

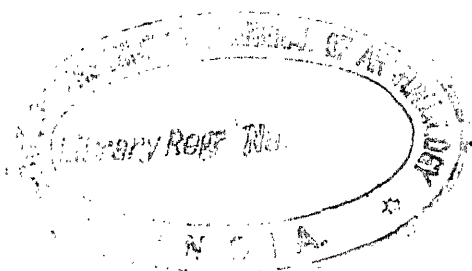
GOVERNMENT OF INDIA
ARCHÆOLOGICAL SURVEY OF INDIA
ARCHÆOLOGICAL
LIBRARY

ACCESSION NO. 14912

CALL No. 069.5309492 / R.V.0

D.G.A. 79

2-4-6

DE
INDISCHE OUDHEDEN

VAN HET

RIJKS-MUSEUM VAN OUDHEDEN

TE

LEIDEN.

17

NOT TO BE ISSUED

BESCHRIJVING

VAN DE

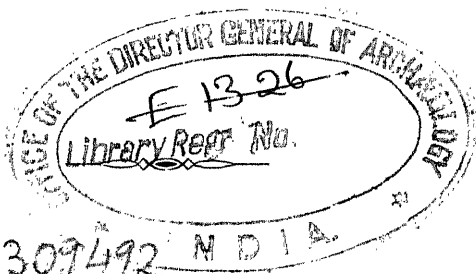
INDISCHE OUDHEDEN

14912

VAN HET

RIJKS-MUSEUM VAN OUDHEDEN

TE LEIDEN.

LEIDEN. — E. J. BRILL.

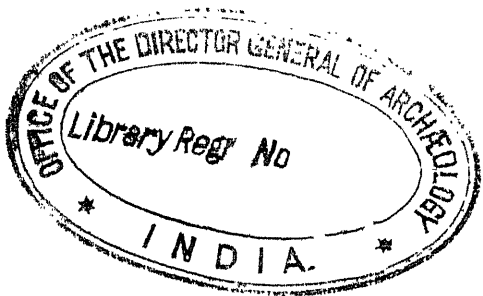
1885.

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY, NEW DELHI.

Acc. No. /4912.....

Date 11.9.61.....

Call No. 062.53094.93/2 v.10.

VOORBERICHT.

Sedert de eerste uitgaaf eener beschrijving der Indische Oudheden van het Rijks-Museum in het jaar 1842 in het licht was verschenen¹⁾, erlangde de verzameling van lieverlede en voortdurend, eene aanmerkelijke uitbreiding en werd meer en meer behoefte gevoeld aan eene nieuwe beschrijving, die al de voorwerpen tot deze afdeeling behoorende omvatten en de bezoekers in de gelegenheid zou stellen, om, op eene beknopte wijze zich met den rijken inhoud bekend te maken.

Bij de eerste uitgaaf vormden de Indische oudheden, bijna alle uit den Nederlandsch-Indischen archipel afkomstig, een, zij het dan ook een zeer belangrijk, onderdeel bij de Aziatische en Amerikaansche Oudheden van het Museum, waarmede zij in eene der groote zalen geplaatst waren. Daarom ook werd hare beschrijving, met die der Persische, Babylonische, Assyrische, Numidische, Libyphoenicische, Hebreeuwsche, Arabische en die der Amerikaansche oudheden, in één deeltje vereenigd en verkrijgbaar gesteld. De talrijke aanwinsten evenwel, die

1) *Beredeneerde beschrijving der Aziatische en Amerikaansche monumenten van het Museum van Oudheden.* Leiden, 1842.

achtervolgens uit onzen Archipel toegevoerd werden, vorderden allengs eene plaatsruimte, die, en dan nog maar zeer bekrompen, slechts beschikbaar kon komen, door eene verwijdering van bijna al de overige, niet tot Indië behorende voorwerpen naar andere lokalen van het Museum; ook de behoefte aan eene nieuwe beschrijving der voorwerpen, maar die zich uitsluitend bepaalde tot de, in de zaal der Indische oudheden ten toongestelde, deed zich meer en meer kennen.

Voor de overige hierboven vermelde oudheden kon de vroegere beschrijving blijven dienen, daar haar aantal geene noemenswaardige vermeerdering had ondergaan; met uitzondering echter van de Amerikaansche oudheden. Onderscheidene oude volkeren van dat werelddeel werden in den loop der jaren in het Museum vertegenwoordigd, en met name ook konden in den laatsten tijd, de vroegere bewoners van de Nederlandsch-West-Indische bezittingen aanspraak op eene afzonderlijke ruimte doen gelden. Thans zijn voorloopig nog slechts een zestal Hebreeuwsche en Arabische opschriften in marmer en eene reeks zwavelafgietsels van Assyrische, Babylonische en Persische cylinders en gesneden steenen in de zaal der Indische Oudheden geplaatst gebleven.

De eerste grondslag voor de Afdeeling der Indische monumenten werd, in het eerste vierde gedeelte dezer eeuw, gelegd door onderscheidene bezendingen van groote steenen beelden, die aan gunstige beschikking van het Nederlandsch-Indische Bestuur, aan onbekrompen geschenken van onderscheidene ambtenaren en andere oudheidvrienden, maar bovenal ook aan de onvermoeide en ijverige zorgen van den Leidschen Hoogleeraar C. G. C. Reinwardt, dank geweten moeten worden. Bij de vervulling van de uitgebreide en talrijke werkzaamheden en verplichtingen, aan de hem door de Regeering opgedragen natuurkundige zending verbonden, wist Reinwardt ook zijne aandacht te schenken en zijne krachten te wijden

aan de bevordering van de geschied- en oudheidkunde van Java, en aan het verzamelen van daarop betrekkelijke belangrijke bescheiden, die hij aan het Vaderland overzond, of, toen zijne zending geëindigd was, zelf bij zijnen terugkeer derwaarts medebracht.

Latere aanwinsten werden ook nog meermalen uit Java, door geschenken van onderscheidene aldaar gevestigde personen verkregen, totdat de oprichting van een Museum van Oudheden door het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen te Batavia, voor de overblijfsels van vroegere eeuwen eene onwaardeerbare, veilige verblijfplaats aanbood. Sedert dien tijd werd aan den uitvoer, althans van steenen beelden en beeldhouwwerken, die, ondanks de door de Regeering vastgestelde bepalingen, maar al te vaak plaats greep, paal en perk gezet, en stelden wij ons hier meer uitsluitend tot doel, om vroeger hier te lande aanwezige voorwerpen, of die ook later langs geheimen weg nu en dan uit Java overgebracht waren of werden, door koop of door schenking voor het Rijksmuseum te verwerven, en hunne verwijdering naar buitenlandsche verzamelingen, dit, helaas, niet altijd met gunstig gevolg of in tijds, te voorkomen, en te verhoeden dat zij op de eene of andere wijze verloren gingen.

De vooral zeer talrijke aanwinsten van voorwerpen in metaal, tegen welker uitvoer geen overwegend bezwaar bestond, of waartegen geene voldoende maatregelen konden genomen worden, werden zoowel door schenking als door aankoop verkregen, dit laatste meermalen van vrij uitgebreide verzamelingen die, na den dood der eigenaars, in openbare veiling werden gebracht. Ook slaagden wij nu en dan wel eens om diergelijke kleine verzamelingen, die reeds in andere handen waren overgegaan, nog in tijds op te sporen en door onderhandeling voor het Museum te redden. Maar vooral verkreeg de Afdeling eene hoogst belangrijke uitbreiding, toen een zeer aanzienlijk aantal Javaansche bronzen, uitmuntende door zeldzame voorstellingen, uitstekende bewerking en ongerepten toestand,

uit het voormalige Koninklijk Kabinet van Zeldzaamheden te 's Gravenhage, nadat die inrichting opgeheven was, aan het Museum werd toegevoegd.

Ofschoon de toevoer uit Java, ook van kleinere voorwerpen, sedert de stichting van het straks genoemde Museum te Batavia, in veel geringer mate dan weleer plaats greep, mogen wij toch met dank vermelden, dat door de welwillende bemoeiingen van het bestuur van het Bataviaasch Genootschap, nog menige belangrijke bijdraag haren weg tot het Rijksmuseum vond. Van vele voorwerpen, die bij verschillende gelegenheden, meestal bij het bewerken van den bodem aan het licht kwamen en door de vindsters, tegen billijke schatting aan het Indische Bestuur beschikbaar gesteld moesten worden, werd het bezit voor het Genootschapsmuseum niet volsterkt noodig geoordeeld, en erlangden die dan, na aankoop, door genoemd Bestuur en door tusschenkomst van het Departement van Koloniën, eene bestemming bij het Rijksmuseum. Menige merkwaardige bijdraag mag aan die gunstige handeling dank worden geweten; wij kunnen evenwel den wensch niet onderdrukken naar eenen maatregel, waardoor beoordeeling van bevoegde zijde hier te lande kon worden ingewonnen omtrent den graad van belang, die aan vele dier voorwerpen voor het vaderlandsch Museum toegekend moet worden. Meermalen kwam het ons voor, dat op dat onderwerp een gevoelen dezerzijds, gegrond op de meer volledige kennis van het hier aanwezige, niet immer in overeenstemming zou blijken met de te Batavia uitgesproken meening; wij hadden dan reden om het te betreuren, dat voorwerpen, wier bezit niet voor het Bataviaasch Genootschap gewenscht werd, aan de rechthebbenden teruggegeven waren, ofschoon wij hen voor het Rijksmuseum onder werkelijke aanwinsten zouden gerekend hebben.

Over het algemeen ware het in het belang der wetenschap zeer te wenschen, dat de beschikking over oud-Javaansche gedenkteekens en andere voorwerpen hier te lande, steeds na voor-

afgegaan onderzoek en ingewonnen raad van bevoegden, gegrond ware of werd op eene juiste beoordeeling van de wijze waarop en de plaats waar die voorwerpen het meest aan hunne nuttige bestemming konden beantwoorden. Zoo bezit het Koninklijk Zoölogisch Genootschap *Natura artis magistra* te Amsterdam een zestal groote, ook door voorstelling en bewerking zich kenmerkende steenen beelden, die, zonder de daartoe gevorderde machtiging uit Java weggevoerd, door eenen der begunstigers of leden van het Genootschap aan die instelling ten geschenke werden afgestaan. Op verlangen van den Minister van Binnenlandsche Zaken, werden die beelden door het Genootschapsbestuur in 1859 bij het Rijks Museum van Oudheden, onder voorbehoud van eigendomsrechten in bewaring gegeven en tentoongesteld. Zij bleven daar gedurende ruim zes jaren, tusschen andere van gelijken aard eene nuttige plaats innemen, totdat zij in November 1865 door het bestuur van het Genootschap terug gevorderd werden, in welks verzameling zij thans, meer als zeldzaamheden aan de nieuwsgierigheid van bezoekers, dan in hunne wetenschappelijke waarde, als bouwstoffen voor oudheidkundige studie en onderzoek, aan eene nuttige bestemming voldoening kunnen schenken.

Op de groote internationale tentoonstelling in 1883 te Amsterdam waren ook overblijfsels van den Hindoe-tijd van Java, zoowel in steen, als kleinere voorwerpen in metaal ingezonden. Eene fraaie reeks, waaronder enkele zeldzame stukken mochten wij, na afloop van de tentoonstelling, van den eigenaar, den Oud-Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië, Mr. A. J. Duymaer van Twist, voor het Museum ten geschenke erlangen. Minder gelukkig was het Museum met betrekking tot eenige oud-Javaansche bronzen, die, door den Oud-Gouverneur Generaal, Mr. J. W. van Lansberge ook op dezelfde tentoonstelling ingezonden, aan het Rijks ethnographisch Museum te Leiden werden afgestaan, en alzoo eene bestemming erlangden, die, zoolang er een Rijks Museum van Oudheden in Leiden bestaat, wèl in dat laatste, maar zeer

zeker niet in een Ethnographisch Museum gepast kan worden geacht.

Bij de omschrijving der voorwerpen hebben wij gepoogd om, zonder inbreuk te maken op de duidelijkheid, eene noodige kortheid in het oog te houden en de verschillende bijzonderheden en toevoegsels niet meer dan volstrekt noodig, afzonderlijk te vermelden. Wat de beelden betreft kunnen wij hier met eene algemeene opgaaf volstaan.

Goden, vorsten en andere aanzienlijke personen dragen een hoog, eenigszins kegelvormig hoofdbedeksel, welks geraamte van bamboerepen vervaardigd, met doek overtrokken en met banden, juweelen en andere kostbaarheden werd versierd. Het benedengedeelte van het lichaam werd van de heupen tot op de voeten met eenen rok bekleed, niet veel verschillende van den, thans nog steeds in algemeen gebruik gebleven sarong, die met eenen gordel om het midden bevestigd werd, of met eene zeer lange sjerp, vaak in vele wijde slingeringen en bochten om het lichaam gewonden, op de heupen of ook achter onder den rug werd vastgestrikt. Nu en dan vindt men ook eenen langwerpigen dunnen doek, die over den linker schouder geslagen, de linkerborst bedekt. In de ooren ringen, dikwerf met rijke versierselen van goud en edelgesteenten. Om de bovenarmen banden of ringen, dikwerf twee onder elkander, al of niet versierd met gesteenten, bloemwerk of dergelijk. Om de polsen soortgelijke banden of ringen, en evenzoo om de enkels. Aan den hals een of meer kettingen, die tot op de borst afhangen en daar een kostbaar versiersel dragen. Eindelijk, voor de navolgers van den Brahmienschen eerdienst een gewijd koord, dat, over den schouder, schuins over de borst en achter over den rug afdalende, bij de heup met de uiteinden zaamgebonden is. Soms heeft, bij enkele voorstellingen dit koord den vorm van eene slang, die den staart in den mond of om haren hals geslingerd houdt. Van de lange sjerp, hier

boven vermeld, hangt somwijlen een der einden in veelvuldige plooiën vóór het lichaam tot op de voeten neder. Bij de beelden van Raksjasa's en tempelwachters erlangen kleeding en versierselen dikwerf eenige wijziging, en is het lichaam grootendeels onbedekt, doch de arm-, pols- en enkelbanden worden zelden gemist, of erlangen ook wel den vorm van slangen. Een beeld van Siva, n° 48, in zijn bloeddorstig en vernielend karakter voorgesteld, is geheel onbekleed, maar de banden, ringen en verdere sieradiën heeft hij behouden.

De beelden van den Boeddha dragen als éenig kleed eene soort van korten rok of doek die de lendenen bedekt, of ook wel een dun lijnwaad als mantel, dat over den linkerschouder en arm geslagen, tot op de voeten afhangt; het hoofdhaar, meestal geheel onbedekt, is in talloze korte krullen opge maakt. Over den linkerschouder hangt ook dikwerf een langwerpig smalle doek. De Boeddha-beelden, bij de Brahmische sekte opgenomen dragen, evenals de vorsten en aanzienlijken van het Sivaïsme die den Boeddha vereerden, de kleeding, versiersels en toevoegselen van de Sivisten.

Goden en heiligen staan of zitten op een kussen van lotuskelken gevormd of omzet, dat op een vierkant voetstuk rust. Op dat voetstuk is aan de achterzijde eene plaat bevestigd, die meestal boven rond bijgewerkt of met eenen gezwenkten boog afgesloten is. Dikwerf zijn de zijden en bovenranden van die plaat met vlamvormige versierselen voorzien. Tegen de plaat, achter het hoofd van het beeld is eene lichtschijf uitgehouwen, die, ook wel geheel afzonderlijk en doorzichtig bewerkt, achter tegen den hals van het beeld bevestigd is. Bij de bronzen beelden is op de leuning van zetel of troon een troonhemel, in den vorm van een opengespreid zonnescherm, of *pajong*, boven het hoofd bevestigd, het waardigheidssteeken, dat ook thans nog als zoodanig in gebruik is gebleven.

Bij de rangschikking der voorwerpen is voor de hoofdverdelingen de stof waaruit zij vervaardigd zijn tot leidraad aangenomen; voor de verdere schikking leverde bij de beelden

de voorstelling zelve den regel van de volgorde, en bij de overige voorwerpen de bestemming, waaraan zij dienstbaar werden gesteld. Betrekkelijke ouderdom, kunstwaarde, wijze van bewerking bleven daarbij buiten beschouwing.

Over het algemeen kan men stellen dat de fraaiste en zorgvuldigst bewerkte voorwerpen tot den bloeitijd der kunst behooren, waarvoor men dien van de stichting der grootste en schoonste bouwwerken op Java, tusschen de 8^e en 10^e of 12^e eeuwen onzer jaartelling zal mogen aannemen. Ongeluk-
kig zijn de opschriften zeer schaarsch, die omtrent den stich-
tingstijd van oude gebouwen en beeldhouwwerken eenig zeker
licht kunnen aanbrengen. Een eenig steenen beeld van het
Museum, 86(a), draagt het jaartal 1369, der Javaansche,
1447 der Christelijke jaartelling, en getuigt niet van eenen
bloeitijd der kunst. Een ander beeld, thans in de Konink-
lijke Museën te Berlijn, van Mandjuçrî, moet van omstreeks
1265 (= 1343) dagteekenen en neemt, onder de voortbrengsels
der oud-Javaansche kunst eenen voornamen rang in.

Het oudst bekende opschrift op steen wordt, door vermelding der jaar- en dagteekening tot het jaar 654 (= 732)¹⁾; latere worden tot 779 (857); 784 (862); 828 (906); 957 (1035) en 1371 (1449)²⁾ gebracht. Oorkonden op metalen platen vermelden dagteekeningen van 761 tot 1316 (840—1394 der Christelijke jaartelling). De beide opschriften te Batoe-Beragong en Pager Roejong, in het oude rijk van Karbouw op Sumatra's Westkust, dagteekenen van 1269 (1347) en 1278 (1356). Zie afgietsels A 42, 43.

Onder de bronzen beelden zijn zeer vele uit lateren, sommige uit zeer laten tijd afkomstig. Zij kenmerken zich, zoo-
wel door den aard der voorstelling, als vooral door hunnen

1) Zie H. Kern, *Sankrit-inscriptie van Java*, in de *Bijdragen tot de T. L. en Fkk. van Nederl. Indie*, 4^e volgr. Dl. X.

2) Zie A. B. Cohen Stuart, *Kawi Oorkonden* XXVII. blz. 36, en Opschrift in het Museum, n. 135.

stijl en bewerking. Vele zijn hun aanzijn verschuldigd aan eenen nijverheidstak, door de inlanders met niet onvoordeeligen uitslag in toepassing gebracht, en waardoor hedendaagsch vervaardigde, zoogenaamde »Boeddha's" (eene benaming waarmede dan al die beeldjes werden aangeduid), in vrij groot aantal aan Europeesche liefhebbers en reizigers, als uit den bodem opgedolven en van het oude Java afkomstige zeldzaamheden, verkocht werden. Onze Beschrijving vermeldt onder O. 1—86, blzz. 104—107, eene geheele reeks van zulke hedendaagsche, in of omtrent 1854 in de residentie Kedoe, als echte oud-Javaansche zoo het heette, opgedolven beeldjes en groepen.

De afgietsels in gips van Gedenksteenen met Kawi-opschriften van Java en Sumatra, zijn, wegens gebrek aan ruimte in het Museumgebouw, tijdelijk in eene der zalen van de afgietsels der Olympische beeldhouwwerken, in het Kantongerechtsgebouw geplaatst.

De zaal, waarin de Afdeeling Indische Oudheden zich bevindt, wordt in twee deelen gescheiden door eene poort, die tevens dient, om den vloer der daarboven gelegen vertrekken te schragen. Die poort levert eene proef van de latere Indische bouwkunst. Zij werd ontworpen naar het werk van eenen Indischen bouwkundige Ram-Raz, *Essai on the architecture of the Hindus*, uitgegeven door het *British Oriental translation fund*, 1834. 4°, en zij behoort tot eene orde of den stijl, die aan Visjnoe geheiligd is en met den naam van Visjnoekanta onderscheiden wordt. Ook de overige bouwkundige versiersels, zooals de draagsteen en lijsten zijn aan dien zelfden bouwstijl ontleend.

Ten slotte volge hier nog eene opgaaf van de begunstigers door wier tusschenkomst, bemiddeling en geschenken, of uit

wier nalatenschap, ook anderszins, bij aankoop, de Afdeeling der Indische oudheden haren rijkdom te danken heeft.

Geschenken van: de Hooge Erfgenamen van wijlen Koning Willem II, aan wien de oud-Resident P. van Rees eene verzameling van Javaansche oudheden geschonken had; Mr. N. B. H. F. Ariëns; den Vice-presid. van het Hof van Z.-Holl., Mr. P. Buyskes, uit de nalatenschap van zijnen vader, den vice-admiraal Buyskes; F. E. A. de Clercq; Mr. P. Elout; de Wed. van den Genl. Elout; Dr. F. Epp en Th. H. Eysinger, beide offic. van gez. bij het Nedl. O. I. L.; Jhr. W. A. Gevers, off. d. Ndl. Mar.; P. O. G. Guyot, oud-off. v. h. Ndl. O. I. L.; Z. K. H. Prins Hendrik der Nederll.; J. C. F. Bn. van Heerdt, te Delft; G. J. Heyligers, oud-Secret. der res. Kedoc; Prof. Dr. J. Hoffmann, te Leiden; G. van Beest Holle, op Java; A. Hooiberg, te Leiden; oud-Res. Hoogeveen; R. I. Bn. van Ittersum; oud-Res. A. W. Kinder de Camareck; F. L. W. Bn. de Kock, oud-Direct. v. h. Kab. des Kon.; J. A. Krajenbrink, op Java; Dr. W. Leemans en Dr. C. Leemans te Leiden; Mr. J. A. A. Leemans, oud-Adv. Gen. bij het H. Gerechtsh. te Batavia; M. Montijn, te Oudewater; den onafhankelijken vorst Mangkoe Negoro IV, te Djokja; oud-Res. Mr. J. F. W. van Nes; den Ref. ter Alg. Secr. E. Netscher, te Batavia; Oud-Res. van Olden; oud-Res. J. A. W. van Op-huysen; Prof. C. G. C. Reinwardt; C. W. H. Bn. von Rosenberg, oud O. I. hoofdambten. voor Nat. Onderz.; oud-Res. D. F. Schaap; oud-Gouv. Gen. Mr. L. A. J. W. Bn. Sloet van de Beele; Dr. J. Semmelink, oud-Dir. Off. van Gez. bij het Nedl. O. I. L.; Dr. C. Swaving, op Java; Dr. Tydeman te Tiel; Dr. C. J. Temminck; oud-Gouv. Gen. Mr. A. J. Duymaer van Twist; oud-Res. A. F. H. van de Poel; J. C. L. van der Wijck op Java; A. de Wilde; Dr. F. Wienecke, Off. van Gez. bij het Ndl. O. I. L.

Overgemaakt werden aanzienlijke bijdragen door: het Indisch Bestuur; door tusschenkomst van het Ministerie van Koloniën; Prof. C. G. C. Reinwardt; den Commissaris Gen. L. Burggraaf

du Bus de Ghisignies, den Resid. Mr. J. P. Hulst van Hoorn; Gouv. Gen. J. C. Bn. Baud en den Gouv. van Java's Oostkust Engelhardt.

Overgeplaatst: uit het R. Mus. van Nat. hist. te Leiden, voorwerpen van Dr. P. Junghuhn en eenige andere, uit het voormalige Rijks Museum te Amsterdam afkomstig; uit het gebouw van het voormalig Koninklijk Instituut te Amsterdam; uit het Ethnographisch Museum van de voormalige Kon. Akad. te Delft; uit het voormalige Kon. Kabinet van Zeldzaamheden te 's Gravenhage; uit het Rijks Ethnographisch Museum te Leiden, en, bij ruiling, uit het Museum van de Overijss. Vereen. tot ontwikk. van prov. welvaart te Zwolle.

Aangekocht: eene verzameling door den heer Smissaert van 1811—1824 op Java bijeengebracht; een ivoren vijzel met stamper, door tusschenkomst van den Hoogl. Dr. H. Weyers, van? in 1833; uit eene verkooping te Londen in 1835; uit de nalatenschap van den Gen. de Eerens, op eene verkooping te 's Gravenhage Dec. 1835; uit de nalatenschap van den heer Bagman, bij den heer D. Boer te 's Gravenhage; uit de verzameling van den oud-Resid. Domis, door de Wed. verkocht aan den Hr. van Overmeer Fisscher, door dezen aan het Museum; van den, hierboven reeds vermelden oud-Resid. A. F. H. van de Poel; van den heer W. den Hartog Hz., te Dordrecht; uit de nalatenschap van den oud-Com. Gen. G. A. G. Ph. Bn. van der Capellen, op de verkooping op den huize Vollenhoven te de Bilt in 1843; uit de nalatenschap van Prof. C. G. C. Reinwardt, verkooping te Leiden 1855; uit de nalatensch. van den oud-Resid. von Schmidt auf Altenstadt, op verkooping te 's Gravenhage 1858; van den heer H. G. F. Crone, te Amsterdam; uit de nalatenschap van den Hoogl. C. S. Blume, van A. Hakbyl, Custos bij het R. Ethnogr. Mus. te Leiden; uit de verzameling van Dr. S. Muller, aangekocht door het Rijk; uit de nalatenschap van den heer Hartman Assenberg, op verkooping te Amsterdam, 1869; uit de nalatenschap van den hr. P. J. van Wageningen, op-

verkoopning te Leiden, 1872; van den heer H. D. van Gils, te Oosterbeek; uit eene verkoopning te Amsterdam in 1884 en uit de nalatenschap van Mr. J. A. A. Leemans, op verkoopning te Amsterdam, Dec. 1884.

Leiden, Mei 1885.

C. L.

VERBETERINGEN.

blz. 22, laatste regel, blz. 30, laatste regel, en elders: »de Gisignies" lees »de Ghisignies"; blz. 102, reg. 6 van onder »Rheinwardt" lees »Reinwardt".

BIJVOEGSEL BIJ blz. 112 ACHTER A. 41.

A. 41(a). *Papier*. **Gedenksteen** met Sanskrit opschrift op de voorzijde, in 25 regels, vermeldende dat, in het jaar 654 der Javaansche, = 732 onzer tijdrekening, Sannâha's zoon, Srîjaya, koning van geheel, het in goudmijnen rijke Java, op eenen berg bij een heiligdom aan Siva gewijd, eenen lingam heeft doen oprichten. H. 1.10, br. 0.78 M.

Zie over den oorspronkelijken steen, in het Museum van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen te Batavia bewaard, H. Kern, *Sanskrit-inscriptie van Java*, afgedrukt in de *Bijdragen tot de T. L. en Vkk. van Nederl. Ind.*, uitgegeven door het *Kon. Inst. v. d. T. L. en Vkk.*, 4e volgr. Dl X.

J A V A.

VOORWERPEN IN STEEN.

BEELDEN EN BEELDHOUWWERKEN.

GODEN.

1. **Brahma**, de Schepper, staande, met 4 hoofden en 4 armen, tegen eene langwerpig-vierkante, naar boven breeder uitloopende plaat. In de voorste, vóór het lichaam in elkander liggende handen eene vrucht (of lotusknop?), in de achterste linkerhand een vliegen-jager, de opgeheven rechterarm ontbreekt. Tegen de achterplaat aan beide zijden van het beeld, lotusplanten, de vaas met het heilige water; achter, bij het rechterbeen is de zwaan, de Vahan of drager van den god, uitgehouwen. H. 1.74 M.

Linkerzijde van de achterplaat en het geheele benedengedeelte van het beeld tot halfweg de knieën, zijn verloren gegaan.

Uit de bouwvallen van Singasari, Resid. Pasoeroeang. Overgezonden door Reinwardt in 1819; beschreven en afgebeeld door Reuvens, *Verhand. over drie steenen beelden*, blz. 31. Pl. VIII. 1.

2. **Brahma**, op de Oostersche wijze zittende op een lotuskussen. In de handen: bidsnoer, lotusbloem, waterflesch, en vroeger de, thans ontbrekende vliegenjager; vóór het voetstuk een zwaan. H. 54 c.M.

Verzam. Domis.

3. **Brahma** als voren; in de twee voorste, in elkander liggende handen eene lotusbloem; in de achterste bidsnoer en vliegenjager. H. 55.5 c.M.

Gesch. nalatensch. Koning Willem II.

4. **Brahma** als voren; de twee voorste handen op de beenen vooruitgestrekt, in de twee achterste waarschijnlijk bidsnoer en vliegenjager. H. 41 c.M.

Geschenk Mr. J. A. A. Leemans.

- 4 (a). **Brahma** als voren, met 4 armen. H. 43 c.M.

Verz. Scheepmaker.

- 4 (b). **Brahma** als voren. H. 37 c.M.

Verz. Scheepmaker.

5. **Brahma** gezeten op de schouders van zijnen drager of Vahan, hier voorgesteld als eenen op lotuskussen zittenden man, op wiens hoofd de hals en kop van eenen zwaan. In de voorste, op de knieën rustende handen de waterflesch en een lotusknop, in de achterste een bidsnoer en de vliegenjager. H. 1.15 M.

Nalatensch. Van der Capellen.

6. **Visjnoe**, de onderhouder, met vier armen, staande op een lotuskussen, tegen eene, boven rond bijgewerkte achterplaat. In de voorste, langs het lichaam uitgestrekte rechterhand een lotusknop en bidsnoer, in de linker eene nap of kom; in de achterste rechterhand het bovineinde van eene, thans gedeeltelijk verdwenen knots; in de linker de werpschijf. Rechts en links

lotusplanten, waaronder twee staande vrouwen, **Laksjmi** en **Satiavana**, de vrouwen van den god. H. 70.5 c.M.

Nalatensch. als voren.

- 7, 8. **Visjnoe** als voren, doch minder fraai bewerkt; in de voorste handen de lotusknoop, in de achterste het bidsnoer en de vliegenjager. H. 44.5 en 48 c.M.

Verz. Domis.

9. **Visjnoe** als voren. Hoog 43 c.M. Het voetstuk ontbreekt.

Verz. als voren.

10. **Visjnoe** als voren, met eenige wijziging in de houding der voorste handen, die onduidelijke voorwerpen houden; in de achterste, bidsnoer en vliegenjager. Een gedeelte van de achterplaat en van de lichtschijf ontbreekt. H. 70 c.M.

Gesch. J. P. Hulst van Hoorn.

11. **Visjnoe** als voren. De voorste linkerarm met geopende hand langs de dij uitgestrekt; in de achterste rechterhand de vliegenjager, in de linker het bidsnoer. De voorste rechterarm ontbreekt. H. 73 c.M.

Verz. Domis.

12. **Visjnoe** als voren. In de achterste handen de werpschijf en de schelp. De twee voorste benedenarmen ontbreken. H. 52 c.M.

Overgez. door Reinwardt.

13. **Visjnoe** zittend. De voorste rechterhand met opgeheven rechter wijsvinger vóór de borst op de geopende linker. In de rechter achterste hand het bidsnoer, in de linker de vliegenjager. H. 63 c.M.

Verz. Domis.

14. **Visjnoe** als voren. In de voorste, in elkander liggende handen eene lotusbloem, in de achterste het bidsnoer en de vliegenjager. H. 55 c.M.
15. 16. **Visjnoe** als voren. De voorste handen in elkander op den schoot; in de achterste de werpschijf, en een krijgshijltje (15), of de vliegenjager (16). H. 49 en 42.5 c.M.
 Gesch. van J. P. Hulst van Hoorn, en A. F. H. van de Poel.
17. **Visjnoe** als voren. In de voorste, op elkander liggende handen eene lotusbloem; in de achterste het bidsnoer en de vliegenjager. Tegen de voorzijde van het voetstuk een viervoetig dier. H. 29.8 c.M.
 Verkoopling Leiden.
18. **Visjnoe** als voren. In elke der twee voorste op de knieën liggende handen eene lotusbloem; in de achterste bidsnoer en vliegenjager. H. 37 c.M.
 Gesch. nalatensch. Kon. Willem II.
- 18 (a). **Visjnoe** als voren. H. 62 c.M.
 Verz. Scheepmaker.
19. **Visjnoe**, waarschijnlijk voorgesteld in zijne negende verschijning of vleeschwording, avatara, en dan met den Boeddha vereenzelvigd, zittende op het lotuskussen, met twee armen. In de rechterhand de krijgshijltje; in de linker op den schoot eene lotusbloem, of eene vrucht(?). H. 66 c.M.
 Overgezonden door Reinwardt.
20. **Visjnoe** als voren, de handen bij elkander op den schoot. H. 32 c.M.
 Nalatenschap van der Capellen.
21. **Visjnoe** als voren. H. 26 c.M.
 Gesch. Mr. J. A. A. Leemans.

22. **Visjnoe** als voren. H. 46 c.M.
Gesch. nalatensch. Kon. Willem II.
23. **Visjnoe** als voren. De linkerhand open op den schoot, de rechter omgekeerd op de rechterknie. H. 45 c.M.
Gesch. Mr. P. J. Elout.
24. **Visjnoe** als voren. De rechterhand gesloten, de linker open op rechter- en linkerknie. H. 50 c.M.
Gesch. van den Heer D. Hudig.
25. **Visjnoe** als voren. De rechterhand open op de knie, in de linker die op den schoot ligt, eene lotusbloem H. 58 c.M.
Overgez. door Reinwardt.
26. **Visjnoe** als voren. De linker open op de knie, de rechter met lotusbloem op den schoot; achter het hoofd, tegen de lichtschijf, de wassende maan. Hoog 55 c.M.
Overgezonden als voren.
- 27, 28. **Visjnoe** als voren. De handen vóór de borst. H. 37 en 44 c.M.
Gesch. nalatensch. Kon. Willem II.
29. **Visjnoe** als voren. De rechterhand vóór de borst met een onduidelijk voorwerp, de linker op den rechtervoet. H. 37 c.M.
Gesch. Mr. J. A. A. Leemans.
- 29 (a). **Visjnoe** als voren. H. 39 c.M.
Verzam. Scheepmaker.
- 29 (b). **Visjnoe** als voren. H. 41 c.M.
Verzam. Scheepmaker.
- 29 (c). **Visjnoe** (of **Siva**?) als voren doch achter het hoofd de maansikkel van **Siva**. H. 40 c.M.
Verzam. Scheepmaker.

- 29 (d). Groep van twee beelden: **Visjnoe** en zijne Sakti of vrouw **Laksjmi**, staande tegen een, boven plat rond bijgewerkt ruggestuk of plaat, met laag voetstuk, waarop het lotuskussen. Achter het hoofd de lichtschijf. Sivistisch kapsel en versieringen. Met 4 armen, de achterste omhoog met de handen tot aan de schouders; de voorste armen met de handen bij elkander vóór het lichaam.

Uit het Kon. Kab. v. Zeldzz.

30. **Laksjmi**, de Sakti of vrouw van Visjnoe, staande met vier armen. In de twee voorste handen, op de hoogte van de borst eene lotusbloem; in de achterste eene lotusbloem en de vliegenjager. H. 59 c.M.

Gesch. Mr. P. J. Elout.

- 30 (a). **Laksjmi** als voren. H. 50 c.M.

Gesch. nalatensch. Kon. Willem II.

31. **Laksjmi** als voren. De handen op elkander vóór de borst, dragen eene lotusbloem. Het beeld sluit met een vierkant uitstek onder de voeten, in de insgelijks vierkante opening van een los voetstuk, als lotustroon bewerkt, en rondom met lotusbloemen versierd. Dit voetstuk heeft aan de voorzijde eenen voorsprong met eene groeve, die, tot het afvoeren van het water bij de afwasschingen van het beeld dienende, tevens op de *Yoni*, het vrouwelijke deel, doelt. H. 57 c.M.

Afk. Indramajoe, Resid. Cheribon. Gesch. A. M. Montijn.

32. **Laksjmi**, als voren, zeer ruw bewerkt. H. 21.5 c.M. Aan de beneden-linker achterzijde beschadigd.

Door Dr. Fr. Junghuhn, uit het Diëngsche medegebracht.

- 32 (a). **Laksjmi** als voren. H. 45 c.M.

Verzam. Scheepmaker.

32 (b). **Laksjmi** als voren. H. 50 c.M.

Verzam. Scheepmaker.

33. **Laksjmi**, zittende op een lotuskussen, op een vierkant voetstuk met plat lijstwerk, tegen eene achterplaat, die naar boven als een gezwenkte, of zoogenaamde Saraceensche boog bijgewerkt is. De handen voor de borst met de binnenzijden naar elkander, de opgetrokken wijsvingers op de duimen, de toppen der middelste vingers op elkander rustende, de vierde vingers en pinken insgelijks opgetrokken. Aan hare linkerzijde schiet een lotusstengel omhoog, welke zich om den linker-bovenarm heen slingert en op welks bloemkelk een langwerpig vierkant voorwerp ligt.

Beeld, kleeding en verder alles, tot zelfs de versierselen van troon en achterplaat, zijn met zooveel uitvoerigheid, kunst en smaak uitgebeiteld, dat dit beeld, onder al de tot nog toe, ook van het vastland van Indië bekende kunststukken, eenen eersten rang inneemt. H. 1.26 M.

Alleen de top van het kapsel ontbreekt.

Afkomst Resid. Malang; overgezonden door Reinwardt; beschreven door Reuvens als n°. 1, blz. 167.

34. **Laksjmi** als voren, op lotuskussen, doch zonder voetstuk of troon, tegen eene, boven rond bijgewerkte achterplaat; verder zonder den lotusstengel aan de linkerzijde. De linkerhand ligt, met de binnenzijde naar boven gekeerd, op den schoot, de rechterhand, die thans ontbreekt, was langs de rechterzijde tegen de rechterknie uitgestrekt. H. 71 c.M.

Overgezonden door Reinwardt.

35. **Laksjmi** als voren, doch de achterplaat en lichtschijf als een gezwenkte boog bijgehouden. De linker-

hand, met de binnenzijde naar boven, rustende op de linker knie; de rechter met den wijsvinger tegen den duim, de overige vingers gesloten, op de rechter knie. H. 64.5 c.M.

Overgez. als voren.

36. **Laksjmi** als voren, de achterplaat in puntboog uitlopende. Houding der handen als voren. H. 40 c.M.

Gesch. nalatensch. Kon. Willem II.

37. **Laksjmi** als voren. De beide handen met gesloten vingers, de binnenzijden opwaarts, boven op de rechter en linker knieën rustende. H. 50 c.M.

Aangekocht van A. F. H. van de Poel.

38. **Laksjmi** als voren. De linkerhand met de binnenzijde naar boven, op de knie; de rechter over de rechter knie afhangende. H. 3 c.M.

Afk. Resid. Samarang. Geschenk A. F. H. van de Poel.

39. **Siva**, de verderver, doch hier in zijn meer vreedzaam karakter voorgesteld, staande. Rechts tegen de achterplaat de Trisoela of drietand, achter welks drie punten lichtstralen uitschieten; aan beide zijden van den god rijzen lotusstengels omhoog. H. 1.78 M.

De handen van de beide, vóór den buik gehouden armen zijn verloren gegaan.

Afkomst. bouwvallen van Singasari. Distr. Malang, Resid. Pasoeroeang. Door den Gouv. van Java's Oosthoek, Engelhardt naar 's Lands plantentuin te Batavia, en van daar in 1828 naar Nederland overgezonden. Beschreven en afgebeeld door Reuvens, als n°. 1.

40. **Siva** als voren. De afgebroken rechterhand rust op de rechter heup; de linker houdt, links uitgestrekt den drietand. H. 63.3 c.M.

Gesch. Mr. J. A. A. Leemans.

- 40 (a). **Siva** als voren, in de rechterhand de drietand, links nevens hem een lotusbloem en stengel. H. 61 c.M.
Verkoopng Amsterdam, April 1884.
41. **Siva** als voren. Het rechterbeen eenigszins opgetrokken; in de linkerhand de drietand, in de rechter het bidsnoer. H. 73 c.M.
Gesch. Mr. P. J. Elout.
42. **Siva** als voren, als jongeling, in wankelende, mischien dansende, houding. In beide, langs het lichaam uitgestrekte handen houdt hij de uiteinden van eene sjerp. Links de drietand. De voeten tot boven de enkels ontbreken. H. 50 c.M.
43. **Siva** als voren, links gaande. De linkerarm langs de zijde uitgestrekt, in de rechterhand tegen de heup een zwaard met de punt naar beneden. Rechts de drietand. H. 54 c.M.
Overgez. door Reinwardt.
44. **Siva** staande, met vier armen. In de voorste handen het bidsnoer tegen de borst houdende; in de achterste rechts den drietand, links den vliegenjager. H. 50 c.M.
Gesch. nalatensch. Kon. Willem II.
45. **Siva**, in zijne verschijning als **Vira-bhadra**, zittende. De linkerhand op de linker knie en den rechtervoet; in de rechterhand een zwaard, welks lem met gedeeltelijk ontbreekt. H. 47 c.M.
Overgez. door Reinwardt.
46. **Siva** als voren, op laag, vierkant voetstuk. H. 41 c.M.
Overgenomen van A. F. H. van de Poel.
47. **Siva** als voren, zittende met het linkerbeen onder het lichaam, het rechter opgetrokken, met den voet op den grond rustende. In de rechterhand een zwaard,

in de, op het linkerbeen rustende linkerhand, een onduidelijk voorwerp. Tegen de voorzijde van het voetstuk een liggend ram. H. 56 c.M.

Overgezonden door Reinwardt. Uitgegeven en beschreven door Reuvens als n°. 1. Verh. Pl. VII. n°. 2. blz. 86.

48. **Siva**, in zijn vernielend karakter, met vier armen, woest hoofdhaar, half geopenden mond, uitstekende slagstanden, in waggelende houding, zittende op, of leunende tegen eenen jakhals, die over eene, met negen menschenschedels omzette vlakke, rechts voortloopt. Om het hoofd van den god een diadeem van menschenschedels, zoo ook in de oorringen, aan de armbanden en den halsketen. Geheel en al naakt, doch om het midden een gordel met zeven bellen, en aan den zennaar, of heiligen bandelier, zestien menschenhoofden, waarvan twee met uitgestoken tongen. In de achterste rechterhand de drietand met korten steel; in de linker de dubbele handtrommel; in de voorste rechterhand eene kris, die met de punt aan den neus van den jakhals raakt; in de linker, op de hoogte van de borst een omgekeerde menschenschedel. Rechts bij het hoofd, tegen de achterplaat vier Sanskritsche karakters. H. 1.67 M.

Uit de bouwvallen van Singasari, in Malang, Resid. Pasoe-roeang. Overgezonden door den Gouvern. van Java's Oosthoek, Engelhardt, als n°. 39; uitgegeven en beschreven door Reuvens als n°. 1. Pl. I. II; blzz. 85—87.

49. **Siva Trinawindoe**, als vertegenwoordiger van de Siva-priesters of boetelingen. Staande, met puntigen baard en knevels, beide armen langs de zijden uitgestrekt; in de rechter het bidsnoer, in de linker de flesch met het gewijde water. Tegen de achterplaat rechts de drietand. Onder het lotuskussen een vierkant

uitstek, waarmede het beeld geplaatst wordt in eenen vierkanten **bak**, met uitstek aan de voorzijde, waarin eene geul, bestemd voor het afvoeren van het water, bij de plechtige afwasschingen, en tevens de zinnebeeldige voorstelling van de Yoni of het vrouwelijke beginsel; zie boven bij 31. H. het beeld 1.07, met den bak 1.48 M.

Overgez. door Reinwardt.

50. **Siva** als voren, doch de waterflesch, welker tuit verloren is gegaan, in de rechter, het bidsnoer in de linkerhand. H. 52 c.M.

Geschenk van D. Hudig.

- 50 (a). **Siva** als voren, achter het hoofd de lichtschijf; in de rechter op de heup rustende hand een lotus-stengel, in de linker eene waterflesch. Links nevens hem de drietand. H. 60 c.M.

Verkoopng Amsterdam Apr. 1884.

51. **Siva** als voren, doch het bidsnoer in de linker, de waterflesch in de rechterhand; tegen den linkerschouder de vliegenjager; achter den rechterschouder de drietand met de binnenwaarts gebogen buitenste punten. H. 62 c.M.

Gesch. nalatensch. Kon. Willem II.

52. **Siva** als voren. Rechts en links knielt een kleine, bijna naakte, baardelooze Ritsjie of boeteling, met gevouwen handen, half hurkende. De benedenarmen, zijn, evenals een gedeelte van de achterplaat rechts en links, met de, waarschijnlijk vroeger aanwezige drietanden, verloren gegaan. H. 1.35 M.

Afkomst Oenarang; overgezonden uit Java door den Resident H. J. Domis.

- 52 (a). **Siva Trinawindoe**. H. 57 c.M.

Verzam. Scheepmaker.

52 (b). **Siva Trinawindoe** als voren. H. 30 c.M.
Verzam. Scheepmaker.

52 (c). **Siva Trinawindoe** als voren. H. 69.5 c.M.
Verzam. Scheepmaker.

53. **Hoofd van Siva**. Vóór in het hooge kapsel een **Boeddha**-beeld, met in elkander geslagen, op den schoot liggende handen en op een lotuskussen gezeten. H. 39 c.M.
Gesch. Mr. J. A. A. Leemans.

54, 55. **Maha-kali**, de Sakti of vrouw van **Siva** in diens verdelgend karakter, zittende op een, op den grond uitgestrekt menschenlichaam. In de, op de rechterknie rustende rechterhand eene kom, in de naar achter getrokken linker de drietand. H. 54.5 en 55.5 c.M.

54 afkomstig uit het Malangsche of uit Bezoeki; beide overgezonden door Reinwardt.

56. **Maha-kali**, doch met acht armen, zittende op een uitgestrekt menschenlichaam, met opgetrokken rechterbeen op eenen troon, welks achterplaat naar boven in eenen gezwenkten boog uitloopt. De gewijde bandelier of zennaar, heeft de gedaante van eene slang. Om den hals een snoer met menschedels, die ook rondom het hoofd zijn aangebracht. In de achterwaarts getrokken voorste rechterhand een zwaard; in de voorste, op den schoot liggende linker eene kom of offerschaal. In de overige handen, van onder beginnende, rechts: eene speer, pijl, bloem en de drietand; links: een menschenhoofd, eene slang en eene strik of een strop. H. 57 c.M.

Afkomst. uit het Malangsche of uit Bezoeki; overgezonden door Reinwardt.

57. **Prithevi** of **Prakriti**, de godin der natuur, eene der voorstellingen van de vrouw van **Siva**; met vier armen, staande op eenen leeuw, die op een lotuskussen knielt, en tegen eene achterplaat, waartegen op zijde potten of vazen met lotusbloemen uitgebeeld zijn. Het geheel op een voetstuk met eene tweede achterplaat. Op de voorzijde van het lotuskussen en voetstuk een vierkant, ledig vak, willicht voor een opschrift bestemd. In de voorste, naar beneden uitgestrekte rechterhand de drietand, in de linker een boog; in elke achterste, omhoog geheven hand een lotusknop. H. 81 c.M.

Overgezonden door Reinwardt.

58. **Doerga** een der vormen van de vrouw, of Sakti van **Siva**, als bestrijdster en overwinnares van het kwaad, dat, onder de gedaante van den dwerg **Asoera**, uit het bloed van den door haar gedooden buffel, **Maïsja** te voorschijn springt; **Doerga** den **Maïsja-soera** overwinnende. De godin staat op den knielenden buffel, met eene van hare, zes, acht of ook tien handen diens staart, met eene andere hand **Asoera** bij diens hoofdhaar houdende.

In afwijking van de gewone voorstelling vertoont **Doerga** zich hier in heftige beweging. Aan de rechterzijde en van de onderste hand beginnende ziet men de eerste hand den staart van den buffel houdende; de volgende zes handen ontbreken, de zevende grijpt den dwerg in de haren, de achterste hand van den vorsten linkerarm houdt een klein rond schild. De dwerg is geheel naakt. H. 1.75 c.M.

Het grootste gedeelte van de achterplaat, twee rechter- en twee linker-benedenarmen van de acht, zijn verloren gegaan.

Afkomstig uit de bouwvallen van Singasari, door den Gouverneur van Java's Oosthoek, Engelhardt naar Batavia, en op last van den Commissaris-Generaal, Du Bus de Gisignies naar Nederland overgezonden.

59. **Doerga** als voren, doch in rustige houding, met acht armen. In de handen, links: de staart van den buffel, de drietand, een zwaard, de krijgsschijf; rechts: schild, boog, krijgsschelp en het hoofdhaar van den dwerg, die het rond schildje in de linker, een zwaard in de rechterhand houdt. H. 54.5 c.M.

Geschenk van Mr. J. A. A. Leemans.

60. **Doerga** als voren. In de handen, rechts: staart van den buffel, spies, pijl, krijgs- of werpschijf; links, drie onherkenbare voorwerpen en het hoofdhaar van den dwerg. H. 64.5 c.M.

Uit de verzam. Domis.

61. **Doerga** als voren. In de handen, rechts: de staart van den buffel, drietand (?), zwaard, werpschijf; links: krijgsschelp, strijdbijl, boog en in de voorste, op de linkerzij rustende hand, de kris. Bij uitzondering heeft dus hier Doerga den dwerg niet bij het hoofdhaar gegrepen. H. 38 c.M.

Het benedengedeelte tot aan de knieën, en daarmee de Maisjasoera, zijn verloren gegaan.

Geschenk van Mr. J. A. A. Leemans.

62. **Doerga** als voren, doch zich onderscheidende door echt Javaansche gelaatstrekken, het hoofd van den dwerg met hare rechterhand, den staart van den buffel, met de linkerhand houdende. In de zes overige handen, rechts: kris, strijdbijl en werpschijf; links: krijgsschelp, een onduidelijk wapen en een staf,

die naar beide uiteinden in vierzijdige punt uitloopt.
H. 47 c.M.

Geschenk nalatensch. van Kon. Willem II.

63. **Doerga** als voren. In de handen, rechts: de staart, een dolk of kris, speerpunt en werpschijf; links: krijgsschelp, strijdbijl, knots en het hoofd van den dwerg.
H. 64 c.M.

Geschenk van als voren.

64. **Doerga** als voren. In de handen, rechts: dolk of kris, de staart, zwaard en werpschijf; links: krijgsschelp, zwaard(?) het hoofd van den dwerg, en klein rond schild. H. 97 c.M.

Geschenk van Mr. J. A. A. Leemans.

65. **Doerga** als voren, doch met zes armen. In de handen, rechts: de staart, zwaard, werpschijf; links: schild, zwaard(?) en het hoofd van den dwerg. Hoog 57 c.M.

Geschenk van Mr. P. J. Elout.

66. **Doerga** als voren. In de handen, rechts: de staart, een onduidelijk wapen, werpschijf(?); links: krijgsschelp met vleugels, een onduidelijk wapen en het hoofd van den dwerg. H. 48 c.M.

Gesch. van Mr. J. A. A. Leemans.

67. **Doerga** als voren. In de handen, rechts: de staart, spies, werpschijf; links: krijgsschelp, zwaard en hoofd van den dwerg. H. 72 c.M.

Gesch. van als voren.

68. **Doerga** als voren. In de handen, rechts: de staart, een afgebroken wapen, werpschijf; links: krijgsschelp, afgebroken wapen, hoofd van den dwerg. H. 73 c.M.

Geschenk van als voren.

69. **Doerga** als voren, doch met tien armen. In de handen, rechts: de staart, in elke der drie volgende handen eene bloem, in de vijfde de werpschijf; links: krijgsschelp, in elke der drie volgende handen eene bloem, in de vijfde het hoofd van den dwerg. Hoog 49 c.M.

Overgez. door Reinwardt.

- 69 (a). **Doerga** als voren met acht armen. H. 52 c.M.
Verz. Scheepmaker.

- 69 (b). **Doerga** als voren. H. 44 c.M.
Verz. Scheepmaker.

- 69 (c). **Doerga** als voren. H. 37 c.M.
Verz. Scheepmaker.

70. **Ganesa** zoon van **Siva**, de god der wijsheid, der voorzichtigheid, der kunsten en wetenschappen, steeds met olifantshoofd en vier armen, meestal zittende voorgesteld. In de twee achterste, omhoog geheven handen het strijdbijltje (meestal in de rechter), en het bidsnoer in de linker; in elke der twee voorste, op de knieën rustende handen een kommetje, uit een van welk, meestal dat in de linker, hij met den slurp het voedsel tot zich neemt.

Ganesa is hier, wat bij steenen beelden op Java tot nog toe een eenig voorbeeld is, staande voorgesteld. H. 1.61 M.

Geschenk van den Resident J. F. W. van Nes.

71. **Ganesa** zittende. Voor tegen zijn kapsel eene was-sende maan. De voorste rechterhand gesloten op de rechterknie, zonder kommetje. H. 1.05 M.

In 1825 gevonden in eene nis, tusschen de bouwvallen van eenen tempel, niet ver van de dessa Midjel,

Distr. Oenarang, Resid. Samarang. Door den Resid. H. J. Domis naar Nederland gezonden, op last van den Commissaris-Generaal du Bus de Gisignies.

72. **Ganesa** als voren. De voorste rechterhand ontbreekt. H. 64 c.M.

Geschenk van Mr. J. A. A. Leemans.

73. **Ganesa** als voren. Het voorwerp dat hij in zijne voorste rechterhand hield, is verloren gegaan. Vóór het zeer geschonden voetstuk schijnt een rat uitgehouwen. H. 57 c.M.

Overgezonden door Reinwardt.

74. **Ganesa** als voren, doch zonder achterplaat. Het voorwerp in de voorste rechterhand is verloren gegaan. Vóór het kapsel eene wassende maan. H. 61 c.M.

Gesch. van Mr. P. J. Elout.

75. **Ganesa** als voren, doch in de voorste linkerhand een thans ontbrekend voorwerp, (wellicht de tand?) in de voorste rechterhand het kommetje, waaruit hij zich met den slurp voedt. H. 38.5 c.M.

Medegebracht door den Heer Tobias. Gesch. van het bestuur van de Overijsselsche Vereeniging tot ontwikkeling van provinciale welvaart te Zwolle.

76. **Ganesa** als voren, doch zonder achterplaat. In de voorste, op de knie rustende rechterhand een kort staafje (eene tand?). De twee achterste handen en een gedeelte der armen ontbreken. H. 42 c.M.

Overgez. door Reinwardt.

77. **Ganesa** als voren, doch tegen eene achterplaat en zonder het staafje in de rechterhand. H. 39 c.M.

Gesch. van Mr. P. J. Elout.

78. **Ganesa** als voren. H. 41 c.M.

Uit de Verzam. van den Resid. Domis.

79. **Ganesa** als voren, doch beschadigd. H. 22 c.M.
Uit de Verzam. van den Resid. Domis.

80. **Ganesa** als voren. H. 20.5 c.M.
Uit de nalatenschap van den Heer Bagman, aangekocht te
's Gravenhage.

80 (a). **Ganesa** als voren. H. 65 c.M.
Verzam. Scheepmaker.

80 (b). **Ganesa** als voren. H. 54 c.M.
Verzam. Scheepmaker.

80 (c). **Ganesa** als voren. H. 68 c.M.
Verzam. Scheepmaker.

80 (d). **Ganesa** als voren. H. 43 c.M.
Verzam. Scheepmaker.

80 (e). **Ganesa** als voren. H. 50 c.M.
Verzam. Scheepmaker.

80 (f). **Ganesa** als voren. H. 59 c.M.
Verzam. Scheepmaker.

81. **Ganesa** als voren; doch de voorzijde van het kapsel
met eenen menschedel boven eene wassende maan
versierd. De voorste rechterhand is verloren gegaan.
H. 65 c.M.
Overgezonden door Reinwardt.

82. **Ganesa** in een meer bloeddorstig karakter, zittende,
het rechterbeen opgetrokken, op eenen troon van men-
schenschedels; het hoofdkapsel insgelijks met men-
schenschedels, zoo ook de arm- en de polsbanden.
In de ooren een menschenhoofd, in elke der voorste
rechterhanden insgelijks een menschedel in plaats
van het kommetje. H. 1.54 M.

Afkomst. de bouwvallen van Singasari, overgezonden door den
Gouverneur van Java's Oosthoek, Engelhardt in 1819; eerst

geplaatst in den tuin van het gebouw van het Kon. Nederlandsch Instituut te Amsterdam, van daar in 1841 naar het Rijks Museum te Leiden overgebracht.

Afgebeeld en beschreven door Reuvens, als n°. 1. Pl. IV en V; blzz. 87—105.

83. **Trimoerti**, of de vereeniging van **Brahma**, **Visjnoe** en **Siva** in éenen persoon, met drie hoofden en vier armen, zittende op een lotuskussen, tegen eene achterplaat. In de achterste, opgeheven rechterhand de vliegenjager; de beide voorste handen houden het bidsnoer over den schoot uitgespreid. De achterste linkerarm is verloren gegaan. H. 53 c.M.

Overgenomen uit de verzam. Domis.

84. **Trimoerti** als voren. In de achterste linkerhand de vliegenjager, de twee voorste handen op den schoot. De achterste rechterarm is verloren gegaan. H. 46 c.M.
Geschenk van Mr. J. A. A. Leemans.

85. Verzameling van vier **godenbeelden**, in hoog uitkomend werk, elk tegen eene achterplaat uitgehouwen, en daarmede rondom en tegen eene soort van dikke korte zuil geplaatst. Waarschijnlijk **Trimoerti** of de vereeniging, als hiervoren van drie goden in éenen persoon, en dan elk dier drie goden: **Brahma**, **Visjnoe** en **Siva**, nog eens afzonderlijk. **Trimoerti** met drie hoofden en vier armen; in de voorste rechterhand houdt hij vóór de borst eenen lotusknop, in de linkerhand bij de heup de flesch met het heilige water; in de achterste, omhoog geheven rechterhand het bidsnoer, in de linker den vliegenjager.

Rechts naast hem **Brahma** met één hoofd en vier armen. In de achterste, omhoog geheven rechterhand het bidsnoer, in de linker de vliegenjager; de

handen van de twee voorste vóór het lichaam gehouden armen zijn verloren gegaan.

Nevens **Brahma** rechts **Visjnoe**, met vier armen. In de achterste handen, rechts de werpschijf, links de krijgsschelp; in de voorste rechterhand op de hoogte van de borst, de lotusbloem (?), de voorste linkerhand rust op de knots.

Eindelijk, op **Visjnoe** volgende en aan **Trimoerti** aansluitende, **Siva** met vier armen. In de achterste handen, rechts de drietand, links een onduidelijk voorwerp; in de voorste, vóór het lijf gehouden handen het bidsnoer.

Op elken der vier hoeken van het geheel eene lotusbloem.

Onder is in het geheel eene, eerst vierkante, vervolgens rond toeloopende holte uitgehouwen. Wellicht werd het geheel daarmede op eenen lingam geplaatst of diende de holte om eenig ander voorwerp, bijv. een heilig overblijfsel van den Boeddha te bewaren. In beide gevallen waren dan de vier goden om de buitenzijden, als bewakers of nevangoden rondom het voornaamste voorwerp van vereering geplaatst. Hoog 34 c.M.

Zie de Verhandel. van C. Leemans, *Javaansche tempels bij Prambanan*, uitgegeven in de *Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van Nederlandsch-Indië, van het Kon. Inst.* 1855. Dl. III blz. 21—23.

Aangekocht uit de nalatensch. van Bn. van der Capellen.

86. **Krisjna**(?), eene der verschijningen of vleeschwordingen van **Visjnoe**, staande op lotuskussen, rijk gekleed en versierd. In den rechterarm houdt hij eenen langen, over den schouder heen gebogen rietstaf, met

de linkerhand een eenigszins puntig toeloopend voorwerp, en den, daar langs uitgestoken wijsvinger, tegen den kin. Tegen zijnen rug zijn onderscheidene bloemen en andere versieringen uitgehouwen. H. 63.5 c.M.

Uit de verzam. Domis.

- 86 (a). Heilige **Vorst** staande, de rechterhand gesloten in de linker vóór de borst. Sivistische kleeding, versiersels en toevoegsels. Om de schouders komt aan beide zijden een lotusstengel onder de armen te voorschijn, die in eenen knop eindigt. In het voetstuk het jaartal 1369 der Javaansche, 1447 der Christelijke tijdrekening. H. 45 c.M.

Aangekocht te Oosterbeek.

- 86 (b). **Vorst** of **heilig** als voren doch zittende; de handen afhangende over de knieën. H. 75 c.M.

Verkoop. Amsterdam, April 1884.

TEMPELWACHTERS.

De beelden waaraan wij deze benaming meenen te moeten toekennen, kunnen, naar aanleiding van hun uiterlijk, hunne kleeding, versiersels en toevoegsels, onder drie onderscheiden verdeelingen gerangschikt worden.

Tot de eerste worden gebracht die door hunne kleeding, hoofdkapsels, versiersels, rustig gelaat en kalme houding, zich in al die bijzonderheden, meer aan de voorstelling der Brahmaansche goden aansluiten.

Tot de tweede behooren de eenigszins door zwaarlijvigheid zich kenmerkende, maar die vooral door hun lang, in groote krullen afhangend en rondom het hoofd vastgebonden hoofdhaar zich onderscheiden. Grootendeels zijn zij naakt, de lendenen tot aan de

knieën alleen met eenen lendedoek bekleed. De sieraden: oorringen, arm- en polsbanden of ringen, ook wel de gordel of band om het middel zeer eenvoudig bewerkt. Men zou hen kunnen beschouwen als tot eene minder beschaafde bevolking, tot eenen meer wilden stam onder de inwoners van het land behorende.

Voorts hebben de beelden van beide afdeelingen meestal een zwaard, met de punt benedenwaarts in de eene hand, terwijl de andere op eene, vaak met snijwerk versierde knots is gelegd; ook staan zij meestal tegen eene achterplaat, evenals de godenbeelden.

Tot de derde soort brengen wij de, meestal in hurkende houding zittende, doch ook enkele recht-op staande beelden, met monsterachtig hoofd en aangezicht, uitpuilende oogballen, opgesperden mond en uitstekende slag tanden. Diergelijke beelden zouden wellicht nog meer eigenaardig als voorstellingen van booze geesten, Raksjasa's, kunnen worden aangezien, maar ook dan was hunne bestemming waarschijnlijk wel, om den toegang tot de tempels of heilige plaatsen te bewaken.

87. **Tempelwachter**, met kleeding en versiersels als die der godenbeelden, staande tegen eene achterplaat, met de lichtschijf achter het hoofd; kleine knevels boven de bovenlip. De rechterhand rust op eene, thans grootendeels ontbrekende, knots, de linker op de heup. De lichtschijf geeft hier aan den wachter eenen hooger rang. H. 1.22 M.

Afkomst. uit het Oenarangsche; overgezonden door den Resident H. J. Domis, op last van den Commissaris-Generaal Du Bus de Gisignies.

88. **Tempelwachter** als voren, en met de lichtschijf.
H. 86 c.M.

Overgezonden door Reinwardt.

89. **Tempelwachter** als voren. De rechterhand rust op de knots, de linker houdt het gevest van het aan de linkerzijde hangende breede zwaard. H. 54.4 c.M.
Geschenk van A. F. H. van de Poel.

90. **Tempelwachter** als voren, de linkerhand op de knots, in de rechterhand een, thans ontbrekend, opgeheven zwaard. H. 47.5 c.M.

Geschenk van Mr. J. A. A. Leemans.

91. **Tempelwachter** met lang, dik, krullend haar, vreedzaam gelaat, de linkerhand op de knots, de rechterhand aan het gevest van het zwaard. H. 1.75 c.M.

Afkomst. uit de bouwvallen van Singasari. Overgezonden door den Gouverneur van Java's Oosthoek, Engelhardt; eerst geplaatst in den tuin van het gebouw van het voormalig Koninklijk Nederlandsch Instituut, en van daar in 1841 naar het Museum te Leiden overgebracht.

92. **Tempelwachter** als voren. De linkerhand op de knots; de rechter vóór de borst, hield een, thans verdwenen, voorwerp. H. 57 c.M.

Overgezonden door Reinwardt.

93. **Tempelwachter** als voren. Met de, thans ontbrekende rechterhand op de, insgelijks grootendeels ontbrekende knots rustende. De heilige band in den vorm eener slang, wier hoofd op de linkerhand van den wachter rust. H. 1.02 M.

Overgezonden door Reinwardt.

- 93 (a). **Tempelwachter** als voren. H. 45 c.M.
Verzam. Scheepmaker.

94. **Tempelwachter**, of booze geest, **Raksjasa**, met zeer woest uiterlijk en groote slaglanden. De rechterhand op de knots, de linker tegen de linkerheup. H. 47 c.M.
Aangekocht te Dordrecht.
95. **Tempelwachter** als voren. De knots tegen den linkerschouder, de gesloten vuist van den rechterarm langs de rechterdij uitgestrekt. H. 45.5 c.M.
Geschenk van den Heer D. Hudig.
96. **Tempelwachter** als voren, doch de knots tegen den rechterschouder en de linkerhand langs de linkerdij. Het beeld staat op menschedels. H. 47.5 c.M.
Geschenk van den Heer D. Hudig.
97. **Tempelwachter** als voren, met de rechterhand op de knots, de linker met een onherkenbaar voorwerp vóór het middel. H. 43 c.M.
Aangekocht uit de verzameling Domis.
- 97 (a). **Tempelwachter** als voren. H. 80 c.M.
Verzam. Scheepmaker.
- 97 (b). **Tempelwachter** als voren. H. 51 c.M.
Verzam. Scheepmaker.
- 97 (c). **Tempelwachter** als voren. H. 52.5 c.M.
Verzam. Scheepmaker.
- 97 (d). **Tempelwachter** als voren. H. 71 c.M.
Verzam. Scheepmaker.
98. **Tempelwachter**, of booze geest, monsterachtig gelaat, het woeste hoofdhaar in twee binnenwaarts omgebogen punten opgemaakt. Boven de ooren, horens, de gesloten handen langs de dijën, de lange sjerp om het middel, laat de ruw uitgedrukte geslachtsdeelen onbedekt. H. 1.48 c.M.
Uit de nalatenschap van Bn. van der Capellen.

99. **Tempelwachter**, met woest krullend haar, de armen langs de zijden, met gebalde vuisten; gekleed in eenen korten rok of sarong, om het midden een lange geplooidde lijfdoek, wier uiteinden vóór en achter het lichaam tot op den grond afhangen; slangen als armbanden. Vóór op het voetstuk monsterhoofd met vleugels. H. 58 c.M.

Aangekocht te Dordrecht.

100. **Tempelwachter**, hurkende. Uitpuilende oogballen, opgetrokken mond met uitstekende slagstanden en monsterachtig geslachtsdeel. De rechterhand houdt eene knots tegen den linkerschouder, de linkerarm naar achter getrokken rust op de linkerheup, met de hand afhangende bij de knie. H. 0.88 c.M.

Overgezonden door Reinwardt.

- 101, 102. Twee hurkende **Tempelwachters**; de een, 101, houdt de knots in de rechterhand tegen den rechterschouder, de linker naar beneden uitgestrekt; de ander, 102, houdt de knots met de rechterhand tegen den linkerschouder, den linkerarm op de linker knie. H. 50 en 47 c.M.

Geschenk uit de nalatenschap van Koning Willem II.

- 102 (a). Hurkende **Tempelwachter** als voren; het rechterbeen onder het lichaam, het linker opgetrokken; het woest krullend haar met eenen hoofdband bevestigd. Versiersels in de ooren, polsbanden, en om het middel een smalle lijfband met schortje. Met beide handen houdt hij de knots schuins over den linkerschouder. H. 41.5 c.M.

Afkomst. Pasoeroean.

103. Hurkende **Tempelwachter**, de knots in de rechterhand tegen den schouder. H. 45 c.M.

Uit de nalatensch. van Bn. van der Capellen.

- 104, 104(a). Twee hurkende **Tempelwachters**, geheel naakt, van beiden is de linkerarm verloren gegaan. Hoog 26 en 27 c.M.

Gesch. van Mr. J. A. A. Leemans.

105. Ruw uitgehouwen Polynesische **Godheid**, tegen eenen scheven, kegelvormigen steen uitgehouwen. H. 35 br. 25 c.M.

Verzam. Scheepmaker.

MENSCHENBEELDEN.

106. Hurkend **beeld**, van eenen man, die met de armen over elkander gekruist, de handen op zijne schouders laat rusten. H. 63 c.M.

Zeer ruw bewerkt, wellicht de voorstelling van eenen der, als goddelijk vereerde voorouders van de oorspronkelijke inwoners van Java.

Overgenomen van den heer A. F. H. van de Poel.

107. **Javaan** zittende, enkel met den sarong bekleed, het hoofd onbedekt. De rechterarm vóór de linkerborst, de linkerarm en hand langs de linkerkant uitgestrekt; achter in den gordel de kris. H. 48 c.M.

Latere Javaansche kunst.

Gesch. uit de nalatensch. Koning Willem II.

108. **Meisje**, zittende. In een vóór het lijf opengeslagen kleeid, om den hals eene kraag, op het hoofd een laag, rond hoedje met smallen rand, en met een bandje onder den kin bevestigd. Op de rechterhand een vogel, in de linker een waaijer. H. 46 c.M.

Zeer laat werk.

Medegebracht door den heer Tobias; aan het Museum geschonken door het bestuur van de Overijsselsche Vereeniging tot ontwikkeling van Provinciale Welvaart te Zwolle.

- 109, 109(a). Twee **palen**, van onder vierkant, dan over-

gaande in achzijdigen en daarna eindigende in rol-vorm, bovenop eenigszins afgerond. Denkelijk voorstellingen van den **Lingam**. H. 48 c.M.

Geschenk van den heer A. F. H. van de Poel.

110. **Voetstuk** als 49 (b). H. 36 br. 26 c.M.

Verzam. Scheepmaker.

GEDEELTEN VAN BEELDEN.

111—115. Vijf **hoofden** van **Boeddha**-beelden, denkelijk alle afkomstig van Bôrô-Boedoer. H. 32—37 c.M.

111, 112. Overgezonden door Reinwardt;

113, 114. Geschenk uit de nalatensch. Koning Willem II;

115. Geschenk van Mr. P. J. Elout.

115 (a). **Boeddha**-hoofd. H. 25 c.M.

Verzam. Scheepmaker.

115 (b). **Boeddha**-hoofd. H. 30 c.M.

Uit de nalatenschap van Mr. J. A. A. Leemans.

116—118. Eene **linker**- en twee **rechterhanden** van **Boeddha**-beelden, denkelijk van Bôrô-Boedoer.

116 lang 15.5; 117 lang 24; 118 lang 18 c.M.

118 (a). **Rechterhand** levensgrootte, de voorste vinger over den duim gebogen, de overige drie uitgestrekt. Lang 22, breed 10.9 c.M.

Overgezonden door Reinwardt.

DIEREN.

119. Knielende **Olifant**. H. 32; lang 54 c.M.

Overgezonden door Reinwardt.

119 (a). Staande **Olifant**. H. 37; br. 14 c.M.

Verzam. Scheepmaker.

120. Knielende **Nandi**, of aan Siva geheiligde **Stier**, op een lotuskussen. Op den rug een dekkleed, waarop eene lotusbloem; tusschen de horens insgelijks eene

lotusbloem. Aan eene keten om den hals een klokje met klepel. H. 1.13; lang 1.95 M.

Afkomstig uit de bouwvallen van Singasari, District Malang, Residentie Pasoeroeang; door den Gouverneur van Java's Oosthoek, Engelhardt naar 's Lands plantentuin te Batavia, en van daar in 1828 naar Nederland overgezonden; tot 1841 in den tuin van het gebouw van het voormalig Kon. Nederlandsch Instituut te Amsterdam bewaard, en toen naar het Museum van Oudheden te Leiden overgebracht.

Uitgegeven en beschreven door Reuvens als n°. 1.

121. **Stier** als voren, doch zonder horens en zeer ruw bewerkt; op langwerpig voetstuk. H. 22.5; lang 33 c.M.

In 1870 bij het graven van de grondslagen van een pak-huis in het Batoesche, Residentie Malang, op eene aanzienlijke diepte in den grond gevonden.

Geschenk van Dr. G. F. Wienecke.

- 121 (a). **Stier** als voren. H. 25, br. 21 c.M.

Verzam. Scheepmaker.

- 121 (b). **Stier** als voren. H. 23, br. 22 c.M.

Verzam. Scheepmaker.

- 121 (c). **Stier** op de linkerzijde liggende. H. 41, breed 50 en 75 c.M.

Verzam. Scheepmaker.

- 122, 123. Twee zittende **honden**, met halsbanden. Ruw bewerkt. H. 53 c.M.

122. Geschenk uit de nalatenschap van Koning Willem II.

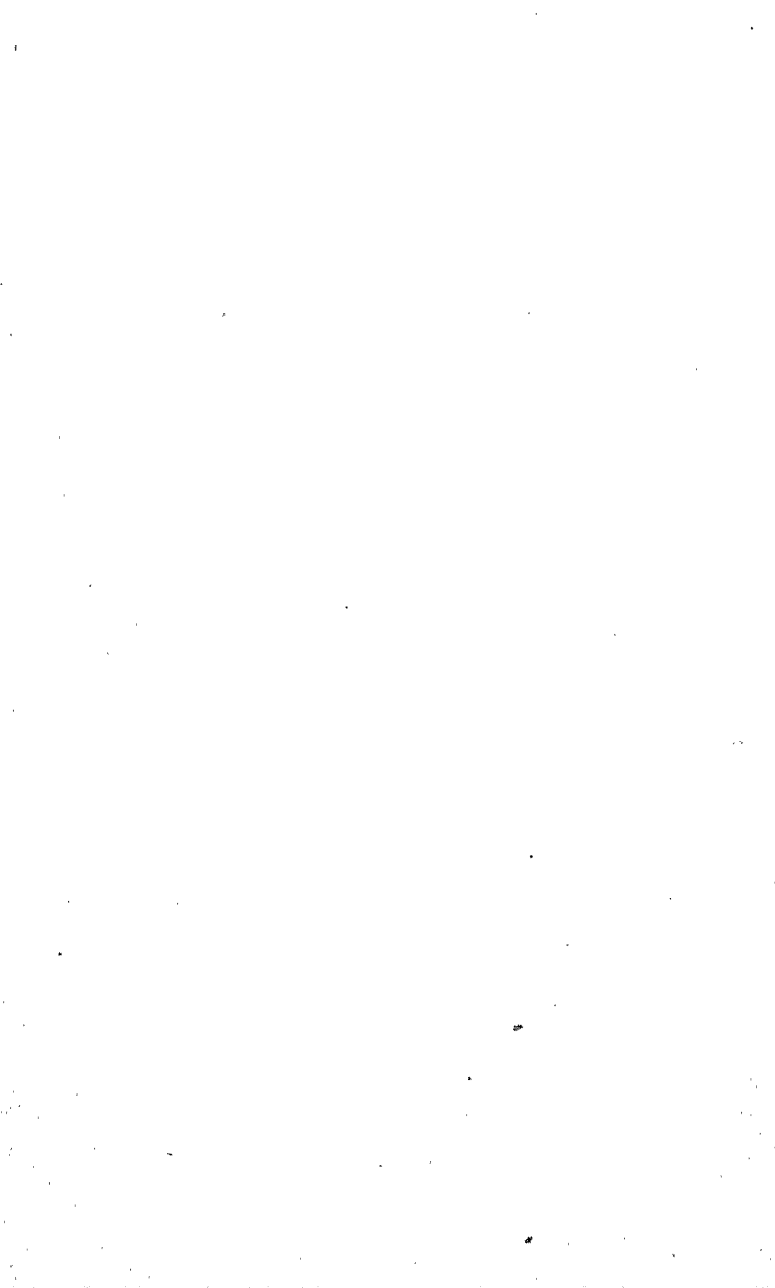
123. Uit de nalatenschap van Bn. van der Capellen.

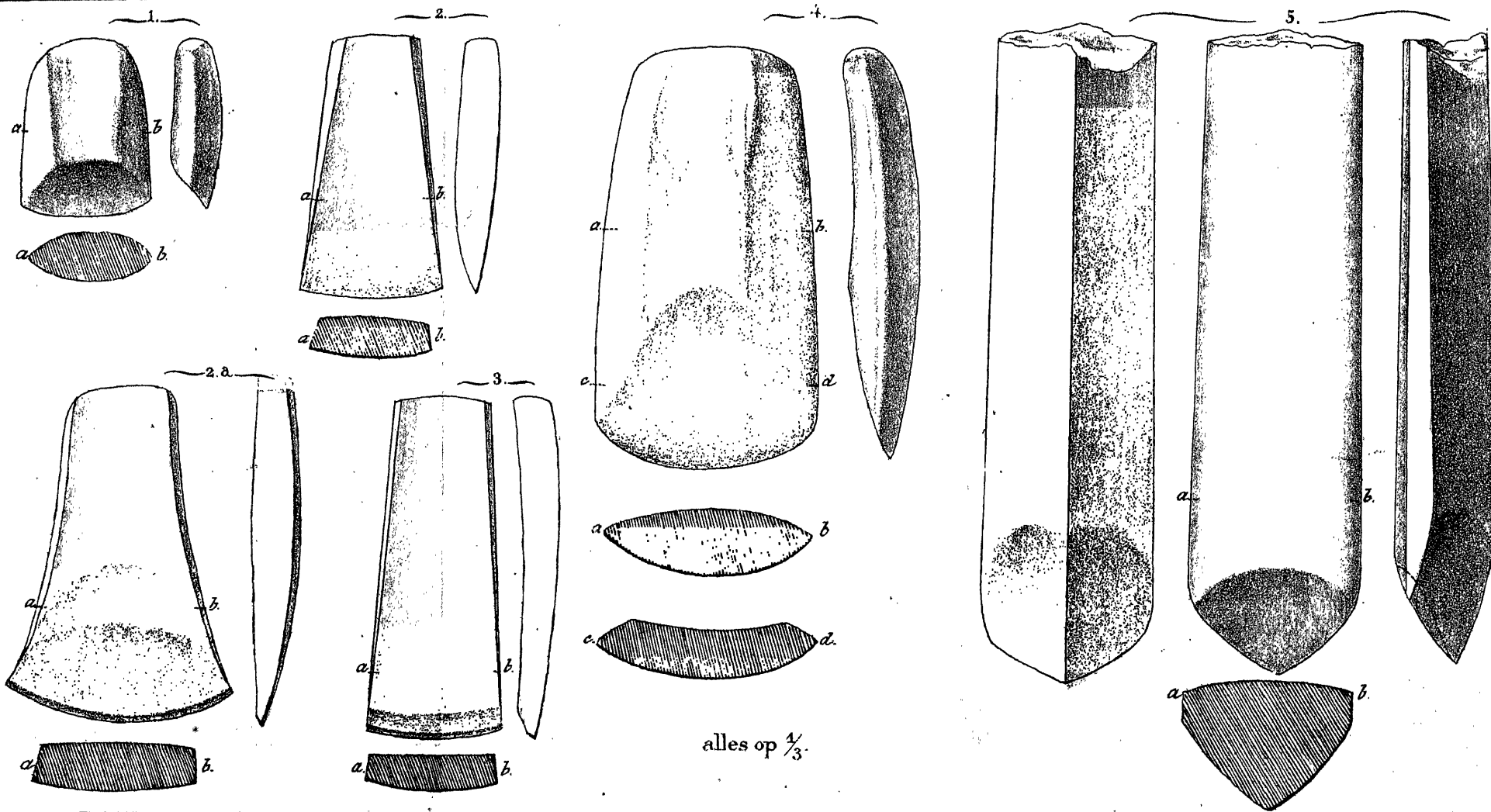
124. Eene **pad**. H. 13, lang 54 c.M.

Overgezonden door Mr. J. P. Hulst van Hoorn.

125. Een zittende **Singha**, monsterdier uit tijger, leeuw en stier te zamengesteld, doch hier met ramshoorns. H. 50, breed 49 bij 22 c.M.

Geschenk van den heer A. F. H. van de Poel.

BASRELIEFS EN BOUWKUNSTIGE VERSIERSELS.

126—130. Vijf **gedeelten** van den **muur** van een tempelgebouw, met lijstwerk. Op 126 en 127, die op eenen der hoeken geplaatst waren, zijn op zijde twee Raksjasa's of booze geesten uitgehouwen, in dansende houding boven lingam's; op de voorzijde een aanzienlijk persoon op eenen olifant.

Op 128 en 129 een wagen met een paard bespannen, voorafgegaan door drie krijgslieden met uitgetrokken zwaarden.

Op 130, waaraan het onderste gedeelte ontbreekt, in de lucht zwevende geesten. De lijst met arabesken versierd. Afmetingen 36 bij 47 en 54 c.M.

Afkomstig waarschijnlijk van eenen tempel te Djagoe, Residentie Pasoeroeang, welks basreliefs gevechten tusschen en Raksjasa's en menschen voorstellen.

Overgezonden door Reinwardt.

131. Gedeelte van een **bas-relief**, waarop twee armen van een beeld. H. 19.5, breed 23 c.M.

Afkomst. Bôrô-Boedoer.

Geschenk van Mr. J. A. A. Leemans.

132. Gedeelte van een **bas-relief**, waarop een struik of een boom en eene bloem. H. 19.5, br. 23 c.M.

Afkomst. Bôrô-Boedoer.

Geschenk van Mr. J. A. A. Leemans.

132 (a). Brokstuk van een bas-relief met een hoofdje met Sivistisch kapsel. H. 12, breed 9.5 bij 6.9 c.M.

Uit het Kon. Kab. van Zeldzaamheden.

133. **Spits of top** van een bouwkunstig versiersel. Hoog 25.5 c.M.

Geschenk van A. F. H. van de Poel.

- 133 (a). Model van eene **woning** of **schuur**. H. 38, br. 46 c.M.
Verzam. Scheepmaker.
- 133 (b). Eind van eene goot met **spuier**. H. 35, br. 21 c.M.
Verzam. Scheepmaker.
- 133 (c). **Monsterhoofd**. H. 35, br. 21 c.M.
Verzam. Scheepmaker.
134. *Kalksteen*. **Plaaf** gebruikt bij den bouw van den thans vervallen tempel van Madjang Poetie te Banjoe-Wangie. Afmetingen 20, 17 en 3.5 c.M.
Geschenk van Dr. F. Epp.

OPSCHRIFT.

135. Groote, naar boven eenigszins smaller toeloopeude **steen**, aan beide bovenhoeken schuins bijgewerkt. Op de voorzijde, binnen eene, door eene dubbele ingegroefde lijn gevormde lijst, een zeer diep uitgebeitelde tekst in Kawi-taal en karakters. Aan elken der vier binnenhoeken van de lijst een cirkel, onderaan in het midden een lingam. Het achtregelig opschrift wijst in taal en spelling op den overgangstijd tot het nieuwere Javaansch, van 1293—1371 der Javaansche, = 1371—1449 van de Christelijke jaartelling. Het bevat voorschriften die met den dienst van Siva in verband staan, waarschijnlijk gericht tot bezoekers van eene heilige bidplaats. H. 96, br. 90, en 81, dik 29 c.M.

Gevonden tegen eene hoogte op het oostelijke gedeelte van den berg Marbaboe, bij de dessa Adoman, distrikt Salatiga. Van daar weggevoerd door den Resident van Soerabaya, den heer H. J. Domis; later bewaard in 's lands plantentuin te Batavia en van daar, in 1827 overgezonden, op last van den Commissaris-Generaal Du Bus de Gisignies.

Uitgegeven, met bijgevoegde vertaling, in de *Verhandd. v. h. Batav. Genootsch.* Dl. X blz. 120, 129 en volgg. Vergelijk A. B. Cohen Stuart, *Inscriptie op een steen in het Rijks Museum van Oudheden*, in het *Tijdschr. voor Ind. Taal-, Land- en Volkenkunde*, uitgegeven door het Bataviaasch Genootschap, XVIII. 89; in de *Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenk. van het Kon. Instituut van Taal-, Land- en Volkenk. van Nederlandsch-Indië*, 3e reeks, Dl. VII blz. 275 en volgg. en *Kawi-oorkonden in fac-similés met inleiding en transcriptie* van Dr. A. B. Cohen Stuart, XXVII blz. 36. Zie ook K. F. Holle in *Tijdschr. voor I. T., L. en Volkk.* Dl. XVII. Aflev. 2, blz. 187—189.

*

VERSIERSELEN.

- * 1—3. *Agaat*. Drie **arm- of polsringen**. Middellijn 5.4, 6.6; 5.2, 6.4; 5.5, 6.6; dik \pm 0.8 c.M.
 1 en 2 gesch. van den heer K. W. Kinder de Camareeq;
 3 van den heer A. F. H. van de Poel.
4. — Gedeelte van eenig langwerpig rond versiersel. Lang 4.3; middell. 2.7 c.M.
 Geschenk van den heer A. F. H. van de Poel.
5. *Cornalijn*. Gesneden **steentje** van eenen ring, met Kawi-karakters. Middell. 0.07 bij 0.08 c.M.
 Geschenk van den heer C. Netscher. Zie beneden M. 488 (a).

* A

GEREEDSCHAP EN WAPENEN.

*A 1—198. Deze voorwerpen uit de vroegste tijden, toen het metaal nog niet bekend was of bewerkt werd, afstammende, waren tot huisselijk gebruik, gereedschap, en als wapenen tot verdediging, of ook op jacht tegen de dieren gebezigd. Ook nog lang, nadat, bij vooruitgang in beschaving men geleerd had zich van het metaal tot hetzelfde doel te bedienen, bleven de stee-

nen werktuigen gelijktijdig in gebruik, totdat zij eindelijk slechts als overblijfsels uit een ver verleden, als voorwerpen van eenen bovennatuurlijken oorsprong, als voorbehoedmiddelen tegen ongeluk en ziekten, met godsdienstigen eerbied beschouwd en bewaard werden. Met zorg en in sierlijken vorm bewerkt, uit kostbare steensoorten en fraai gepolijst bleven enkele, onder de kostbaarheden en waardigheidsteekens van vorsten en grooten, hunne bijzondere waarde behouden, en wellicht ook bij optochten en andere plechtigheden in gebruik.

Op Java dragen zij bij de bevolking den naam van bliksemstanden, ook wel van donderbeitels, of dondersteen, zooals in vele andere landen, ook in ons vaderland, de beitel-, bijl- of wigvormige steenen voorwerpen, die van de vroegere oudste bewoners, tot op onze tijden zijn overgebleven, thans nog in den mond van het volk algemeen worden onderscheiden. Beide laatste benamingen, die wel met de Javaansche eene zelfde meening en overlevering tot grond hebben, werden wellicht door onze zeevarenden, in gindsche streken, nevens die van bliksemstanden in gebruik gebracht. De overtuiging van dien oorsprong werd nog versterkt, door de vaak voorkomende omstandigheid, dat de wiggen of bijlen, van eenen bepaalden vorm in de onmiddellijke nabijheid van boomen in den grond, of ook wel in de boomen zelfden gevonden werden, waarin of in wier onmiddellijke nabijheid, de bliksemstraal heette of scheen te zijn ingeslagen. Eene meer voor de hand liggende en natuurlijke verklaring, dat die beitels of bijlen, bij het bewerken van den grond, of het behakken van de boomen gebruikt en toevallig achtergebleven of verloren waren, kon bij den eenvoudigen man

geen gezag verwerven. Maar ook bij meer beschaafden bleef de invloed van de zoo algemeen gehuldigde overlevering en meening niet buiten werking. Mij werd eens door eenen landgenoot, die op Java en in ons vaderland de aanzienlijkste betrekkingen bekleed, en op het gebied der wetenschap een hoog standpunt had ingenomen, medegedeeld, hoe bij een hevig onweder, de bliksem in de kajuit van het schip waarop hij zich bevond ingeslagen was, en werkelijk op die plaats zulk een dondersteen of bliksemtrand in het beschot gevonden werd.

Naar aanleiding van de verschillende vormen, die alle in de aanzienlijke verzameling van deze zoogenaamde dondersteen en uit Java, in grooten getale vertegenwoordigd worden, hebben wij in der tijd eene indeeling in vijf hoofdklassen voorgesteld en meenen die ook thans nog te kunnen behouden ¹⁾. Overgangen van den eenen vorm in den anderen en kleine wijzigingen komen natuurlijk voor, maar zij laten zich gevoegelijk tot de hoofdklassen terugbrengen.

Tot de eerste klasse behooren de bijlen of wiggen wier breede oppervlakten bol, naar de kanten dunner

¹⁾ C. Leemans, *Over steenen wiggen op Java, en eenige andere steenen voorwerpen op Borneo gevonden*; in *Tijdschr. v. d. Wis- en Natuurk. wetensch. uitgeg. door de eerste kl. v. h. Kon. Ned. Instit.* Dl. V, blz. 106 en volg. Vergel. J. Yates, *On the stone wedges of Java, and similar ancient objects of stone discovered in Borneo*, in *Archaeological Journal* n°. 42. W. Vrolik, *Berigt over zes steenen wiggen op Java gevonden*, in *Tijdschr. voor de Wis- en Natuurk. Wetensch.* Deel III Aflev. 2. C. Swaving, *Berigt en afteeken. van eenige steenen wiggen en wapenen*. Batav. 1850. J. J. van Limburg Brouwer, *Steenen beitels in 't Museum van het Bataviaasch Genootschap gerangschikt door* —

wordende, als in elkander loopen, zonder twee, ook slechts zeer smalle zijden aan te bieden. Onder, aan de snede van de eene naar de andere breede vlakke min of meer bijgeslepen. Het bovineinde meestal smaller dan het benedengedeelte of de snede, vaak ook het bovengedeelte eenigszins spits bewerkt. Het geheel heeft nog in hoofdtrekken de gedaante van eenen platten, langwerpig ronden steen, zooals die in de natuur voorkwam, door wrijving in het water of andere oorzaken reeds eene voorbereidende werking had ondergaan, en waaraan de kunst slechts weinig behoefde toevoegen, om het voorwerp tot het begeerde werk- of wapentuig geschikt te maken. Zie afbeelding n° 1.

De tweede soort bevat de wiggen, bijlen of beitels, die op de breede vlakken bijna, op de smalle zijvlakken geheel en al, plat bewerkt, van boven een weinig minder breed dan onder, aan de snede min of meer scherp bijgeslepen zijn, terwijl een der breede vlakken een weinig smaller is dan het andere, en de zijvlakken met het eerstgenoemde der breedere eenen stompen hoek maken. Zie afbeelding n° 2. De snede is óf van weerszijde zóó bijgeslepen dat hare lijn juist in het midden valt, doch ook vaak buiten het midden dichter aan het achtervlak. Vele dezer wiggen hebben, naar beneden veel breeder uitlopende, eenigszins den waaiervorm, vaak ten gevolge van bij-slijping na veelvuldig gebruik. Zie afbeelding n° 2. a.

Die van de derde soort hebben veel overeenkomst met die van de tweede, doch zijn aan het achtervlak bol, aan het voorvlak eenigszins hol loopende en in vorm eenigermate den **dissel** naderende. Zie n° 3.

Die van de vierde soort, waaraan wij den naam van gudsen zouden kunnen geven, onderscheiden zich

van de twee vorige, door den boogvorm van de snede, die buitendien aan het voor- of binnenvlak min of meer uitgehold of uitgeschulpt is, als onze holbeitels; het binnenvlak is overigens eenigszins hol, het achter- of buitenvlak bol. Zie afbeelding n° 4.

Eene geheel afzonderlijke en aan Java uitsluitend eigene soort vormen de langwerpige beitels die met drie vlakken bewerkt zijn: één breed eenigszins hol en twee smallere, doch een weinig bol bewerkte, naar elkander toeloopende buitenvlakken, zoodat het geheel in dwarsdoorsnede als eenen driehoek vormt, welks grondlijn door het breede binnenvlak, de twee schuinsche zijden door de buitenvlakken gevormd worden. Het werktuig loopt van boven naar beneden of het scherpere gedeelte, breeder uit en dat scherper gedeelte, van het binnen- naar de insgelijks eenigszins schuins bijgewerkte buitenvlakken bijgeslepen, eindigt zodoende op de plaats, waar de laatstgenoemde zamenkomen in eene punt, waardoor het werktuig als beitel dienen kan. Wij zouden deze soort met den naam van puntbijlen kunnen onderscheiden. Zie de afbeelding n° 5.

Tot de 1^e soort behooren 14 bijlen, n° 1—14.

„ „ 2^e „ „ 136 bijlen, n° 15—26 *a, b, c*,
en 27—147.

„ „ 3^e „ „ 23 bijlen, n° 148—170.

„ „ 4^e „ „ 16 „ , n° 171—186.

„ „ 5^e „ „ 11 „ , n° 187—192,
194—198, en een model
in *hout* n° 193.

De steensoorten zijn: Agaat, basalt, chalcedoon, jaspis, kalksteen, kiezel, kwarts, lava, nephriet, opaal, plasma, schieffer, versteend hout en vuur-

steen; deze laatste soort wel het meest algemeen gebezigd, en voor de wiggen die niet als gereedschap dienden, maar meer uitsluitend bij feestelijke gelegenheden, plechtige optochten of als teekenen van waardigheid of aanzien gebezigd werden of bestemd waren, chalcedoon en agaath.

De afmetingen voor de drie eerste soorten van: lengte 4.2; breedte 1.9 en dikte 0.8, tot lengte 16.3, breedte 5.5 en dikte 2 c.M.; voor die van de vierde soort, de gudsvormige, van lengte 5.5; breedte 4 en dikte 1.5, tot lengte 18.8, breedte 6 en dikte 2.6 c.M. en voor die van de vijfde soort, of de puntbeitels, puntbijlen: van lengte 10.2, breedte 2.2 en dikte 1, tot lengte 29.7, breedte 7.1 en dikte 3.6 c.M. waarbij de breedte het binnenvlak of de grondlijn van de driehoek-doorsnede, de dikte die der beide zijden aanwijst.

Verreweg de meeste werden in de Preanger Regentschappen gevonden; 29 zijn afkomstig uit het landgoed Tjiboer in de residentie Batavia, een twintigtal uit de residentie Buitenzorg, negen uit de Tagal-waroe-landen, Pangkalan, Soebra, Tjilalkana, en Geloek Djambi, residentie Tagal; een paar uit de dessa Tjibogang, distrikt Tjaledoek, residentie Cheribon; een uit de residentie Pasoeroeang en een uit de residentie Bagelen.

Geschenken van: J. C. F. Bn. van Heerdt: 40, 55, 144, 167, 192 en 198.

K. W. Kinder de Camarecq, 194.

J. A. Krajenbrink: 3, 4, 6, 36, 41, 147, 151, 155, 174, 176 en 195.

Verzam. Dr. S. Muller: 92, 181 en 190.

Uit het voormalige Koninklijk Museum te Amsterdam ;
26. *a*, *b* en *c*.

Geschenk van A. F. H. van de Poel: 10, 24, 25, 26, 33, 42, 43, 48, 56, 61, 66, 91, 100, 101, 116 en 183.

van Mr. J. L. W. Bn. Sloet van de Beele: 5, 9, 11, 14, 15, 22, 29, 32, 39, 47, 52, 78, 83, 85, 90, 107, 113, 120, 122, 123, 124, 125, 142, 150, 152, 168, 170, 186 en 190.

van Dr. C. Swaving: 1, 2, 7, 8, 12, 20, 21, 23, 27, 28, 30, 32, 34, 35, 44, 45, 50, 51, 60, 65, 68, 75, 76, 79, 88, 93, 96, 98, 99, 109, 114, 118, 119, 128, 129, 132, 136, 146, 156, 160, 162, 171, 172, 173, 177, 178, 179, 182, 184, 189, 193 en 197.

van Dr. F. Wienecke, 185.

van J. C. L. van der Wijck: 13, 16, 17, 19, 54, 58, 59, 70, 86, 95, 106, 117, 121, 163, 169, 175 en 188.

van A. de Wilde: 18, 31, 38, 46, 49, 53, 57, 62, 63, 64, 67, 69, 71, 72, 73, 74, 77, 80, 81, 82, 84, 87, 89, 94, 97, 102, 103, 104, 105, 108, 110, 111, 112, 115, 126, 127, 130, 131, 133, 134, 135, 137, 138, 139, 140, 141, 143, 145, 148, 149, 153, 154, 157, 158, 159, 161, 164, 165, 166, 180, 187 en 191.

*A 199. *Toetssteen*. **Beitel (?)**, **Slijpsteen**. Lang 18.5 ; breed 4—4.5 c.M. .

Verzameling Dr. S. Muller.

200, 201. *Lava*. Twee stukken, wel eenigszins op zeer ruw gevormde zittende **mensenbeelden** gelijkende, doch hoogst waarschijnlijk door de natuur voortgebracht, zonder eenige nadere bewerking. H. 20 en 26.

Geschenk van den heer J. A. Krajenbrink.

* B

UIT DEN ARCHIPEL BUITEN JAVA EN SUMATRA.

BORNEO.

- *B 1. *Dioriet*. Ruw bewerkte sikkelvormige **steen**, wellicht bestemd om, in eenen steel gevat, als wapen te dienen. Lang 16.5; breed 5.5; dik 2.5 c.M.
Gesch. Dr. C. Swaving.
2. — Langwerpige smalle **steen**, de uiteinden afgebroken, eenigszins in den vorm van een meslemmet. Lang 12.7; br. 3; dik 1.6 c.M.
Gesch. van als voren.
3. *Kwarts* (?) Platte eironde steen, wellicht gediend hebbende als **slijpsteen**. Lang 9.4; br. 4.2; dik 1.6 c.M.
Gesch. van als voren.
4. *Dioriet*. Steen in den vorm van een **meslemmet**, op verschillende plaatsen met een koord omwonden. Lang 11.4; br. 3.3; dik 0.9 c.M.
Gesch. van als voren.
- 5—10. *Vuursteen*. Zes stukken van verschillende, maar toch met elkander in vele opzichten overeenkomende vormen, als waren zij overdwars afgeslagen brokken of schijven van geheel of gedeeltelijk over de lengte doorboorde pijpen, naderhand bijgeslepen. Lang: 9.5; 4.5; 5.2; 4.6; 5 en 3; breed: 5; 3.7; 2.5; 3; 3; 3 en 2; dik: 3.7; 2.3; 2.8; 2.5; 2 en 1.5 c.M.
Gesch. van als voren.
11. *Vuursteen*. Langwerpig platte **steen**, in het midden eene opening. Lang 5; br. 1.7; dik 0.7 c.M.
Gesch. van als voren.
12. *Ijzersteen*. Platte langwerpig ronde **steen**, in het midden doorboord. Lang 5; br. 4; dik 2.5 en 1 c.M.
Gesch. van als voren.

- *B 13. *IJzersteen. Steen* als de voorgaande, doch meer langwerpig. Lang 4.5; br. 2.7; dik 1.8 c.M.
Gesch. van als voren.

TIMOR.

14. *Vuursteen. Bijl* van het binnen- naar het buitenvlak bijgeslepen, aan het bovineinde beschadigd. Lang 6.8; br. 4; dik 7.
Gesch. van F. S. A. de Clercq.
15. *Onzuivere kalk.* Benedengedeelte van een **bijltje** als voren, doch de snede van het voor- en achtervlak naar het midden bijgeslepen. Lang 5; br. 4.5; dik 1.2 c.M.
Gesch. van als voren.
16. *Been (fossiel).* **Bijltje**, het breedere benedengedeelte zeer geschonden, de snede van beide vlakken bijgeslepen, doch scheef. Lang 5.5; br. 4, dik 1 c.M.
Gesch. van als voren.
17. *Vulkanische steen.* **Bijltje** aan beide zijden beschadigd, het achterste vlak bol, het voorste meer plat, de snede van het achter- naar het voorvlak bijgeslepen. Lang 5.9; br. 3.7; dik 1.5 c.M.
Gesch. van als voren.
18. *Dioriet.* **Bijltje**, aan beide vlakken eenigszins bol, de zeer beschadigde snede van het eene naar het andere vlak bijgeslepen. Lang 6.3; br. 4.9; dik 1.5 c.M.
Gesch. van als voren.
- 19, 20. — Twee plat-bolvormige ronde **steentjes**, met eene ingroëving om den rand. Middell. 4.2, en 2.4; dik 2.3 en 1.2 c.M.
Gesch. van als voren.

- *B 21. *Dioriet*. **Steentje** als voren, doch aan beide zijden meer plat. Middell. 1.5; dik 0.8 c.M.

Gesch. van als voren.

- 22, 23. — Twee **steentjes** als voren, doch zonder de ingroefing om den rand, daarentegen eene ronde ingroefing op elk der vlakken, in het midden van het eene vlak eene ondiepe uitholling met eenigszins verheven rand. Middell. 2.6 en 1.7 dik 0.8 en 0.6 c.M.

Gesch. van als voren.

24. — **Balletje**. Middell. 2 c.M.

Gesch. van als voren.

MOLUKKEN.

25. *Vuursteen*. Smalle **bijl**, naar beneden breder uitloopende, zonder snede. Lang 10.5; br. 2.6—3.8; dik 1.1 c.M.

Afk. Wai Heroe op Amboina.

Gesch. van als voren.

26. *Plasma*. Gutsvormige **bijl**, aan beide naar de kanten toeloopende vlakken bol bijgewerkt, de snede van het voorste naar het achterste vlak bijgeslepen. Lang 8; br. 4.4; dik 2.4 c.M.

Afk. Saparoea, Honimoa.

Gesch. van als voren.

27. *Jaspis*. Ruwe **bijl**, de beide breede vlakken glad gepolijst, de snede van het eene naar het andere vlak bijgeslepen; boven en op zijde weinig bewerkt; aan het bovengedeelte op zijde inkepingen tot het bevestigen aan eenen steel. Lang 9.5; br. 5 en 6.2 dik 2.1 c.M.

Afkomst Menado.

Gesch. van als voren.

CERAM.

- *B 28. *Toetssteen*. Driezijdige **bijl**, de kanten rond bijgeworkt, eene der grootere oppervlakten beschadigd.
De zijden 14, 17 en 18; dikte 6 en 7.5 c.M.
Uit eenen boom, in 1880.
Gesch. van J. Semmelink.

BANDA-EILANDEN.

29. *Groen plasma*. Kleine **Wigge** of **Bijl**. Lang 5; br. 3 en 5.8, dik 1.5 c.M.
In, of bij eenen boom op het eiland Ay gevonden.
Gesch. van als voren.
-

G.

GEBAKKEN AARDE.

- G. 1. Blaasvormige **pot**, mat verglaasd, met nanwe opening, platten bodem, op eenigen afstand van de opening in gelijke verdeeling, van 5 kleine handvatjes en eene tuit voorzien. Hoog 42; middell. 35 c.M.

Geschenk van Mr. J. A. A. Leemans.

- 2—5. Vier **Potten** als voren, doch in verschillende grootte: n° 2 met 6 handvatten, doch zonder tuit; n° 3, 4, 5, met 4 handvatjes; Hoog 29; 19; 17.5 en 14.2 centim.; middell. 31; 18.5; 16 en 13 c.M.

Geschenk van als voren.

6. **Pot** als voren, met 4 handvatjes en eene tuit. Hoog 20; middell. 21 c.M.

Gesch. van den heer D. F. Schaap.

7. Groote, diepe **Schotel** of ronde **bak**, rondom vier houvastjes. Hoog 12; middell. 33 c.M.

Geschenk van als voren.

8. *Porselein*. **Schotel** of **schaal**, grijs met lagen voet, over de geheele oppervlakte met ontelbare barstjes. (*Porcelaine craquelée.*) Hoog 5.7; middell. 26 c.M.

Geschenk van Mr. J. A. A. Leemans.

9. — **kom** als voren (*porcel. craquelée.*) Hoog 9.8; middell. 24 c.M.

Geschenk van als voren.

- G. 10. *Porselein*. **kom** als voren, eenigszins geschulpt.
 Hoog 6.5; middell. 20.3 c.M.
 Geschenk van den Hr. D. F. Schaap.
11. — **kom** of **schaal** als voren, doch niet geschulpt
 Hoog 5; middell. 15.3 c.M.
 Geschenk van als voren.
12. — **kom**, grijs-groen. Hoog 9; middell. 23 c.M.
 Geschenk van Mr. J. A. A. Leemans.
13. — **kommetje**, wit. Hoog 4.5; middell. 14.5 c.M.
 Geschenk van als voren.
14. — Groote **Schotel** met blauwe bloemen enz.
 Hoog 9.8; middell. 46 c.M. Chineesch werk.
 Geschenk van als voren.
15. — **Schotel** of ondiepe **Kom**, met naar buiten
 uitslaanden platten rand; binnenin blauwe tak- en
 blad-versiersels, de bodem met donker bruinen rand.
 Hoog 7.6; middell. 31.7 c.M. (Chineesch werk).
 Geschenk van als voren.
16. — **Ghendi** of **Waterkruik** met tuit en hoogen,
 nauwen hals. De oppervlakte met barstjes (*porcelaine
 craquelée.*) Hoog 19; middell. 15.5 c.M.
 Geschenk van den heer G. van Beest Holle.
17. *Gebakken aarde*, zeer hard. Donker olijfkleurig **Potje**,
 met breeden buik, lagen hals en kleine opening.
 Hoog 3.5; middell. 5.5 c.M.
 Uit de Verzam. van Dr. S. Muller.
18. — Grof, donker bruin **Voetstukje** voor een potje.
 Hoog 3 7; middell. 4.3 c.M.
 Geschenk van Koning Willem II.

- G. 19. *Gebakken aarde*. **Plaat** of **bouwsteen**, langwerpig vierkant, waarop, in opkomend werk, een tafeltje met bloemen en vruchten; op de vier hoeken bloemen vruchtversierselen. Hoog 46 c.M.

Geschenk van Koning Willem II.

20. — **Baksteen** van een gebouw, met opkomende palmetten. Van eenen ouden tempel, Bimi of Bomo, te Madjanpoeti, resid. Banjoewangi 28 bij 18 en 7.5 c.M.

Geschenk van Dr. Epp.

M.
METAAL.

GODEN.

M. 1. *Brons*. **Trimurti**, vereeniging van **Brahma**, **Visjnoe** en **Siva** in éenen persoon, staande op lotuskussen; met vier armen, in de achterste rechter een onduidelijk, gedeeltelijk verdwenen voorwerp, in de linker de vliegenjager; in de voorste rechterhand een stengel met lotusbloem, de linker naar voren uitgestrekt. Hoog 21.5 c.M.

Uit het Koninkl. Kab. van Zeldzaamhh.

1*. — **Visjnoe** staande op lotuskussen, met tien armen, de vingers in verschillende houdingen; in de voorste linkerhand de, langs zijne linkerszijde oprijzende lotusstengel. H. 20 c.M.

Uitmuntend fraai bewerkt.

Verzam. Domis.

2. — **Visjnoe** als voren, zonder het lotuskussen, met acht armen, waarvan vier voorarmen ontbreken. H. 20.6 c.M.

Verzam. Van der Capellen.

3. — **Visjnoe** op het lotuskussen op een voetstuk; met vier armen, in de achterste rechterhand het bidsnoer, in de voorste linkerhand de waterflesch. H. 23.5 c.M.

Gesch. van den heer A. W. Kinder de Camarecq.

- M. 4. *Brons*. **Visjnoe** als voren, de vooruitgestoken voorste linkerhand rust op eene knots; vóór het voetstuk. de zwevende **Garoeda** in menschelijke gedaante met arendskop. H. 17 c.M.

Verzameling Van der Capellen.

5. — **Visjnoe** als voren, doch zonder lotuskussen. In de voorste linkerhand eene lotusbloem, welker stengel langs zijne linkerszijde omhoog rijst. H. 15.4 c.M.
Gesch. van den heer A. G. J. Heyligers.

- 6—10. — **Visjnoe** als voren, met verschillende toevoegsels in de handen; met of zonder de lichtschijf. N°. 7 zeer fraai bewerkt; 10 zeer beschadigd; 6 en 9 op lotuskussen. Bij velen ontbreken een of meer armen, handen of voeten. H. 15.5; 12; 12.5; 12.8 en 13

N°. 6, 7, 9. Gesch. van den heer A. W. Kinder de Camarecq; 8. Verzam. Van der Capellen; 10 Verzam. S. Muller.

- 11, 12. — Twee van **Visjnoe** als voren, zonder lotuskussen. H. 9.6; 9 c.M.

N°. 11 Verzam. Blume; 12 aangekocht Amsterdam.

13. — **Visjnoe** als voren, doch tegen eene staande plaat. H. 14.5 c.M.

Verzam. S. Muller.

- 13 (a). **Visjnoe**, als voren, staande op een lotuskussen op vierkant voetstuk, tegen eene ruggeplaat, waarop lichtschijf en zonnescerm. In de achterste handen de werpschijf en krijgsschelp; in de voorste rechter eene vrucht (?); de linker op eene knots rustende Vóór het voetstuk een zittende **Garoeda**, zijn dienaar en Vahan of drager, in aanbiddende houding, met uitgespreide vleugels. Op de vier hoeken een zittende leeuw of singha. Ter wederzijde van de rug-

geplaat een singha op de achterste pooten op een olifantshoofd staande. H. 31 c.M.

K. K. v. ZZ.

- M. 13 (b). **Visjnoe** als voren, doch zonder Garoeda, de singha's op de vier hoeken van het voetstuk, en de singha's enz. op zijde van de ruggeplaat, die doorzichtig bewerkt is. Bovenhelft van de lichtschijf enz. zijn verloren gegaan. De achterste armen naar beneden uitgestrekt, de rechterhand op de werpschijf, de linker op de knots rustende. De hand van den voorste rechterarm en de geheele linkerarm zijn verloren gegaan. H. 18.7 c.M.

K. K. v. ZZ.

- 13 (c). **Visjnoe** staande; de voeten zijn verloren gegaan. In de achterste linkerhand de krijgsschelp; in de rechter de, gedeeltelijk ontbrekende werpschijf. De voorste rechterhand naar beneden, de linker in beoogende houding naar voren uitgestrekt. H. 12.5

K. K. v. ZZ.

14. — **Visjnoe**, zittende op een lotuskussen. H. 14.4 c.M.
Verzam. Van der Capellen.

15. **Laksjmi**, de Sakti of vrouw van **Visjnoe**, staande, met vier armen. H. 17.2 c.M.

Verz. Van der Capellen.

- 16—22. — Zeven beeldjes van **Laksjmi**, met vier armen, zittende op het lotuskussen, sommige met voetstuk en tegen ruggeplaat met lichtkrans en zonnescherm of troonhemel. Op de voorzijde en de twee zijkanten van het voetstuk van 19 een opschrift in twee regels in Oud-Javaansche karakters. H. 20; 14; 18; 13.2; 13.6; 8; 9.2.

Nº. 16, 22. Gesch. Mr. P. Buyskes; 17, 18, 20. Verzam. Domis; 19, 21 Verzam. S. Muller.

M. 23. *Zilver*. **Laksjmi** zittende, zonder lotuskussen. H. 5 c.M.

Verzam. S. Muller.

24. *Brons*. **Laksjmi** met vier hoofden en vier armen, knielende op den **Garoeda** in vogelgedaante. H. 14.5 c.M.

Verkoopig Amsterdam.

24 (a). **Siva**, staande op lotuskussen en vierkant voetstuk, met langwerpige vierkante ruggeplaat; de lichtschijf is verloren gegaan. Vier armen; in de achterste rechterhand het bidsnoer, in de linker de vliegenvanger; de voorste rechterhand open naar voren uitgestrekt, in de linker de trisoela of drietand. Voor en op zijde van het lotuskussen, de knielende stier, **Nandi**, zijn Vahan of drager. H. 31,2 c.M.

K. K. v. ZZ.

24 (b). **Siva**, staande als voren, tegen eene platte, boven spitsboogvormig uitlopende ruggeplaat, zonder lichtschijf en zonnescerm. Vier handen; in de achterste rechterhand het bidsnoer, in de linker de vliegenvanger; de rechter voorste hand voorwaarts uitgestrekt, in de linker een stengel met lotusknop. Voor het kapsel de maansikkel. H. 23.1 c.M.

K. K. v. ZZ.

25. *Brons*. **Siva** in hevige beweging, met vier hoofden waarop een vijfde hoofd, en acht armen; woest uiterlijk, half geopende mond met slaganden. Oogen, tanden en het met *zilver* ingelegd sektmerk aan het voorhoofd. Om den hals en op de borst eene keten met zittende **Boeddha's**. Uitmunten fraai werk. H. 17 c.M.

Gesch. van de Wed. van wijlen Genl. Elout.

M. 26. *Brons*. **Siva** in hevige beweging, met één hoofd en twee armen; in de linkerhand eene slang. H. 16.8 c.M.

Verzam. S. Muller.

27. *Koper*, sterk met *tin* vermengd. **Siva** staande, met vier armen, en lichtschijf. H. 15 c.M.

Verzam. Van der Capellen.

27 (a). *Brons*. **Siva** zittende, zonder lotuskussen, met vier armen. Vóór het hooge kapsel de maansikkel. H. 9 c.M.

Verzam. Domis.

27 (b). — **Siva** zittende op lotuskussen, met vier armen; achter het hoofd de lichtschijf. In de achterste handen rechts het bidsnoer, links de vliegenjager; de voorste rechterhand geopend vooruit gestoken, in de linker de flesch met het gewijde water. Vóór het kapsel de maansikkel. H. 15 c.M.

K. K. v. ZZ.

27 (c). — Godin, wellicht Sakti of vrouw van **Siva** op een voetstuk zittende, welks voorste hoeken door steigende singha's gedragen worden. Achter het hoofd de lichtschijf. Acht armen, waarvan eene der vier rechterhanden een zwaard schijnt gedragen te hebben, en de voorste geopende op het rechterbeen rust; de voorste der vier linkerhanden ligt, met de binnenzijde opwaarts op den rechtervoet. Overblijfsels van vergulding aan het hoofdkapsel, de halsketen en de oorversiersels. Hoog 11.9 c.M.

K. K. v. ZZ.

28. — **Maha kala**, Sakti of vrouw van **Siva** in zijn bloeddorstig karakter, tegen eene ruggelplaat en op eenen met lotusbladeren omringden zetel; woest monsterhoofd met uitpuilende oogen, opengesperden mond en slag tanden. H. 19 c.M.

Verzam. Smissaert.

- M. 29. *Brons*. **Doerga**; Sakti van **Siva**, den **Maïsja-soera** bestrijdende; met tien armen, staande op den buffel, **Maïsja**, uit welks afgehouden hoofd de vierarmige **Asoera** gewoonlijk te voorschijn komt, doch die hier wordt voorgesteld als de buffel met hoofd en armen van Asoera. H. 15.6.

Verzam. Van der Capellen.

30. — **Kartikeya**, Siva's zoon, de god van den krijg; met één hoofd en twee armen. In de rechterhand eene speer, in de linker een klein, rond schild; rijdende op eenen pauw, doch die hier als een monstervogel voorgesteld is. Het geheel op een lotus(?)kussen op vierkant voetstuk. H. 36 c.M.

Verzameling Bagman.

- 30 (a). — **Kartikeya**, op den pauw gezeten, met opgetrokken linkerbeen. Met zes hoofden en twaalf armen. In de handen, van achter naar voren tellende, rechts: in de 3e hand eene dolk, in de 4e de werpschijf, in de 5e eene kleine knots; de zesde met de binnenzijde buitenwaarts opgeheven. Links: 1 afgebroken, 2 onduidelijk, 3 klein rond schild, 4 een vogel(?); 5 kleine knots, 6 de hand met de binnenzijde buitenwaarts schuins naar voren uitgestrekt. H. 14 c.M.

K. K. v. ZZ.

31. — **Ganesa**, met olifantshoofd en vier armen, op eenen troon met ruggeleuning, waarboven de lichtschijf met zonnescerm. Boven op elken stijl van de leuning een leeuw, of singha. De troon wordt aan de voorzijde door twee olifanten gedragen, op wier rug een leeuw. Het geheel op een voetstuk in twee verhoogingen, op de bovenste eene rat. H. 28 c.M.

Zeer fraai werk.

Verzam. Van der Capellen.

- M. 32, 33. *Brons*. Twee beelden van **Ganesa**, als voren, op lotuskussen, de een bovendien op een voetstuk dat aan eenen der hoeken, even als de lichtschijf beschadigd is. H. 11.5 en 8.6 c.M.
Verzam. Domis en Smissaert.
- 33 (a, b.) *Koper*. Twee zittende **Ganesa's** met vier armen. Hoog 24 c.M. (Wellicht van het Vasteland en van lateren tijd.)
Verzam. Domis.
- 33 (c.) *Brons*. **Ganesa** staande, geheel naakt, met uitgespreide armen; op zijn hoofd eenen naakten knaap met vlammend versiersel op het hoofd dragende, en in elke hand eenen maansikkel. H. 13.5 c.M. (Wellicht van het Vasteland.)
Verzam. Domis.
- 33 (d.) — **Hanoeman**, de apenkoning, in aanbidende houding, staande op lotuskussen. H. 8 c.M. (Wellicht van het Vasteland.)
Verkoop. Amsterdam.
- 34—36. *Goud*. **Boeddha** staande, met lichtkrans achter het hoofd. H. 8.5; 8; 6.7.
Min. v. Kolon.
37. *Goud*. **Boeddha** als voren, op rood *ijzeren* voetstuk, met *ijzeren* ruggeplaat, waarop vroeger een, thans verdwenen zonnescherm. H. het beeldje 8.5, met het voetstuk 10.4 c.M.
Min. v. Kolon.
38. *Brons*. **Boeddha** staande op vierkant *ijzeren* voetstuk; de rechterhand is verloren gegaan. H. met het voetstuk 24; het beeldje alleen 19.4 c.M.
Verzam. S. Müller.
39. — **Boeddha** als voren, op lotuskussen en vier-

kant *bronzen* voetstuk, dat oorspronkelijk niet voor dit beeldje bestemd is. De linkerhand en beide voeten ontbreken. H. met het voetstuk 23; het beeldje alleen 18.5 c.M.

Verzam. C. Blume.

- M. 40—46. *Brons*. **Boeddha** als voren, met en zonder het lotuskussen of het voetstuk; 41 met lichtkrans achter het hoofd en lotusbloem in de linkerhand; 40 mist den rechtersvoorarm, 42 beide voorarmen, 43 de voeten; 45 en 46 hebben den mantel zeer nauw om het lijf sluitende. H. 17.5; 16.1; 14.2; 10; 8; 10 en 9.5 c.M.

40, 43, 45 verk. Amst.; 41 verzam. Buyskes; 42, 46 S. Müller.

- 47—49. *Goud*. **Boeddha** zittende op *bronzen* lotuskussen en voetstuk, met lichtkrans en *bronzen* ruggeplaat, waarop een zonnescherm. De beeldjes hoog 10; 9.4 en 9.4 c.M.

M. v. Kolon.

- 50—57. *Brons*. **Boeddha**, als voren, al of niet op lotuskussen, de handen in verschillende houding. 50 mist den rechtersvoorarm; bij 57 is het lotuskussen op een vierkant voetstuk met vier pooten geplaatst; 53 zit op een rond, naar boven dun uitlopend voetstuk. H. 13.5; 10.5; 7; 5; 7.4; 6.6; 5.6 en 13.1 c.M.

50, 51, 53, 56, 57 verzam. Bagman; 52 Smislaert; 54 gesch. Buyskes en 55 Kinder de Camarecq.

- 58—60. ——. **Boeddha** als voren, op lotuskussen en vierkant voetstuk. H. 11.8; 10.7 en 11 c.M.

Gesch. Buyskes, verz. Bagman en verk. Amsterdam.

- 61, 62. ——. **Boeddha** als voren, doch met den lichtkrans achter het hoofd; bij 62 eenigszins beschadigd. H. 10.5 en 10.3 c.M.

Verzam. Bagman, en geschenk F. L. W. Bn. de Kock.

M. 63. *Brons.* **Boeddha** als voren, zonder lotuskussen, op lagen vierkanten troon of voetstuk, met lage ruggeleuning. Zeer ruw werk. Hoog 10 c.M.

Verz. Bagman.

64—73. — **Boeddha** als voren op lotuskussen en troon met hooge ruggeleuning, op welker top het zonnescherm; achter het hoofd, of ook wel achter het geheele beeld, de lichtschijf. Van 65 is de rechterhand, van 68 is het zonnescherm verloren gegaan. H. 20; 17; 17; 14; 13.1; 14; 12.5; 14; 6 en 12 c.M.

64, 67, 68, 69 verz. Bagman; 66 Smissaert; 70 Bn. v. d. Capellen; 71 Domis; 72 gesch. Kinder de Camerecq; 73 gesch. van Beest Holle en 65 verkooping Amsterdam.

74. — **Boeddha** als voren; de ruggeplaat boven met pyramidaalvormige verhooging en vlamversierselen langs de zijden. Het zonnescherm is verloren gegaan. Hoog 13.8 c.M.

Verz. Bn. V. d. Capellen.

74 (a). — **Boeddha** op lotuskussen op troon en tegen eene ruggeplaat, waarop eene lichtschijf. Gekleed in een dun, wijd gewaad, dat rechterhand en arm bloot laat en het lotuskussen grootendeels overdekt; de voeten rusten op eenen geopenden lotuskelk. De troon wordt gevormd door een vierkant voetstuk met twee zijdelingsche, insgelijks vierkante uitsprongen en lijstwerk. Op dit voetstuk rechts en links een olifant, waarop een singha, en op de beide uitsteken een zittende leeuw of singha, te zamen dragende eene liggende plaat, waarop het lotuskussen ligt. Vóór het voetstuk rechts en links een liggend viervoetig dier. De lotuskelk waarop des Boeddha's voeten rusten, verrijst met zijnen stengel boven eene werpschijf die midden vóór het voetstuk aangebracht

is. Ter wederzijde van de ruggeplaat of de leuning van den troon een olifant, waarop een staande singha, die eenen zijner achterpooten op het hoofd van eenen dwerg heeft gezet. De ruggeleuning aan beide zijden beschadigd. H. 37.2 c.M.

K. K. v. ZZ.

M. 74 (b). *Brons*. **Boeddha** als voren doch op een eenvoudig vierkant voetstuk gezeten, zonder ruggeplaat, lichtschijf of andere toevoegsels. Op het voorhoofd een verguld sektemerk. De voeten rusten op eenen lotuskelk, welks stengel vóór den troon op het lijstwerk bevestigd is. H. 11.5 c.M.

K. K. v. ZZ.

74 (c). — **Boeddha** zittende op lotuskussen, met ruggeplaat, lichtschijf en zonnescherm; de rechterhand op de rechterknie, de linker met de binnenzijde opwaarts in den schoot. H. 22.5 c.M.

K. K. v. ZZ.

74 (d). — **Boeddha** als voren, doch de handen met de vingers vóór de borst tot elkander gebracht; het zonnescherm is verloren gegaan. H. 20 c.M.

K. K. v. ZZ.

74 (e). — **Boeddha** als voren, doch zonder de lichtschijf. H. 11.5 c.M.

K. K. v. ZZ.

74 (f). — **Boeddha** als voren, doch de ruggeplaat ontbreekt grootendeels, ook de lichtschijf achter het hoofd is slechts gedeeltelijk aanwezig. H. 13.5 c.M.

K. K. v. ZZ.

74 (g). — **Boeddha** als voren, met de lichtschijf achter het hoofd. H. 8.9 c.M.

K. K. v. ZZ.

M. 74 (*h*). *Brons*. **Boeddha** als voren, doch de rechterhand met de buitenzijde naar voren, langs de rechterknie afhangende, de linker met de binnenzijde opwaarts, in den schoot. Het zonnescherf is verloren gegaan. H. 9.5 c.M.

K. K. v. ZZ.

74 (*i*). — **Boeddha** als voren, zonder de lichtschijf; over de linkerhand hangen de uiteinden van de banden van een kleed. H. 12.5 c.M.

K. K. v. ZZ.

74 (*k*). — **Boeddha** op lotuskussen, zonder troon of voetstuk en lichtschijf; de handen vóór de borst tot elkander gebracht. H. 9.5 c.M.

K. K. v. ZZ.

74 (*l*). **Boeddha** als voren, doch de rechterhand, even als bij 74 (*h*) langs de rechterknie afhangende, en de linkerhand de uiteinden van de banden van een kleed houdende. H. 9 c.M.

K. K. v. ZZ.

74 (*m*). *Koper*. **Boeddha** zittende op een langwerpige rond lotuskussen. Hoog 2.7 c.M.

(Waarsch. v. h. Vasteland). Verz. Domis.

75—78. *Brons*. **Boeddha** met Sivistische kleeding, versiersels en toevoegsels, staande op lotuskussen; 75 en 76 met lotusbloem in de linkerhand, 75, 77 en 78 met den lichtkrans. Hoog 24.3; 20.5; 12.8 en 12.

75 verz. Bn. v. d. Capellen; 76, 77 Domis; 78 S. Müller.

78 (*a*). *Zilver*. **Boeddha** als voren, doch niet op lotuskussen. H. 7.3 c.M.

Geschied. van G. van Beest Holle.

79. *Brons*. **Boeddha** als voren, staande op het lotuskussen, het bovenlijf naakt, doch met den sluier of

sjerp over borst en linkerschouder, het benedenlijf met den sarong bekleed. Achter het hoofd de lichtschijf; in de vooruitgestoken linkerhand een gedeelte van den, thans niet meer aanwezigen lotusstengel, de rechter beneden arm ontbreekt. H. 10 c.M.

Uit de nalatenschap van Mr. J. A. A. Leemans.

- M. 79 (a) *Brons*. **Boeddha** als voren doch met Sivistische versiersels, in de linkerhand de stengel van eene zeer ontwikkelde lotusbloem; de rechterarm met de open hand naar beneden uitgestrekt. De lichtschijf, het linker onderbeen en de rechtervoet ontbreken. H. 13 c.M.

Uit de nalatenschap van Mr. J. A. A. Leemans.

- 79 (b) — **Boeddha** als voren, zittende op lotuskussen; in de linkerhand de stengel van eene lotusbloem. Het zonnescherf is verloren gegaan. H. 14.6 c.M.

Gesch. v. Kinder de Camarecq.

- 80—84. — **Boeddha** als voren, met lichtschijf, die bij 81, 82 en 83 geheel of gedeeltelijk ontbreekt. H. 9.2; 10, 9 en 11.5.

80, 81, 82 en 84 verz. Bagman; 83 S. Muller.

- 85—93. — **Boeddha** als voren, doch met ruggeplaat in verschillende vormen, met of zonder zonnescherf; van 87 is het lotuskussen beschadigd. H. 14; 11.2; 11.2; 10; 12.9; 11.3; 11; 7.9; en 14.6 c.M.

85 verz. Bn V. d. Capellen; 86, 87, 89 S. Müller; 88, 92 Domis; 90 Bagman en 91, 93 gesch. Buyskes.

94. — **Boeddha** als voren, doch op eenen troon of zetel, met spits uitlopende ruggeleuning zonder lichtkrans en zonnescherf; in de rechterhand een doek (?) op de linker eene vrucht (?). H. 9.6 c.M.

Gesch. van P. O. G. Guyot.

M. 95. *Brons*. **Boeddha** als voren, zittend op lotuskussen, de linkervoet vóór het lichaam, de rechter schuins langs het kussen uitgestrekt. Zonder den lichtkrans H. 19.5 c.M.

Gesch. van Kinder de Camarecq.

96. — **Boeddha** als voren, doch met de ruggeplaat; de rechtervoet op een afzonderlijk kussen rustende. H. 14.7 c.M.

Verzam. Bagman.

97—106. — **Boeddha** als voren, doch het lotuskussen op een vierkant voetstuk, met lichtschijf, of met ruggeplaat waarop de lichtschijf; enkele met het zonnescherm. Bij 100, 101, 104, 105 en 106, vóór, tegen en achter het voetstuk, offergaven of geschenken; bij 103 zijn lotuskussen en voetstuk gedeeltelijk verloren gegaan. H. 15.5; 13.4; 11.2; 8.5; 8.7; 10; 10.5; 8; 8; 6.7.

97 S. Muller; 98 verz. Bagman; 100, 106 Domis; 102 gesch. Buyskes; 101, 104, 105 verkoop. Amsterdam. Geschenken 99 van Mr. J. A. A. Leemans en 103 Kinder de Camarecq.

106 (a). — **Boeddha** als voren, met Sivistische kleding, versiersels en toevoegsels, zittende op lotuskussen op vierkant voetstuk; achter tegen zijnen rug de lichtschijf bevestigd, waarop het zonnescherm. De handen in den schoot met de binnenzijden opwaarts in elkander gelegd. H. 26.5 c.M.

K. K. v. ZZ.

106 (b). — **Boeddha** als voren, doch een gedeelte van het lotuskussen en het voetstuk zijn verloren gegaan; de rechterhand over de rechterknie afhangende, de linker geopend in den schoot. Hoog 20 c.M.

K. K. v. ZZ.

M. 106 (c). *Brons*. **Boeddha** als voren, doch de ruggeplaat met zonnescerm aan het voetstuk verbonden; de rechterhand met toegevouwen vingers vooruitgestoken, de linker rust op de linker knie en houdt den stengel met lotusbloem, die langs den arm tot aan den schouder omhoog rijst. H. 16 c.M.

K. K. v. ZZ.

106 (d). — **Boeddha** als voren, doch de linkerhand op de knie houdt een onduidelijk voorwerp in den vorm van eenen slag tand van eenen olifant. (?) H. 13.5 c.M.

K. K. v. ZZ.

106 (e). — **Boeddha**, de rechterhand geopend over de rechter knie afhangend, in de vooruitgestoken linkerhand de lotusstengel. H. 12 c.M.

K. K. v. ZZ.

106 (f). — **Boeddha**, het zonnescerm is verloren gegaan, de rechterhand vooruitgestoken met toegevouwen vingers, de linker met lotusstengel en bloem. H. 10.4 c.M.

K. K. v. ZZ.

106 (g). — **Boeddha** als voren, doch het rechterbeen naar beneden langs het lotuskussen afhangende, in de geopende rechterhand tegen de rechter knie eene kleine ronde vrucht (?), de linker naar achter gebracht houdt den lotusstengel met bloem. H. 3.8 c.M.

K. K. v. ZZ.

106 (h). — **Boeddha** als voren op een lotuskussen, met afhangend rechterbeen. Aan den rug eene lichtschijf verbonden, waarvan het zonnescerm verloren is gegaan. Beide handen vooruitgestoken met de vingers der rechter in betoogende houding. H. 13.5 c.M.

K. K. v. ZZ.

M. 106 (z). *Brons*. **Boeddha** als voren, zonder lichtschijf en zonnescerm, enkel op lotuskussen met de beide gebogen beenen vóór het lichaam. Rechter benedenarm en linkerhand zijn verloren gegaan. H. 11 c.M.

K. K. v. ZZ.

106 (j). — **Boeddha** als voren, doch op troon met ruggeleuning, lichtschijf en zonnescerm; de beide handen boven elkander voor de borst. H. 10 c.M.

Gesch. van Mr. A. J. Duymaer van Twist.

107. — **Boeddha** zittende, geheel verguld, op vierkant voetstuk, zonder ruggeleuning, ruggeplaat, lichtkrans en zonnescerm. H. 9 c.M.

Gesch. Kinder de Camarecq.

107 (a). — Groep van twee **Boeddha's** (of vorstelijke personen?), man en vrouw, elk op een lotuskussen. op éenen troon met ruggeleuning gezeten; op de leuning achter elk eene lichtschijf met zonnescerm. Beiden houden op dezelfde wijs hunne handen met de vingers over elkander gebogen, op de hoogte van de borst. H. 16 c.M.

K. K. v. ZZ.

108. — Vrouwelijke **Boeddha**, met Sivistische kleding, versiersels enz., zittende op lotuskussen, op eenen vierkanten troon of voetstuk met ruggeleuning en lichtschijf; deze laatste beschadigd en gedeeltelijk verloren gegaan. H. 16.6 c.M.

Verzam. Bagman.

108 (a). — Vrouwelijke **Boeddha** als voren, met ruggeplaat en zonnescerm; de rechterhand hangt geopend met de binnenzijde naar buiten over de rechterknie; in de linker houdt zij den stengel van eene, langs den arm tot aan den schouder opstijgende lotusbloem. H. 13,5 c.M.

Gesch. van Mr. A. J. Duymaer van Twist.

M. 109. *Brons*. Vrouwelijke **Boeddha** als voren, doch het voetstuk zonder ruggeleuning. H. 13 c.M.

Verz. Smisaert.

110, 111. — Vrouwelijke **Boeddha's** als voren, doch enkel op het lotuskussen; 110 met de lichtschijf. H. 8.6; 9.5 c.M.

Verz. Bagman.

111 (a). *Geel koper*. **Godin** in lang gewaad, om het midden een gordel; borst en schouders met eenen sluier bedekt; armen en benedenbeenen naakt, armen rechts en links uitgestrekt. Op de borst eene ster met acht stralen. Op het hoofd eene achtstralige Zon, tegen het achterhoofd de maansikkel. Van de schouders en den hals verrijzen, thans drie, vroeger vier dierehoofden en halzen: rechts stier, links arend en gazelle(?). H. 21.5 c.M.

(Wellicht van het Vasteland).

Verzam. Domis.

112. — **God** met vier armen, zittende met de voorste handen op de rechterknie en voet, in de opgeheven handen der achterste armen links een onduidelijk voorwerp, rechts het bidsnoer. H. 9 c.M.

Uit de nalatenschap van Mr. J. A. A. Leemans.

112 (a). — Zeer ruw bewerkt, wanstaltig beeld, naar het schijnt van eenen **god**, met Sivistische versiersels en toevoegsels, zittende; in elke der handen eene lotusbloem. Eenige uitstekende punten aan de achterzijde toonen aan dat het beeld op of aan eenig ander voorwerp bevestigd is geweest. H. 37 c.M.

Verzam. Bagman.

113, 114. — Sivistische **Godheid** of **Heilige**, met vier armen, tegen eenen boom staande. H. 15.5.

Verz. S. Muller en Domis.

M. 115, 116. *Brons*. Twee als voren, doch met twee handen, onder en tegen eenen boom staande; 115 met speer of staf in de rechterhand, op een bolvormige voetstuk; 116 met de handen op de heupen. H. 18 en 14.6 c.M.

Verz. Bagman.

117. — **Goddelijke** persoon, geheel naakt, staande op lotuskussen, waarachter de overblijfsels van eene ruggeplaat met vlammen om den rand. Hij houdt de rechterhand voor den mond, en een onduidelijk voorwerp in de linker, op zijne schaamdeelen. H. 7.5 c.M.

Verz. Bn. v. d. Capellen.

118. — Sivistische **Godheid** met vier armen, wier handen alle naar hare borst gekeerd zijn, zittende tegen een pyramide-vormig voorwerp met een uitstekend voetstuk, waarop zij met de voeten rust. H. 7.5 c.M.

Verz. Bagman.

TEMPELWACHERS EN PRIESTERS.

119. — Staande Sivistische **Tempelwachter** of **priester**, achter het hoofd de lichtschiif, in de rechterhand de overblijfsels van een bidsnoer, in de linker de waterflesch. H. 23 c.M.

Gesch. D: F. Schaap.

120. — **Tempelwachter** als voren, op vierkant voetstuk, de linkerhand op eene knots rustende. H. 16 c.M.

Verz. Bagman.

120 (a). *IJzer*. Sivistische **Tempelwachter**, om het bovenlijf eene slang, die de staart in den opengegesperden muil houdt en welker hals op de linkerhand van den tempelwachter rust. H. 22 c.M.

Verz. Smissaert.

120 (b). — Bovenlijf van eenen Sivistischen **Priester**

of **Tempelwachter**, op een plat, laag voetstuk; met de eene hand op eene knots rustende, in de andere een bidsnoer. H. 9.8, breed 5.5 c.M.

Verz. Smislaert.

VORSTEN OF AANZIENLIJKE EN ANDERE.

M. 121, 122, 123. *Brons*. Staande **Vorsten**, 121 en 122 op versierde voetstukken met ruggeplaten, in de rechterhand eene pijp houdende: 123 brengt die aan den mond. H. 26; 16 en 9.8 c.M.

Verz. Bagman, Smislaert en S. Müller.

124, 125. — Twee **Vorsten** zittende op eenen stoel met leuning, en in de linkerhand de pijp aan den mond brengende. Vóór 125 aan zijne voeten een hond. H. 10 en 10.5 c.M.

Verz. Smislaert en Bn v. d. Capellen.

126. — **Vorst** staande op een plat voetstuk, waarop een matje, en als lezende in een opengeslagen boek. H. 11.5 c.M.

Verz. Domis.

127—130. — **Vorsten** als voren, zittende in leuningstoelen, op voetstukken met matjes. Vóór op het voetstuk van 129 twee vogels; op het voetstuk van 130 een liggende hond. H. 11.5; 10.4; 11.2 en 11 c.M.

127 Verzam. Domis; 128, 129 S. Muller en 130 Gesch. van Mr. J. A. A. Leemans.

131. — **Vorst** als voren, op een bankje gezeten, achter hem een gezadeld paard; het geheel op een voetstuk op vier kolommen. H. 12, br. 8 en 5.5 c.M.

Verzam. Domis.

132, 133. — **Vorsten** of **aanzienlijken** op eenen leuningstoel gezeten; n. 132 met eenen hond op zijnen schoot, heeft op de zijden van zijnen zetel wajang-

beelden; 133 met eenen vogel in de rechterhand en een voedselbakje in de linker, zit op een eirond voetstuk, op een eenvoudig bankje met hooge ruggeleuning. H. 14.5 en 9.4 c.M.

Verzam. v. d. Capellen en Bagman.

- M. 133 (a). *Tin* (of *lood*?) **Vorst** op eenen troon met rugge- en zijleuningen. Op zijne rechterhand een leguaan, op zijne rechterknie een hurkende aap; nevens zijne linkerknie eene staande duif, vóór hem tegen zijnen schoot opspringende een hond. H. 11 c.M.

Verzam. Bn. v. d. Capellen.

- 134—137. *Brons*. **Vorsten** als voren, doch zonder de dieren, met de handen in onderscheiden houdingen. 134 met wajangbeelden tegen de zijden van den stoel. H. 13.3; 8.2; 10.2 en 9.1 c.M.

De twee laatste, 136. 137 van hedendaagsch maaksel, in Solo vervaardigd.

Verzam. S. Muller; Domis; 136 en 137 gesch. van Kinder de Camarecq.

- 138—140. — Drie **Vorsten** als voren, doch op de Oostersche wijze met op elkander liggende beenen, op een voetstuk met ronde zitting of op de zitting van den stoel. H. 15; 11; 8.7 c.M.

Verzam. Bagman, Smislaert, Domis.

141. — Groep van twee personen op één voetstuk. Een **aanzienlijke** zittende op eenen stoel zonder leuning, met een boek in de linkerhand en in betoogende houding; tegen over hem knielt een **Javaan** in hofkleeding, met eene vaas in de handen. H. 8; breed 9.3 en 6 c.M.

Verzam. Smislaert.

- 141 (a). *IJzer*. **Vorst** op eenen stoel zittende en in een opengeslagen boek lezende. H. 12.3 c.M.

Gesch. van R. A. J. Bn. van Ittersum.

M. 141 (*b*). *IJzer*. Bovenlijf van eenen **Vorst** met openge-
slagen boek in de rechterhand, in de linker eene
stift, waarmede hij op het boek wijst. Vóór hem
eene vaas. Het geheel op een tafeltje met vier poo-
ten. Hoog 12, breed 6 c.M.

Gesch. van als voren.

142. *Brons*. Twee **aanzienlijken** in eene bendi geze-
ten; achter hen een **dienaar** het zonnescherm boven
hunne hoofden houdende. Het benedengedeelte van
het rijtuig ontbreekt. H. 14.5; br. 6 c.M.

(Hedendaagsch werk?)

Gesch. van Dr. P. H. Tydeman.

143. — Bovenhelft van een **Vorstin** of aanzienlijke
vrouw met Sivistische versierselen. H. 25.2 c.M.

Gesch. Kinder de Camarecq.

144. — Aanzienlijke **vrouw** op eenen zetel met leu-
ningen. Op hare linker knie een vogel, in hare rech-
terhand een eetbakje. H. 8.4 c.M.

Verzam. Domis.

144 (*a*). *IJzer*. Bovenlijf eener **Vrouw** een kind zogen-
de; op een tafelvormig voetstuk met vier pooten.
H. 10 c.M.

Gesch. van R. A. J. Bn. van Ittersum.

145. *Brons*. **Vrouw** staande, de rechterhand aan de
rechterborst, de linker aan de linker knie houdende.
H. 11.7 c.M.

Verzam. Domis.

146. — **Vrouw** zittende, met een jong **kind** op
haren schoot, op een voetstukje met lotusbloem.
H. 7 c.M.

Gesch. Buyskes.

147. — **Vrouw** zittende op bolvormig voetstuk. De
linkerhand is verloren gegaan. H. 6 c.M.

Verzam. Bagman.

M. 148. *Brons*. Knielende **Vrouw**, de rechterhand aan het gezicht, de linker aan de linkerzij. H. 6.4 c.M.
Verzam. S. Muller.

149—152. — Vier **Mannen**, op voetstukken of leuningstoelen gezeten: 149 hurkende op de Oostersche wijze, met de handen in betoogende houding; 150 insgelijks op de Oostersche wijze, met eene vrucht in de linkerhand. H. 10.1; 8.5; 13.5 en 10 c.M.

149 Verzam. Bagman; 151 152, S. Muller, en 150 geschenk van R. A. J. Bn. van Ittersum.

153—155. — Drie **Krijgslieden**, staande; 153 met eene kris op de twee handen, vóór hem twee honden; 154 met kris in scheede onder den linkerarm; 155 met een schild of eenen schotel, waarop een afgehouden hoofd. H. 23; 13.1 en 13.9.

Verzam. Bagman.

156. — **Krijger**, op de rechterknie; vóór hem op den grond een menschenhoofd, in zijne handen houdt hij, op de hoogte van den linkerschouder eene knots. H. 8.5

Verzam. Domis.

157. — Zittende **Man**, in elke hand eene vrucht op de hoogte van zijnen mond. H. 12 c.M.

Verzam. Bagman.

157 (a). *Zilver*. Staande **Man** met kris in den gordel. De voeten ontbreken. H. 5.9 c.M.

M. v. Kolon.

158. *Brons*. **Man** als voren. Handvat (?) van eenig werktuig of huisraad. H. 7 c.M.

Verz. Smislaert.

159. — Staande **Man** van eenigen rang, blijkens zijnen diadeem, met de handen op elkander vóór het lichaam. De voeten ontbreken. H. 27.5 c.M.

Opgebaggerd uit de Waal bij Nijmegen (?)

M. 159 (a). *Brons*. **Man** staande op rond voetstuk, geheel naakt, met uitzondering van den onderbuik. Om den hals eene keten met afhangend sieraad, om het hoofd een hoofdband; ringen om bovenarmen, polsen en enkels; in de vooruitgestoken handen een korte staf (?) H. 16 c.M.

Uit de nalatensch. van Mr. J. A. A. Leemans.

160. — Zittende **Javaan**, in hofkleeding met kris in den gordel. H. 8.9 c.M.

Verzam. Bn. v. d. Capellen.

161—165. — **Mannen**: 161 staande; 162 knielende met de handen tegen elkander; 163, 164 staande, de handen boven elkander vóór het lichaam; 165 met baard, de voeten verloren gegaan. H. 8.1; 7.5; 6.1; 4.2; 4.6 c.M.

Verkoop Amsterd.; Verzam. S. Muller; 165 Gesch. Schaap.

165 (a). — Zeer ruw bewerkt. Naakte staande **Man**, met langs het lijf uitgestrekte bovenarmen, de rechter benedenarm verloren gegaan. (Voetstuk heden-daagsch). H. 6.4 c.M.

K. K. v. ZZ.

166, 167. — Zittende **Mannen**: 166 met bidsnoer; 167 met eenen staf (?) in de linkerhand, het hoofd met eene soort van tulband. H. 4.2 en 3.7 c.M.

Verk. Amsterd. en Verzam. Muller.

167 (a). *Kopér*. Ruw bewerkt. **Man** op eenen stoel met ruggeleuning, de handen vóór het lijf op eenen stok steunende. H. 5.3 c.M.

Van het Vasteland (?). Verkoop. Crone Amsterd.

167 (b). — Ruw. Hurkende **Man**, de handen vóór de borst. H. 5 c.M.

Van het Vasteland (?). Verkoop. Crone Amsterd.

M. 168. *Koper*. Zeer ruw bewerkt. Geheel naakt staand
Kind. H. 10.5 c.M.

Verz. S. Muller.

168 (a). — Naakte **Knaap** met puntig kapsel, de
 handen vóór het lijf. H. 5.5 c.M.

(Vasteland (?) Verzam. Domis.

168 (b). — Bovenlijf van eenen **Man** op lotuskelk; het
 hoofdhaar zeer ver naar achter gekapt, beide handen
 vóór het lijf, de rechterhand eene soort van staf
 tegen de borst houdende. H. 9 c.M.

(Vasteland (?) Verz. Domis.

169, 170. — Twee zeer ruw bewerkte, zittende **beeld-**
jes H. 5.8; 4.3 c.M.

Gesch. van Bn. v. Rosenberg en van Kinder de Camarecq.

171. *Brons*. **Potsenmaker** of **goochelaar** op voetstuk,
 met den rechtervoet op eene, zich oprichtende slang rus-
 tende; de rechterhand is verloren gegaan, in de linker
 houdt hij eene soort van platte knots. Een zee(?)dier met
 twee pooten klimt, met eene platte schijf in den mond,
 aan de voorzijde tegen het voetstuk op. H. 15 c.M.

Gesch. Buyskes.

172. — Groep van twee personen, **Man** en **Vrouw**
 staande, de man met een opengeslagen boek vóór
 het lijf, de vrouw met een kind op haren rug en
 een muziekinstrument met staafjes onder den rech-
 terarm, op eenen knielenden karbouw. Op den kar-
 bouw een Javaansch opschrift. H. 7 c.M.

Verzam. Domis.

173. — Groep van als voren, de **Man** met het open-
 geslagen boek op een matje, de **vrouw** met open-
 geslagen boek in hare vooruitgestrekte handen; beide
 staande op eenen knielenden karbouw met opschrift
 als voren. H. 6.5 c.M.

Verkoop. Amsterd.

- M. 173 (a). *IJzer*. **Man** met zeer hoog, puntig kapsel, in dansende houding, de handen op de knieën steunende. H. 6.5 c.M.
Verzam. S. Muller.
174. *Brons*. **Javaan** te paard, op een lotuskussen. Wellicht het bovengedeelte van den steel van eenig huisraad of gereedschap. H. 9 c.M.
Gesch. Kinder de Camarecq.
175. — **Javaan** op eenen karbouw. H. 7.1 c.M.
Voormalige Kon. Akad. te Delft.
176. — **Javaan**, met de rechterhand op den schouder eenen draagboom met bamboe(?)repen dragende, in de linker een patjol of houweel. H. 13.1 c.M.
Verzam. Bn. v. d. Capellen.
177. — **Javaan** op de knieën, met zijn houweel den grond bewerkende. H. 8.4 c.M.
Verzam. Bn. v. d. Capellen.
178. — Zittende **Vrouw**, met een werktuig welks spil zij met eenen kruk met de rechterhand ronddraait. H. 8.4 c.M.
Verzam. Bagman.
179. Voorovergebukte **Vrouw**, veldvruchten pootende. H. 5.2 c.M.
Verzam. Bn. v. d. Capellen.
180. *Verguld Koper*. Monsterachtig **Vrouwebeeldje**, denkelijk handvat of knop van eenig werktuig. H. 5.3 c.M.
Gesch. Kinder de Camarecq.

VOETSTUKKEN.

- 181, 182. *Brons*. Twee **Voetstukken** met lotuskussen, van goden of Boeddha-beelden; 181 zeer bescha-

digd; 182 met een gedeelte van den lichtkrans. H. 8 en 8 c.M.

Gesch. Schaap en Verzam. S. Müller.

- M. 183. *Brons*. Achterplaat van een **Voetstuk**, waarschijnlijk van een beeld van Ganesa; rechts en links een steigerende singha op eenen olifant, langs wiens hoofd hij eenen pot met water uitstort. Boven op den rand der plaat aan de uiteinden een olifantshoofd met opgekrulden slurp; in het midden de overblijfsels van eene lichtschijf. Aan het eene uiteinde is het olifantshoofd verloren gegaan. H. 13.5 c.M.

Verzam. Bn v. d. Capellen.

- 183 (a). — Achterplaat met zonnescerm, van een **voetstuk** van een beeld. H. 11.6 c.M.

K. K. v. ZZ.

DIEREN.

184. — **Leeuw** of **Singha** zittende H. 7.4 c.M.

Verzam. Bagman.

- 185, 185 (a). — Twee **Tijgers** hurkende. H. 5.3 en 7.2 c.M.

185 Gesch. Kinder de Camarecq; 185 (a) van Mr. A. J. Duymaer van Twist.

186. — **Olifant**, op de rechterzijde van den buik een Javaansch opschrift. H. 4; lang 6 c.M.

Verzam. Smislaert.

187. — **Hond** zittend en zich oprichtend. H. 6 c.M.

Verzam. Bagman.

188. — **Varken**, de pooten beschadigd. H. 1.5, lang 4 c.M.

Gesch. Kinder de Camarecq.

189. — Drie **Schildpadden**, achter elkander voortlopende. Lang 15 c.M.

Verzam. Domis.

M. 190. *Brons*. **Krokodil** met gekromden staart en geopenden muil. H. 2.2; lang 16.3 c.M.

Verzam. Bn v. d. Capellen.

De thans volgende dierenbeelden, wellicht ook eenige van de voorgaande, hebben gediend als handvatten, versieringen enz. van klokken, schellen, lampen en ander tempelgereedschap.

191—202, 202(a) en (b). — Veertien **Stieren**, staande of liggende, de meeste op voetstukken: 199, 200, 202(a) en (b) met beugel of gedeelte van beugel; 201 met beugel en ketting; 202 met ketting en haak. Hoog 11; 5; 6.2; 7.2; 5.8; 6; 4.7; 4.2; 10.6; 7.8; 9, (tot den top van den beugel, de ketting lang 33.8); 9.5 (tot den top van den beugel, de ketting en haak van 202 te zaam lang 30.5); 8 en 4.6 c.M.

192, 196 Geschenk Kinder de Camarecq; 198 gesch. Schaap; 202 gesch. R. A. J. Bn van Ittersum; 202(a) en (b) gesch. van Mr. A. J. Duymaer van Twist; 191 uit de voorm. K. Akad. te Delft; de overige verkoop. Amsterd., verzam. Smissaert, Bagman en Donis.

203—209(a) (b) 210—213. — Dertien zittende **Singha's** of **leeuwen**, de hoofden eene vereeniging van stier, tijger of leeuw, zittende of staande op ronde of vierkante voetstukken, of ook op platen, meestal met geopenden muil. 206, 7, 8, 9, 9(a) en 9(b) met boven op het hoofd bevestigde groote ringen als handvatten; 208, 209 met opgeheven rechtersvoerpoot; 209(a), (b), 210—213 met opgeheven lijf en beide voorpooten; 213 met ketting. H. 15; 8.1; 8.5; 17.4; 17.6; 17.2; 17; 17.3; 17.4; 11; 9.2; 9.5; 12.1. De ketting van 213 lang 21 c.M.

207 en 210 Gesch. Kinder de Camarecq; 205 verkoop. Amsterd.; 203, 204, 212, 213 verzam. Domis; 206 verzam. Smissaert; 208, 209 211 verzam. S. Müller; 209(a) en 209(b) K. K. v. ZZ.

M. 214. *Brons*. **Singha** als de voorgaande, met de voorpooten opgeheven. Uit den muil valt een stroom van paarlen (?). Het voetstuk gevormd door vier lotusbloembladeren. H. 13 c.M.

Verzam. Bn v. d. Capellen.

215. — **Singha** of ander monsterdier, in steigerende houding, monsterhoofd met achter, over hoofd en nek loopenden kam; het bovengedeelte van een mensch vereenigd met het achterste gedeelte van eenen stier; in de rechterhand het overblijfsel van een zwaard; de linkerhand is verloren gegaan. H. 14.5 c.M.

Verzam. Domis.

216. — **Monster** of booze geest, **Raksjasa**, in menschelijke gedaante met het hoofd van eenen singha, en twee uitgespreide vleugels, de rechterhand omhoog geheven, in de linker een wapen met sikkelvormig lemmet. H. 14.7 c.M.

Gesch. Kinder de Camarecq.

217. — Kop van eenen **Singha** op het lijf van eene **slang**; op den kop een kettingje. H. 11.8, de ketting nog lang 6.5 c.M.

Verkoop. Amsterd.

218. — Kop van eenen **Singha**, doch de muil veel langer. H. 8.9 c.M.

Gesch. Kinder de Camarecq.

219. — **Singha** staande op een langwerpig vierkant voetstuk, met vier wielen. Hoog de singha alleen 15, het geheel 21.5 c.M.

Verzam. Bn v. d. Capellen.

220, 221. — Twee zittende viervoetige **Monsterdieren**; 221 met staart in den vorm van zes vlammen. H. 4.5; 4.7 c.M.

Verzam. Bagman.

M. 221 (a). *Brons*. Hurkende **Garoeda**, menschelijk lichaam, vogelbek, wijd uitgespreide vleugels. Op zijne schouders een naakte man met zwaard in de opgeheven rechterhand, in de linker een klein rond schild (of werpschijf?). Het geheel op een hol, rond voetstuk, waaraan een hengel bevestigd is, in den vorm van twee slangen die boven het hoofd van den Garoeda tot elkander komen. Wellicht het bovengedeelte van eene groote lamp. H. 18.5 c.M.

M. v. Kolon,

222. — **Zwaan**. H. 4.9 c.M.

Verzam. Bagman.

223—225. — Drie **Papegaaien**; 224 en 225 op voetstukken; 225 met uitgespreide vleugels. H. 10; 6 en 5.4 c.M.

223 Verzam. Domis; 224, 225 gesch. Kinder de Camarecq.

225 (a). — Staande **Haan** op rond voetstuk. H. 7.5 c.M.
K. K. v. ZZ.

226. — **Vogel** met vrouwenhoofd en borsten, eene hemelsche zangeres of **Gandarva**, met uitgespreide vleugels. H. 6.6 c.M.

Verz. Domis.

227. — **Brilslang**, zich kronkelende, op een voetstuk op lotuskelk. H. 4.5 c.M.

Verz. Bagman.

228. — Bovengedeelte van eene **Brilslang**, uit eenen lotuskelk oprijzende. Op het hoofd een ring met ketting. H. 8.4; de ketting lang 8 c.M.

Geschenk D. F. Schaap.

TEMPELGEREEDSCHAP, HUISRAAD, TOOI, WERKTUIGEN,
WAPENEN ENZ.

229. — Bovengedeelte eener **Lamp** in de gedaante

van eenen vogel, op een rond voetstuk staande, op welks voorzijde de tuit voor de pit is aangebracht. H. 20 c.M.

Gesch. Kinder de Camarecq.

M. 230. *Brons.* **Lamp** in den vorm van eene **Gandarva** (hemelsche zangeres) met klapwiekende vleugels, staande op een plat voetstuk; de pijp van de pit aan de borst aangebracht. H. 14,6 c.M.

Verzam. Domis.

231. — **Lamp** als voren, doch de Gandarva met menschenarmen, en eene lotusbloem in beide handen houdende, in hare klauwen houdt zij de voor twee pitten ingerichte pijp. H. 13 c.M.

Gesch. R. A. J. Bn v. Ittersum.

232. — **Lamp** als voren, de Gandarva zonder armen, hurkende, de uitgespreide vleugels dienende voor vier pitten. H. 10.5 c.M.

Gesch. Kinder de Camarecq.

232 (a). — **Lamp** als voren, doch met rechts en links uitstekende pijpen voor twee pitten. H. 11 c.M.

K. K. v. ZZ.

233, 234. — **Lampen** voor twee pitten, in den vorm van een laag bakje met hengsel. Op het middenschot van 234 een paard, waarachter een man; aan den top van het hengsel een ketting. H. 14.8; 14.8 c.M.; de ketting lang 20 c.M.

Verzam. Smissaert.

234 (a). — **Lampje** als voren, doch het hengsel verloren gegaan. H. 2; breed 14.4 bij 8.6.

K. K. v. ZZ.

234 (b). — **Lampje** als voren. H. 2; br. 17, bij 8.6 c.M.

K. K. v. ZZ.

- M. 235. *Brons*. **Lamp** voor vier pitten. Op het middelschot een vogel met uitgespreide vlerken; het hengel met eenen derden stijl aan de achterzijde aan den rand van het bakje verbonden. Eenigszins beschadigd. H. 21.5 c.M.

Verz. Smissaert.

236. — **Lamp** voor vier pitten, met twee schotten en beugels, waartusschen aan de voorzijde een staande man en eene zittende vrouw; drie der hokjes van het oliebakje zijn beschadigd. H. 14 c.M.

Gesch. R. A. J. Bn van Ittersum.

- 237, 238. — Twee bakjes van **Lampen** voor vier pitten; 238 met een middenstijltje. H. 2.25; 3.3 c.M.

237 Gesch. van J. C. Bn Baud; 238 gesch. R. A. J. Bn van Ittersum.

- 238 (a). — **Kandelaar** met **Lamp** voor vijf pitten. Uit het oliebakje in het midden omhoog rijzende een draaiend cylindertje, waarop het benedenlijf en de pooten van eenen hurkenden vogel. Het geheel op eenen ronden schotel met sierlijken rand en doorzichtig bewerkt voetstuk. H. 37.2; middellijn van het voetstuk 18 c.M.

K. K. v. ZZ.

239. — **Lamp** voor zes pitten. Eene zeszijdige schaal met rond voetstuk; in het midden, op lotuskussen een zich oprichtende singha met opgesperden muil. H. 21.9 c.M.

Gesch. Kinder de Camareeq.

- 240 (a. b). — **Lampje** in den vorm van een kommetje (a) met versierd dekseltje (b) aan het kommetje eene pijp die op eenen stok of stijl kan gestoken worden; in het kommetje een pijpje voor de pit. H. 12.5 c.M.

Gesch. A. F. H. van de Poel.

M. 241. *Brons*. Beugel van eene **Lamp**; op den top een staande singha met opgeheven voorpooten; op zijn hoofd een ketting met haak. H. zonder den ketting, 42; de ketting met haak lang 23 c.M.

Gesch. N. B. H. Arriëns.

241 (a). — Gedeelte van den beugel eener **Lamp**. H. 8; breed 7.5 c.M.

K. K. v. ZZ.

242. — **Wierookvaas** met tuit, in den vorm van een draakshoofd, de vaas gedekt met een hoog oplopend, met veel lijstwerk versierd topstuk. H. 30 c.M.

Gesch. A. F. H. van de Poel.

243. — **Wierookvaas** als voren, doch kleiner en zonder het topstuk. H. 15.5 c.M.

Gesch. G. L. J. van der Hucht.

243 (a) — **Wierookvaasje** met bol deksel en drie kettingjes (één ontbreekt). H. 8; middell. 9.7 c.M.

K. K. v. ZZ.

244—246. — Drie **Tempelklokken**. H. 37; 43.5 en 47; middell. aan de opening, 35; 37.5 en 39 c.M.

Gesch. Bn J. C. Baud.

246 (a). — **Tempelklok**, in den vorm van eene lage, platte dagoba. H. 9.8; Ml. 18.6 c.M.

Gesch. van Mr. A. J. Duymaer van Twist.

247. — **Gong** of **klankbekken**. Middell. 46 c.M.

Min. v. Kolon.

248—250. — Drie **Gongs** of **klankbekkens** van verschillende grootte. Middell. 29; 28; 22.5 c.M.

Gesch. D. F. Schaap.

251, 252. — Twee **Bekken**s. Middell. 38.5 c.M.

Min. v. Kolon.

253—258 en 258 (a). — Zeven groote **tempelschellen** of **klokken** in den vorm van Dagoba's, met

lijstwerk, festoenen, lotusbloemen en andere versierselen. 254 en 255 met steigerende singha's en kettingen op den top; 255 met klepel; 256 en 257 met staande stieren of buffels, hengel en ketting; 258 met knielenden buffel. H. 23.5; 33.2 (de ketting en haak lang 47); 30.5 (ketting en haak lang 37); 32.7; 25.6 (ketting en haak lang 26 c.M.); 17.5; 17.8 c.M.

258 Gesch. Mr. J. A. A. Leemans; 254, 256 Gesch. A. F. H. van de Poel; 255 Gesch. Kinder de Camarecq; 257 Gesch. G. J. L. van der Hucht; 258 Verkoop. 's Gravenh.; 258(a) K. K. v. ZZ.

M. 259, 260. *Brons*. Twee **kettingen** van tempelschellen, de een met, de ander zonder haak. Lang 27 en 21 c.M.

Verkoop. Amsterdam, en verzam. Bagman.

260(a, b.) — Twee kleine **klokjes** of **tempelschellen** met ringetjes als handvat; 260(a) met klepel. H. 9; middell. 6 c.M.

Uit de nalatenschap van Mr. J. A. A. Leemans.

261—279(a—c); 280—284. — Vijftientig kleinere **tempelschellen**, de meeste met fraaie, opkomende versieringen om de klok en ook om den steel; sommige met klepel. 261 met stier of buffel op den steel; 262 met zittenden Ganesa; 263, 264 met steigerenden singha; 265—280 met vier sikkelvormige voorwerpen rondom eene vierzijdige spits, boven op den steel; bij 266, 267, 269, 270, 271, 272—274 en 280 zijn een of meer dier steelversieringen verloren gegaan, bij 281 hebben zij meer den vorm van eenen bloemkelk verkregen, op de stelen van 282—284 zijn zij door raderen, met of zonder vlammen aan den omtrek, vervangen. Rondom de stelen van 265, 266, 267 en 268 vier menschenhoofden die

aan den dienst van Brahma, gelijk die met de raderen aan den dienst van Visjnoe, die met den buffel of Nandi, aan den dienst van Siva doen denken. 263 onderscheidt zich van de overige door den vorm van de klok, als uit zes omgebogen bladeren zaamgesteld; de klok van 267 is zeer beschadigd; 269 met een kettingje; 279(a) met drievoetig onderstel (b). Hoog 10.4; 13.5; 18; 14; 17.2; 10.8; 10.3; 14.4; 13.7; 15.1; 24.7; 14.5; 10.8; 12; 16.7; 20; 18; 16.7; 13.8 (het voetstuk 4.5); 19.3; 6.5; 11.5; 22.4; 14.6; 13.2 c.M.

261, 263, 269, 274, 275, 279(a, b) 280 en 282 gesch. Kinder de Camarecq; 262, 266, 284 verz. Smissaert; 264, 277, 278, 281 gesch. A. F. H. van de Poel; 265 verz. C. Blume, 267 gesch. G. J. L. van der Hucht; 268 gesch. P. O. G. Guyot; 270, 271 gesch. G. van Beest Holle; 272, 276 verzam. Domis; 273 gesch. D. F. Schaap; 279(c) Min. van Koloniën; 283 verzam. S. Müller.

M. 284(a). *Brons*. **Tempelschel** als de voorgaande 265—284; de wand met doekslingeringen versierd; de sikkelvormige versierselen rondom de vierzijdige spits ontbreken. H. 14.2; middell. onder, 5.6 c.M.

Uit de nalatenschap van Mr. J. A. A. Leemans.

285. — Steel van eene **tempelschel**, met vlammend rad. H. 10.5 c.M.

Verzam. Domis.

285(a). — Rad van eenen steel van eene **tempelschel**. H. 6 c.M.

Verkoop. Amsterdam.

285(b). — Sierlijk bewerkte **drievoot**, onderstel van eene **tempelschel**, aan drie kettingjes boven met elkander vereenigd. Hoog: de drievoot 6, met de kettingjes te zaam 36.5 c.M.

Gesch. Kinder de Camarecq.

M. 285(c). *Brons*. **Tempelschel**, de steel schuins en in bogen, eindigt in eene vogelsneb.

Geschenk Buyskes.

285(d). — Spits van den **Trisoela** of **Drietand**, het kenschetsend wapen van Siva; bovengedeelte van eenen priesterstaf. Lang 31.7 c.M.

Verzam. Bn. van der Capellen.

285(e). — Bovengedeelte van eenen **Priesterstaf**. Lang 24 c.M.

Verzam. Bn. v. d. Capellen.

285(f). — Bovengedeelte van eenen **Priesterstaf**. Lang 16.7 c.M.

Verzam. Bn. v. d. Capellen.

285(g). — **Prieterstaf** in den vorm van eene bliksemschicht. Lang 17 c.M.

Verzam. C. Blume.

286, 287. — **Bellen**, bolvormig met driezijdigen voet, rondom met versiering in opkomend werk, waarschijnlijk bestemd om aan den hals van eenen olifant te hangen te worden; beide, maar vooral 287 beschadigd. H. 16.5; 13.7 c.M.

286 Gesch. Kinder de Camarecq; 287 R. A. J. Bn. van Ittersum.

287(a). — **Bel** als de voorgaande, een weinig beschadigd. H. 14; middell. 7.5 c.M.

Uit de nalatenschap van Mr. J. A. A. Leemans.

288. — **Bel** bolvormig, zonder voet, glad bewerkt. H. 14.3.

Gesch. G. J. L. van der Hucht.

289, 290. — Twee **bellen** als de voorgaande, doch veel kleiner en met opkomende versiering, om aan den hals van een rund, of ook kleinere dieren te hangen. H. 6; 5.5 c.M.

Gesch. Kinder de Camarecq.

M. 291, 292. *Brons*. Twee **bellen** in den vorm van eenen doorzichtig gewerkten bol, met twee oogjes ter wederzijde, in den bol een kogeltje; waarschijnlijk om aan den hals van kleinere dieren te hangen. H. 5.7; 5.5 c.M.
291 Verzam. C. Blume; 292 gesch. Kinder de Camarecq.

292(a). — **Bel** als de voorgaande, de bel beschadigd. Lang met de oogjes 6, middell. 3.5 c.M.
Gesch. van Mr. A. J. Duymaer van Twist.

292(b). *Koper*. **Rammelaar** in den vorm van twee eironde holle kegeltjes aan eenen ring bevestigd. H. 3.5, breed 6.3 c.M.
K. K. v. ZZ.

293—299. *Brons*. Zeven helmvormige **bellen**, om aan den hals van olifanten, rund, en andere dieren te hangen. H. 17.8; 17; 13; 13; 12.8; 11; 12 c.M.
294, 298 gesch. Kinder de Camarecq; 295, 299 gesch. D. F. Schaap; 293, 296, 297 Min. van Kolon.

299(a). — **Deksel** van eene zeer groote **kom** of **ketel**, met staanden rand en opkomende versiering. Middell. 58.5; de rand hoog 3 tot 4.5 c.M.
K. K. v. ZZ.

300—311(a—e). — Zeventien **kommen** met rechtstaande wanden en platten bodem, zoogenaamde Zodiakbakers, bestemd voor tempel- of ander gewijd gebruik. Binnen op den bodem in opkomend werk, eene achtbladerige bloem, of eene achtstralige zon. Op den buitenwand de beelden van de twaalf maanden of wangsa's van het Hindoe-Javaansche Maan- of landbouwjaar, en daaronder de twaalf teekens van den dierenriem. Slechts bij eene dezer kommen, 300, is het deksel bewaard gebleven; zes kommen 301—304, 311(a) en 311(e) dragen het jaartal 1252;

1260; 1260; 1291; 1143 en 1248 van de Javaansche, (1330; 1338; 1338; 1369; 1321 en 1362 van de Christelijke) tijdrekening; 304 heeft eenen platten rand; een vijftal: 302, 303, 305, 311 *c* en *d* zijn min of meer beschadigd.

Hoog 300 (met het deksel) 14.8; de overige: 11; 10.6; 10.2; 11.5; 12.5; 11; 10.5; 10.7; 10.1; 10; 10; 11.1; 9.8; 10; 9.2; 11. Middellijn: 12.5; 13.2; 13; 12.4; 14.1; 16; 15.5; 12; 12.4; 11.4; 12.5; 11; 15.2; 12; 11.8; 12 en 14.5 c.M.

300 Gesch. F. Bn de Kock; 303, 305 geschenk Kinder de Camareeq; 307 gesch. Buyskes; 301, 304, 306, 308 Verkoop. 's Gravenhage; 302 verzam. Smissaert; 309 verzam. C. Blume; 310 verzam. Bagman; 311a—d. K. K. v. ZZ.; 311(e) gesch. van Mr. A. J. Duymaer van Twist.

De laatste dezer bekera, 311(e) is afkomstig van den Panumbahan van Kemierie. De Oud-resident F. A. H. van de Poel, toen Assist^t Resid^t van Grissée gaf daarbij de volgende opmerkingen: „Volgens overleveringen zou de bedoelde Panumbahan in 1608 van onze tijdrekening geleefd en een kluizenaarsleven in het gebergte Yang geleid hebben. Tegenwoordig bestaat nog eene Desa Kemierie, district Djembes, afd. Bondowosso, resid. Bezoekie, in welke nabijheid de kraton van den Panumbahan moet gestaan hebben. De berg Yang ligt ook onder Bondowosso, ongeveer 9000 M. boven de oppervlakte.”

„Na den dood van den Panumbahan kwam de offerschaal steeds in handen van de afstammelingen, overgaande bij recht van eerstgeboorte. De eerste was Soewogatie, de tweede Taboen, de derde Lemboekitrie, die het Mohammedaansch geloof aannam, de vierde Lemboesianie. Sedert is de offerschaal niet

„meer voor plegtige gelegenheden gebruikt en werd „zij door Lemboesanie als een aandenken aan zijne „voorouders bewaard. De onderste reeks afbeeldingen „op de buitunzijde vertoonen de twaalf teekenen van „den dierenriem; de bovenste reeks de godheden „aan elk dezer teekenen gewijd. Hunne namen, van „Ariës beginnende, zijn: 1 Sangyang Poengoong; 2 „Sambo; 3 Wisnoe; 4 Indra; 5 Mestrie; 6 Waroe- „na; 7 Sangyang Pangkat; 8 Wandra Koerisia; 9 „Roesanda; 10 Tabada; 11 Sangyang Poegoo; 12 „Gana. Het jaartal is 1230 van de Javaansche = „1308 ¹⁾ van de Christelijke jaartelling.”

„Op den bodem eene ster met acht punten of „stralen, waarin eene voorstelling uit de Ramayana, „van het gevecht tusschen Rama en Hindradjit.”

„Zulke offerschalen, nog door de Bramaansche be- „woners in het Tengersch gebergte onder Pasoeroeang „en Bezoekie in gebruik bij plegtige gelegenheden, „jaarfeesten, huwelijken en sterfgevallen. De priester „doet dan, onder het uitspreken van gebeden, water „en bloemen in den beker. Bij jaarfeesten besprengt „de priester met het water de spijzen, die aan Brama „aangeboden en doorgaans op eene afzonderlijke stel- „ling geplaatst worden. Bij huwelijken wordt met het „water het hoofd van de bruid en den bruidegom „vochtig gemaakt. De priester houdt den beker en „ieder aanverwant en goede kennis begeeft zich beurtelings naar den beker, om met het water het hoofd „van bruid en bruidegom te bevochtigen.”

„Grissée 10 Nov. 1853.

(get.) Van de Poel, Assist. Residt van Grissée.”

1) Verbeter. 1248 van de Javaansche = 1326 van de Christelijke tijdrekening.

M. Brons. 311(f). **Beker** als de voorgaande. H. 10.7; middell. aan den rand. 12.1 c.M.

Uit de nalatenschap van Mr. J. A. A. Leemans.

311(g). — **Beker** als de voorgaande, doch met het jaartal 1274 van de Javaansche = 1352 van de Christel. jaartelling. H. 10.3; middell. aan den rand 12.3 c.M.

Uit de nalatenschap van Mr. J. A. A. Leemans.

311(h). — **Voet**, met gedeelte van den bodem van een **blad** of **schotel**. H. 3.2; middell. van den voet, 17.5 c.M.

K. K. v. ZZ.

312—317. — Zes groote, platte ronde **schalen** (*talamis*), met lagen opstaanden rand. In den bodem gegraveerde versieringen van bloemen in vazen enz. H. 2.5; 1.5; 1.2; 1.5; 1.6; 1.5; middell. (boven) 53.5; 49; 48.5; 47.3; 44.5; 42.3.

312 Verzam. Bagman; 313 gesch. J. A. W. van Ophuyssen; 314, 316 gesch. D. F. Schaap; 315 Min. v. Kolon.; 317 verkoop. 's Gravenh.

318—324. — Zeven groote, platte ronde **Schotels** als voren, met boven plat omgeslagen rand, in den bodem gegraveerde bloem- en bladversieringen; 318, 320 en 321 aan den rand beschadigd. Hoog 4.3; 4.2; 3.5; 3.5; 3.3; 3.5; 2.7. middell. 50.5; 48; 48; 48; 47; 44; 38.

318, 321. 323, 324 Min. v. Kolon.; 319, 322 Verkoop. 's Gravenhage; 320 gesch. G. J. Heyligers.

324(a—h). — Acht groote **Schotels** als voren, met eenvoudigen staanden rand; binnen op den bodem ingegroefde bloem- en bladversiering, omgeven van eenen rand in keperfiguren. *a*, *f*, *g* aan rand of bodem een weinig beschadigd. Hoog 2; 1.7; 3.9; 3.1;

3; 3.1; 3 en 2.5; middell. 47.5; 43.7; 31.5; 49.7; 48.2; 46.5; 41.2 en 31.5 c.M.

Uit de nalatensch. van Mr. J. A. A. Leemans.

- M. 324(*i—w*). *Brons*. Vijftien **Schotels** als voren, de meeste zonder versiering op den bodem; *j*, *s* en *t* aan bodem of rand meer of min beschadigd. Hoog 3.5; 3.2; 3; 3.7; 2.5; 2.2; 2.4; 1.5; 3; 2.5; 2.5; 2.3; 2.5; 2 en 1.8; middell. 45.5; 41.5; 40.7; 40.5; 40.3; 38.8; 37.5; 37.4; 37; 38; 36.9; 37.2; 37.2, 33.5 en 31.2. —

Uit de nalatenschap van Mr. J. A. A. Leemans.

325. — Stukken van eenen **Schotel** als de vorige. H. 4; middell. ongeveer 31 c.M.

Gesch. D. F. Schaap.

326. — **Schotel** als de voorgaande, doch de rand naar binnen plat omgeslagen. H. 1.8; middell. 41.5 c.M.
Min. v. Kolon.

- 326(*a*). — **Schotel** als de voorgaande, de rand naar buiten omgebogen. H. 3.8; middell. 45.5 c.M.

Gesch. van Mr. A. J. Duymaer van Twist.

- 326(*b*). — **Schotel** als voren, doch kleiner, de rand meer plat; op den binnenbodem ingegroefde blad- bloem- en andere versiering. H. 2.5; middell. 32.3 c.M.

Geschenk van als voren.

- 327—329. — Drie **Schotels** als voren, met schuins opstaande, gegoten randen. 328 en 329 beschadigd. Buiten in den bodem ingesneden eene schelp als krijgstrompet. Hoog 4; 2.2; 1.5; middell. 48; 37.5; 34 c.M.
Min. v. Kolon.

- 329(*a*). — **Schoteltje** met schuins opgaanden en plat omgebogen rand, die in een staand randje eindigt. H. 1.1; middell. 19 c.M.

K. K. v. ZZ.

- M. 329(b). *Brons*. **Schoteltje** met bollen bodem, omgebogen, opstaanden rand. H. 3.9; middell. 16 c.M.
K. K. v. ZZ.
- 329(c). — Zeer beschadigd **Schoteltje**, als de voorgaande, doch met smallen staanden rand. H. 3; middell. 16.5 c.M.
K. K. v. ZZ.
- 329(d). — **Schoteltje** of **Bakje** met vijf inknepen op gelijke afstanden, boven in den rand. H. 2.9; middell. 11 c.M.
K. K. v. ZZ.
- 329(e). — **Schoteltje** of **Bakje**. H. 1.7; middell. 8 c.M.
K. K. v. ZZ.
- 329(f). — Gedeelte van eenen ronden grooten **Schotel** met omgebogen rand. H. 1.5; middell. thans nog 34, vroeger 38 c.M.
K. K. v. ZZ.
- 330—333. — **Kommen** met platten bodem; 332, 333 met een weinig buitenwaarts gerichtten rand; 331 en 332 een weinig beschadigd. H. 7.5; 5.5; 5.5; 5.5; middell. 21.5; 16.5; 15.5; 15 c.M.
330 en 331 Min. v. Kolon.; 332, 333 verkoop 's Gravenh.
- 333(a). — Groote **Kom** of **Schaal** met platten bodem. H. 7.7; middell. 25 c.M.
K. K. v. ZZ.
- 333(b). — **Kommetje** met lagen voet, rondom den wand opkomend werk, waarbij eene vaas in eenen ronden rand. H. 5.5; middell. 12 c.M.
K. K. v. ZZ.
- 333(c). — **Kommetje** of **Bakje** met platten bodem, de wand in drie afdeelingen geschelpt. H. 4; middell. 13.2 c.M.
K. K. v. ZZ.

M. 333(*a*). *Brons*. **Kommetje** of **bakje**, welks omtrek door drie cirkelbogen gevormd wordt; aan de buitenzijde met ingegroefde lijnversiering. H. 3.5; grootste middell. 12.8 c.M.

Uit de nalatenschap van Mr. J. A. A. Leemans.

334—336. — Drie **Kommen** met bollen bodem; 335, 336 met ingesneden versieringen om den rand; 334 een weinig beschadigd. H. 6; 5.5; 5; middell. 16.2; 13.5; 13.5 c.M.

334 Verkoop. 's Gravenh.; 335, 336 gesch. Kinder de Camarecq.

336(*a*). — Ronde, eenigszins bolvormige **Kom**. H. 8.5; middell. 21.4, opening 19.8 c.M.

Uit de nalatenschap van Mr. J. A. A. Leemans.

336(*b*). — Benedengedeelte van eene kalebasvormige **vaas** of **pot**. De hals ontbreekt. H. 15.5; middell. 19.8; opening 9.4 c.M.

Uit de nalatenschap van Mr. J. A. A. Leemans.

337, 338. — Twee **Schalen** met bollen bodem. 337 had vroeger een voetstuk. H. 4; 4.4; middell. 16; 14.5 c.M.

Min. v. Kolon.

339 en 339(*a*), 340 en 340(*a*). — Twee **Schalen** met bollen bodem; en de daarbij behoorende voetstukken, 339(*a*) en 340(*a*). De schalen eenigszins beschadigd. Met het voetstuk H. 11.6; 10.7; middell. 13.5; 13.4 c.M.

Verzam. Bagman.

341. — **Rand** van eene **Schaal**. Middell. 17.5 c.M.
Gesch. D. F. Schaap.

342. — Gedeelte van den **rand** eener **schaal**. Middell. 12 c.M.

Verzam. Bagman.

M. 343—346. *Brons*. Vier bekervormige **Kommen** met bollen bodem, vroeger op voetstukken bevestigd, die thans ontbreken. 343 zeer, 345, 346 minder beschadigd. H. 9; 9; 9; 8.8; middell, 13.5; 13.2; 13.5; 12.8 c.M.

Min. v. Kolon.

346(a). *Zilver*. **Kommetje** of **kopje** met voetje, met uitgeslagen bladversierselen. H. 6; middell. 8 c.M.

Gesch. Kinder de Camarecq.

347, 348. *Brons*. Twee bekervormige **kommen**, met platten bodem. H. 16.7; 11.6; middell. 26.7; 19.8 c.M.

347 Verkoop. 's Gravenh; 348 Min. v. Kolon.

348(a). — Groote **kom** met recht opgaanden wand, naar boven eenigszins breeder uitlopende. H. 15.5; middell. 17.5 c.M.

K. K. ZZ.

349, 350 — Twee **Kommen** of ronde **Bakken** met een weinig binnenwaarts neigenden wand; 350 met vier gaten aan den rand, voor twee kettingen, waarvan een verloren is gegaan. H. 11; 10.5; middell. 19.5; 15.5 c.M.

349 Verkoop. 's Gravenh.; 350 gesch. D. F. Schaap.

351. — Groote ronde **Kom**, bewerkt in nabootsing van vlechtwerk, op vierkanten voet; de wand beschadigd. H. 20.9; middell. 34 c.M.

Verzam. Bagman.

352, 353. — Twee **Kommen**, met platten zeer breed den rand, omgeven van eene parellijst; om de opening een staande rand, de bodem plat. H. 11; 8.5; middell. 19; 15.8 c.M.

352 Gesch. Kinder de Camarecq; 353 verkoop. 's Gravenhage.

353(a). — **Kom** als voren, doch in eenigszins gewijzigden

vorm en zonder parelrand. H. 8.3, middell. 17.5 c.M.
K. K. v. ZZ.

M. 354, 355. *Brons*. Twee langwerpige ronde **Bakjes** met ronden bodem. H. 5.6; 4.5; middellijn 18.3 en 7; 15.5 en 4.8 c.M.

354 Gesch. J. C. Bn Baud; 355 gesch. J. A. W. van Op-huysen.

355(a). — Langwerpige smal **bakje**, in den vorm van een cirkelsegment; langs den buitenkant ingegroefde lijnversiering. H. 5.3; middell. 6.2 bij 7.2 c.M.

Uit de nalatensch. van Mr. J. A. A. Leemans.

356. — **Deksel** van eene **kom**. H. 6.8; middell. 18.5 c.M.

Gesch. J. C. Bn Baud.

357, 358. — Twee koepelvormige **deksels** van **kommen**, met knop en zespuntige gedreven versiering. H. 12; 11; middell. 18.5; 18.5 c.M.

Geschenk D. F. Schaap.

359. — Bovengedeelte van eene **vaas**. H. 3.2; middell. 11.5 c.M.

Gesch. A. F. H. van de Poel.

360. — **Beker** met hoogen voet, op zijde een holle steel voor een handvat. Om den wand en den voet opkomende versiering, lotusbloemen enz. H. 13.5; middell. 9.5 c.M.

Gesch. G. J. L. van der Hucht.

361. — **Voet** van eenig huisraad. H. 6.5 c.M.,

Verzam. S. Muller.

362—364. — Drie platte ronde **Lepels** met platte stelen; 362, 363 met ingesneden lotusbloemen versierd; 364 beschadigd. Lang 22.5; 22.5; 24; middell. 11; 10.5 en 12 c.M.

362 Gesch. Kinder de Camarecq; 363 Min. v. Kolon. 364 verkoop. 's Gravenhage.

- M. 364(a. b.) *Brons*. Twee **lepels** als de voorgaande; 364(a) met ingegroefde lijnversiering, 364(b) een weinig beschadigd. Middell. 12 en 10.5; lengte met den steel 24.2 en 23.3 c.M.

Uit de nalatenschap van Mr. J. A. A. Leemans.

- 365—368. — Vier **spiegels** met hunne handvatten. De handvatten van 365, 366 en 367 met opkomend beeldwerk; het handvat van 368 geheel glad; de achterzijde van den spiegel met lijstwerk en in het midden eene kegelvormige verhevenheid. Middell. 10; 10.5; 9.5; 12.5; het handvat lang: 7.3; 6.7; 6.5 en 9.1 c.M.

365, 366 en 368 gesch. Kinder de Camarecq; 367 D. F. Schaap.

369. — **Spiegel** als de voorgaande 368, doch zonder handvat. Middell. 14.5 c.M.

Gesch. Kinder de Camarecq.

370. — **Spiegel** als 365—367, doch zonder handvat. Middell. 9 c.M.

Gesch. als voren.

- 370(a—c). — Drie **spiegels** als voren. Middell. 11; 11.5 en 10.5

K. K. v. ZZ.

- 370(d). — met *goudblad* bekleed. **Spiegel**, rond, aan den achterkant met eene puntig uitlopende ronde verhevenheid. De rand van den *bronzen* spiegel is geheel verloren gegaan. Middell. van de *gouden* bekleeding 13 c.M.

Min. v. Kolon.

- 371—191. — Eenentwintig **handvatten** van **spiegels**, met opkomend beeldwerk en versiersels. 371—380 hoog 9.7; 8; 8; 8.1; 7; 8; 8.3; 7; 5.7 en 7.2 c.M.

381—389 hoog: 7.8; 7.5; 6.5; 6.1; 7.8; 6.8; 5.2;
7.6 en 7.8.

390 en 391 hoog 5.8; 4.5.

371, 372, 384, 391 verz. Smissaert; 373, 378 gesch. Buyskes; 374, 380, 386 verzam. S. Muller; 375 verkoop. Amst.; 377, 381, 312 verzam. Domis; 379, 387 gesch. A. F. H. v. d. Poel; 383, 390 gesch. P. O. G. Guyot; 385 gesch. G. v. Beest Holle; 388, 389 verzam. Bagman.

M. 391(a). *Brons*. **Handvat** doorzichtig bewerkt, van eenen **spiegel**, die eene middellijn van 15 c.M. kan gehad hebben. H. 9.5 c.M.

Uit de nalatenschap van Mr. J. A. A. Leemans.

391(b). — **Steel** of **handvat** van eenen spiegel of ander huisraad. Op een vijfzijdig voetstuk een lotuskussen, waarop eene groep van een aantal geheel uitgewerkte figuren, een krijger te paard, en een aap; aan de tegenovergestelde zijde, eene staande, tusschen twee knielende vrouwen. H. 11; br. 5 en 3 c.M.

Uit de nalatenschap van Mr. J. A. A. Leemans.

391(c). — **Steel** of **handvat** van als voren. Aan de eene zijde een zittende Boeddha, aan de andere zijde eene staande vrouw. H. 8 6; br. 4.4 en 2.2 c.M.

Uit de nalatenschap van Mr. J. A. A. Leemans.

392—397. — Zes **handvatten** van **spiegels** van gewijzigden vorm. Op de voorzijden van 392 en 393 bloemversiersels in opkomend werk, op de voorzijden van 394—397 oud Javaansche letterteekens in opkomend werk. Hoog 6; 9; 10; 9.5; 8.5; 5.4 c.M.

392, 393, 397 verzam. Smissaert; 394, 396 397 verzam. Bagman.

397(a—d). *Goud*. **Doosje** (a) met **deksel** (b), uitmuntend fraai doorzichtig bewerkt; daarin twee dunne *gouden* ronde plaatjes (c, d). Middell. 5.6; hoog 1.3 c.M.

Min. v. Kolon.

M. 398. *Brons*. Rond **doosje** met **deksel**, waarop in opkomend werk, een paard tusschen boomen loopend. Hoog 3.5; middell. 7.5 c.M.

Gesch. A. F. H. van de Poel.

399. — Rolvormig **Bakje** zonder deksel, met doorzichtig gewerkten rand. In het doosje vijf peervormige, doorboorde gewichtjes, *a—e*, als paslooden. Het bakje hoog 4.4, middell. 4.7 c.M. De gewichtjes hoog 1 tot 1.8; middell. 1.5 tot 2.2 c.M.

Verzam. Smissaert.

400. *IJzer*. **Mesje** met stift voor het insnijden van teksten op lontarbladeren. Lang 23 c.M.

Gesch. Kinder de Camarecq.

400(a). — **Mesje** als voren; een gedeelte van den steel is verloren gegaan. Lang 14 c.M.

K. K. v. ZZ.

SIERADIEN.

401—409. *Brons*. Negen **Polsringen**, de uiteinden een weinig voorbij elkander loopende. 404 aan de uiteinden dikker en plat uitloopende, tegen elkander sluitend. Middell. binnen: 5.1 tot 4.5; dik 1.1 tot 0.4 c.M.

401, 402 Gesch. Kinder de Camarecq; 403—409 gesch.

D. F, J. Schaap.

409(a). — **Been-** of **Enkelband**. Dik 4.5; wijd 6 en 6.5 c.M.

K. K. v. ZZ.

409(b—d). — Drie **arm-** **pols-** of **enkelringen** als 401—409. Middell. 7.5 en 7; dik 1 tot 1.5 c.M.

Uit de nalatenschap van Mr. J. A. A. Leemans.

409(e). *Tin*. **Ring** als de vorige. Middell. 4.5 en 7; dik 0.7 c.M.

Uit de nalatensch. van Mr. J. A. A. Leemans.

M. 409(*f*). *Brons*. **Ring** als de vorige, doch veel kleiner. Middell. 4.5; dik 0.8 tot 1.4 c.M.

Uit de nalatenschap van Mr. J. A. A. Leemans.

409(*g, h*). — Een paar **haarringen**. Dik 1.3 c.M.

Uit de nalatenschap van Mr. J. A. A. Leemans.

410—413. — Vier **Vingerringen**. N. 410 met drie bolvormige verhoogingen op den rand; 411 met knop omzet van acht kogeltjes; 412 sierlijk gevlochten en 413 met nabootsing van eenen knop als steentje. Wijd 2.2; 1.9; 1.6; 1.7 c.M.

410—412 Gesch. Kinder de Camarecq.; 413 gesch. C. B. H. Bn von Rosenberg.

414(*a—d*). Vier doorzichtig, met bloem- en bladversiersels bewerkte halve **schijven**, denkelijk van een borst-sieraad. Breed 11 tot 12; hoog 6 c.M.

Gesch. D. F. J. Schaap.

415—419. *IJzer*. Vijf **kettingen**, van langwerpige ronde schakels; 415 en 416 met eenen S-vormigen haak aan het eene uiteinde; 417 met eene spiraal-versiering. Lang 183.5; 61.5; 51; 16.6 c.M.

Min. v. Kolon.

419(*a*). *Brons*. Drie **kettingjes** aan een ringetje (wellicht voor een lampje of diergelijk. Lang 17; 22; 25 c.M.

K. K. v. ZZ.

419(*b*). — **Kettingje**. Lang 34.5 c.M.

K. K. v. ZZ.

420, 421. — Twee S-vormige **kettinghaken** van zeer zware kettingen. Lang 10; dik 3.5 c.M.

Gesch. van Kinder de Camarecq.

422. — **Kettinghaak**, in de gedaante van eene zich oprichtende slang; op het hoofd een oogje voor het aanhechten van den ketting. Hoog 6, dik 1.5 c.M.

Gesch. van Kinder de Camarecq.

M. 423. *Brons*. Gedeelte van een **Borstsieraad**. Hoog 6.9 c.M.

Verzam. S. Muller.

424. — **Hecht** van eenig huisraad. Lang 8 c.M.

Gesch. van C. B. H. Bn von Rosenberg.

425. — **Hecht** of **steel** van huisraad of werktuig. Lang 7.8 c.M.

Verzam. Bagman.

426(*a—d*). *Goud*. Vier palmetvormige bladen van eenen **diadeem** of **hoofdband**, twee rechts en twee links gewend, aan de onderzijde van een pijpje voorzien, tot het doorhalen van een koord. Hoog 6.8 en 7; breed 3.7 en 4 c.M.

Min. v. Kolon.

427(*a—h*). — Acht als voren, doch kleiner, van eenen **diadeem**, met dubbele pijpjes, 4 rechts en 4 links gewend. Hoog 4; br. 2.8 c.M.

Min. v. Kolon.

428(*a—i*). — Acht platen als voren, met middelstuk, van eenen **diadeem**. Hoog 6.2—6.3; breed 5.1—5.2; de middelplaat hoog 8.3; breed 5.3 c.M.

Min. v. Kolon.

429(*a—g*). —, zeer met *silver* vermengd. Zeven bladen van eenen **diadeem**, minder spits uitlopende, vier rechts, en twee links gewend, en een pyramidaalvormig middelstuk, alle met één hol pijpje. Hoog 2.8—3; breed 2 c.M.; het middelstuk hoog 3.8 breed 2.2 c.M.

Min. v. Kolon.

430(*a—e*). — Vijf bladvormige platen met uitgedreven werk, denkelyk van eenen **diadeem**, met twee openingen aan elke zijde, om haar op, thans ontbrekende, bronzen plaatjes vast te hechten; van eene

is een gedeelte verloren gegaan. Hoog 10.9; 12.7 en 13, breed 6.8—7.3 c.M.

Min. v. Kolon.

- M. 431(*a—l*). *Goud*. Elf vierkante **belegstukken** met bloemversierselen, (een drietal beschadigd), van eenen **lijf gordel**, met twee gaatjes aan elke zijde. Lang 4.5—6; hoog 4.5—5 c.M.

Min. v. Kolon.

432. — Vierkant **belegstuk** als voren, doch kleiner, met eene schildpad in gedreven werk, en aan elken hoek een gaatje. Hoog 3 breed 3 c.M.

Min. v. Kolon.

- 433(*a—b*). — Een paar **oorhangers**, keurig bewerkt en uitmuntend bewaard, in den vorm van eene openspleten, hoekige nootvrucht, of de uitgespreide vleugels van eenen kever; binnenin een versierde haak. Lang 3.6; breed 3.3 c.M.

Min. v. Kolon.

- 434(*a, b*). — Een paar klokvormige **oorhangers**, de eene zeer beschadigd. Hoog 2.3 c.M.

Min. v. Kolon.

- 435(*a, b*). — Een paar kleine **oorbelletjes**, vroeger met steentjes. Breed 1 c.M.

Min. v. Kolon.

- 436(*a, b*). — sterk met *silver* vermengd. Een paar **oorbellen**, met langwerpige-ruitvormige plaatjes. Breed 2 bij 0.9 c.M.

Min. v. Kolon.

- 437(*a, b*). — met *silver* vermengd. Een paar **oorbellen** met zeshoekige plaatjes. Hoog 1; breed 0.7 en 0.9 c.M.

Min. v. Kolon.

- M. 438. *Goud*. **Oorringetje** met blauw glazen steentje.
Hoog 1.4 c.M.
Min. v. Kolon.
439. — **Oorringetje**, vroeger met een, thans ontbrekend steentje; aan den knop een bloemkelkje bevestigd, welks bloem door een, thans verloren, steentje gevormd werd. Hoog 1.5 c.M.
Min. v. Kolon.
440. — **Oorringetje**, glad, versierd met eenen hurekende vogel (eend (?)) met uitgespreide vleugels. Lang 1.8 c.M.
Min. v. Kolon.
- 441(a, b). — Een paar **haarringen**, met gedreven bladversierselen. Middell. 5.5 en 6 c.M.
Min. v. Kolon.
- 442(a, b). — Een paar zeer groote **haarringen**, monsterhoofden, met paarsche glazen steentjes. Hoog 2; breed 1.8 en 1.3 c.M.
Min. v. Kolon.
- 443—445. — Drie **haarringetjes**, geheel glad. Middell. 1—0.8 c.M.
Min. v. Kolon.
446. — **Haarring** als voren. Middell. 1.5 c.M.
Min. v. Kolon.
447. — **Haarring** vijfzijdig. Middell. 2.1 bij 2.3 c.M.
Min. v. Kolon.
448. — **Haarring** naar de uiteinden zeer breed uitloopende. Middell. 1.5 bij 1.7 c.M.
Min. v. Kolon.
449. — **Haarring**, met ribbetjes om den omtrek. Middell. 1.3 c.M.
Min. v. Kolon.

M. 450. *Goud*. **Haarring**, de eene helft op de andere opendraaiende op eene pen. Middell. 2.4 c.M.

Min. v. Kolon.

451(a, b). — zeer met *zilver* vermengd. Een paar **haarringen**, zamengesteld uit drie op elkander in grootte afnemende ringen met spiraalribbetjes. Hoog 2.1; middell. 2.3 en 1.9 c.M.

Min. v. Kolon.

452(a, b). — Twee **haarringen** als voren. Hoog 1.8; middell. 1.8 en 1.3 c.M.

Min. v. Kolon.

453(a, b). — Een paar **haarringen** als voren, kleiner en geheel glad. Hoog 0.7; middell. 1.1 en 0.8 c.M.

Min. v. Kolon.

454—456. — Drie **haarringen** van verschillende grootte, doch zaamgesteld als de voorgaande. Hoog 1.7; 1 en 0.7; middell. 1.7 bij 1.2; 1.4 bij 0.9; 1.1 bij 0.7 c.M.

Min. v. Kolon.

457. — **Halsketen** van 134 platte ringetjes, aan het eene einde eene vierkante plaat met gesp en tong, aan het andere een langwerpige hanger. Lang 81 c.M.

Min. v. Kolon.

458. — **Halsketen**, kunstig van *gouddraad* gevlochten, de uiteinden elk met eenen S-vormigen haak. Lang 126 c.M.

Min. v. Kolon.

459. — Gedeelte van eene **halsketen** als voren, doch met gewijzigde vlechting. Lang 47 c.M.

Min. v. Kolon.

460. — **Halsketen** van dik draad gevlochten, aan elk uiteinde een peervormige knop. Lang 70 c.M.; elke zijde breed 0.04 c.M.

Min. v. Kolon.

M. 461. *Goud*. **Zegelring**, op het langwerpige ronde schild een paar in liefkoozende houding. Middell. 3.1 bij 2; hoog 1.8 c.M.

Min. v. Kolon.

462—464. — Drie **zegelringen** met langwerpige ronde, puntig uitlopende schilden; 462 met fraai opkomend werk; 463 en 464 met ingesneden figuren. Middell. 3.7 bij 1.7; 3.1 bij 1.8; 3.2 bij 1.9; hoog 3; 1.6 en 2.8 c.M.

Min. v. Kolon.

465, 466. — Twee **zegelringen**, met ronde schilden, met fraaie opkomende bladversiering; 465 met twee ingesneden kawi-karakters, 466 met ingesneden figuren. Middell. 2.8 bij 2.6; 3.1; hoog 3 en 3.3 c.M.

Min. v. Kolon.

467. — **Zegelring** met rond schild, waarin ingesneden kawi-karakters. Middell. van het schild 2.5 bij 2; ring 2.5 c.M.

Gesch. van Adipati Ario Mankoe negoro IV.

468, 469. — Twee **zegelringen** als voren met kawi opschriften in het schild. Middell. schild 2 bij 2.1; en 1.4 bij 1.5. Middell. ring 2.1 en 2.3 c.M.

468 Verkoop Millies; 469 gesch. Kinder de Camarecq.

470, 471. — Twee **zegelringen** als voren; op het schild van 470 in opkomend werk een visch boven lotusbloemen; op 471 het zelfde doch uitgediept. Middell. schild 1.8 en 1.6, ring 2.5 en 2 c.M.

Min. v. Kolon.

472—476. — Vijf **zegelringen**, met zeszijdig schild. 472 geheel plat; 473, 474 en 476 met lijstwerk en uitgediepte versieringen; 475, met visch tusschen bloemen; aan 476 ontbreekt een gedeelte van het schild en van den ring. Middell. het schild 1.8 bij

1.4; 1.5 bij 1.2; 1.5 bij 1.2; 1.9 bij 1.8 en 1.4 bij 1; Ring 2.2; 2.8; 2.8, 3.2 en 3 c.M.

Min. v. Kolon.

M. 477. *Goud*. **Zegelring** met rond schild, waarin slingerende versieringen ingesneden. Het schild 2 bij 1.8; de ring 3 c.M.

Min. v. Kolon.

478. — **Zegelring** met vierbladerig schild en uitgediepte figuren, de ring zelf versierd met lijstwerk. Middell. ring 2.5 c.M.

Min. v. Kolon.

479. — **Zegelring** met bolrond schild en uitgediepte figuren, de ring zelf versierd met lijstwerk. Middell. schild 1.4 bij 1.3; ring 2.2 en 2.5 c.M.

Min. v. Kolon.

480—484. — Zes **vingerringen**, zonder schild, maar naar de eene helft van den omtrek zeer verbreed en aldaar met uitgediepte of opkomende figuren en versieringen bewerkt. Middell. 2.6 bij 2.5; 2.6 bij 2.5; 2.3 bij 2.2; 2.3 bij 2.2; 2.1 bij 2; 2.2 bij 3 c.M.

Min. v. Kolon.

485, 486. — Twee **vingerringen** met schild en steentjes; 485 van paarsch-blauw glas; van 486 is het steentje verloren gegaan. Middell. 2.3 bij 2.2 en 2.6 bij 2.2 c.M.

Min. v. Kolon.

487, 488. — Twee **vingerringen**, spiraalswijze gewonden; op de plat geslagen uiteinden van 488 figuren. Middell. 2.7 en 2.8 c.M.

Min. v. Kolon.

488(a). *Cornaliijn*. Gesneden **steentje** van eenen **vingering**(?), met ingesneden kawi(?) karakter. Middell 0.07 bij 0.08. Denkelijk afkomstig van Baros op Sumatra.

Gesch. E. Netscher.

M. 489. *Goud*. **Armband**, omzet vroeger met eene reeks grootere, tusschen twee reeksen kleinere steentjes, of gekleurd glas. Middell. buiten 9.5, binnen 7.1; breed 2 c.M.

Min. v. Kolon.

490. — **Bovenarm-**(of enkel?) **band**, geslagen *goud* met leem, pleiter of gips gevuld. Om den buitenkant eene reeks van langwerpige ronde knoppen. Middell. buiten 1.2, binnen 9.2; breed 1.7 c.M.

Min. v. Kolon.

491. — Doorboord **cylindertje**, met twee bloemvormige knopjes aan de uiteinden. Lang, met de knopjes 7.5 c.M.

Min. v. Kolon.

492. — **Versiersel** (?) Twee tegen elkander met den bodem bevestigde schoteltjes, aan den buitenrand van het eene vier oogjes, in het midden op den bodem eene ronde opening. Middell. 4.5, hoog 2.3; de opening in middell. 2.3 c.M.

Min. v. Kolon.

493(a, b). — **Versiersel**. Twee bladvormige plaatjes. Lang 7, breed 3 c.M.

Min. v. Kolon.

494. — Uitgeslagen rond belegseltje. Middell. 2.5; hoog 0.5 c.M.

Min. v. Kolon.

495(a—c). — **Versiersel** van *goudblad*, wellicht van eenen gordel of borstband, in vijf en eene halve, aan de benedenzijde uitgesneden afdeelingen. (In drie stukken) Lang te zaam 37, breed 7 c.M.

Min. v. Kolon.

496. — Bekleding van een **hoofddeksel**, de oppervlakte als met zeven rijen haarkrullen boven elkan

der, de top met lotusbloem, waarop vier sikkelvormige figuren; Hoog 15.5; middell. \pm 14.1 c.M.

Min. v. Kolon.

GEREEDSCHAP, WAPENS ENZ.

M. 497, 498. *Brons*. Twee **werktuigen** om boombast te kloppen en te bereiden, voor het vervaardigen van papier of andere stoffen. Lang 10.5, en 11 c.M.

Geschenken Kinder de Camarecq en Buyskes.

499—501. — Drie modellen van **Gamelang-muziek-instrumenten**; 499 elf staafjes op eenen schuittvormigen bak, Gambang kajoe; 500 tien liggende en tien staande staafjes, en 501, acht gongs of bolvormige bekkens in twee rijen in eenen bak, bonang, of kromo, geheeten. Hoog 3, breed 11; hoog 3.3, breed 8.5; en hoog 3, breed 14 en 5 c.M.

Verzam. Domis.

502, 503. — Twee bekkenvormige **klokjes** van een muziekinstrument. Hoog 2, middell. 7 c.M.

Gesch. D. J. Schaap.

504. — **Gereedschap** voor het omwerken van den grond, het doorsteken van boomwortels of diergelijk; het geheel met den steel hoog of lang 68 c.M., de snede nog lang 33.5 c.M.

Gesch. Kinder de Camarecq.

505. *Ijzer*. **Kapmes**, het driezijdig hecht, om en om uit *ijzeren* en *koperen* plaatjes zaamgesteld. Lang 32.5 c.M.

Gesch. Kinder de Camarecq.

506. — **Hak- of snijmes**, in den vorm van een monsterachtig menschenhoofd, met langen, dunnen hals en borst, als van de wajangpoppen, met langen *houten* steel. Lang 49.5 c.M.

Gesch. Kinder de Camarecq.

- M. 507. *IJzer*. **Snij-** of **hakmes** (*koedie djangarang*), in den vorm van borst, langen hals en kop van eenen vogel, met *zwarthouten* steel met *zilveren* beslag, en *houten* scheede. Lang 42.5 c.M.

Geschenk Dr. J. G. Wienecke, die het mes van den Wedhono van Gombong in April 1867 ten geschenke had gekregen.

508. — **Bit** van paardentuig. Lang 33; breed 15 c.M.
K. v. ZZ.

509. — **Bit** van meer zaamgestelden en versierden vorm. Breed 15 c.M.
K. v. ZZ.

510. — **Bit** als voren, twee vereenigde stangen met vier ringen. Lang 27.5 c.M.

Uit de nalatenschap van Mr. J. A. A. Leemans.

511. *Brons*. **Punt** breed-bladvormig; van eene **speer**. Lang 18; breed 6.5 c.M.

Gesch. van A. J. Krajenbrink.

- 512—515. *IJzer*. Vier **Krissen**, met grepen in den ruwen vorm van een mensch, met het lemmet uit één stuk; Lang 29.2; 28.3; 29.5 en 29.5 c.M.

513 zou in 1843, met een Visjnoebeeldje (n. 5) en eenen grooten schotel (n. 320), in den kuil in den grooten middelkoepel van Bôrô-Boedoer opgedolven zijn; 515 afkomstig uit de familie van den in 1860 overleden Pateh van Temangong (resid. Kedoe), vroeger in bezit van eene priesterfamilie.

512 Gesch. van D. F. Schaap; 513 gesch. G. J. Heyligers; 514 gesch. J. A. W. van Ophuysen; 515 gesch. Dr. J. G. Wienecke.

516. *IJzer* en *been*. **Kris**, *ijzeren* lemmet, *beenen* gevest, in den vorm van een monsterachtig hurkend vrouwenbeeld. Lang 33.8 c.M.

Deze kris *passoppattie* geheeten, van een inlandsch Hoofd afkomstig.

Gesch van Dr. J. G. Wienecke.

- M. 517. *Goud*. Bekleeding van eene **krisscheede**, aan den bovenrand eene geopende lotusbloem. Lang 32.5; breed, boven 4.8, onder 2.5 c.M.

Min. v. Kolon.

518. *IJzer*. **Lanspunt**. Lang 33 c.M.

Opgedolven bij het maken van den weg van Wenosobo naar Djeng.

Geschenk van Dr J. G. Wienecke, die het wapen van de familie van den Patch van Tomangong ontvangen had.

519. — Vlamvormige **punt** eener lans (koedie sangat geheeten). Lang 37 c.M.

Gevonden bij het Hindoebad Singori.

Gesch. Dr J. G. Wienecke.

520. — Gedeelte van het **lemmet** van een zwaard. Lang 35, breed 5 c.M.

Gevonden (met twee steenen wiggen of bijlen en eene *bronzen* speerpunt (511) in elkanders nabijheid.

Gesch. van J. A. Krajenbrink.

- 521(a—c). *Brons*. Achterlaad **kanon**, (a) met kamerladingstoestel (b); aan het achtereinde van het kanon een *ijzeren* stang en eene kamer, waarin de buis met handvat van b, met de lading geplaatst werd; verder eene losse *ijzeren* haak, c, met punt, om het kanon op te laten rusten. Lang met stang 1.44 M.; het kanon alleen 0.92 M.; het ladingstoestel, b, lang 20.5 c.M. de haak lang 15 c.M.

Gesch. Kinder de Camarecq.

- 522, 523. — Twee **handkanonnen**, met beugels boven bij het zundgat. 522 heeft aan het kulas eene holte. Lang 44 en 35 c.M.

Gesch. D. F. Schaap en Kinder de Camarecq.

- M. 524. *Brons*. Klein **kanonnetje**, zonder beugel. Lang 14.7 c.M.

Gesch. Kinder de Camareeq.

OPSCHRIFTEN.

525. — **Plaat** met **Kawi-tekst** in 27 regels. Hoog 29.9; breed 39 c.M.

Uitgegeven door Dr A. B. Cohen Stuart, *Kawi-Oorkonden* p. XI, n. XIX.

Verkoop. 's Gravenhage.

526. — **Plaat** als voren met **tekst** van 12 regels. Hoog 13, breed 32.5 c.M.

Uitgegeven als voren, *Kawi-Oorkonden* p. XIII, n. XX.

Gesch. D. F. Schaap.

527. — **Plaat** als voren, met **Kawi-tekst** aan beide zijden, van 10 regels, 5 aan elke zijde. Hoog 7.5 breed 30.5 c.M.

Uitgegeven als voren p. XXIII, n. XXI.

Gesch. Kinder de Camareeq.

- 528, 529. — Twee **platen** als voren, met **Kawi-teksten**, 12 regels, 6 op elke zijde. Hoog 10, breed 44.3 c.M.

Schenking's oorkonde van land, met recht van overgang op de erven, aan eenen Pandita, door den Mahârâdja Bakehino in 861 van Sökö, 939 van onze tijdrekening, denzelfden vorst die ook vermeld wordt op plaat 525.

Uitgegeven als voren p. XIII, n. XXII.

Aangekocht verkoopig Rheinwardt.

MUNTEN ENZ.

530. *Zilver*. 124 **muntjes**, aan de bolle zijde een tak met uitstekende bladeren, (of andere onduidelijke figuur), op de holle zijde, in verdiept vierkant eene vierbladerige bloem in opkomend werk.

Zie Netscher en van der Chijs, *De munten van Nederlandsch Indië*, Pl. XIII, n. 125.

Van het Min. v. Kolon.; Gesch. J. G. Wienecke; Kinder de Camarecq; D. A. Schaap en J. A. W. van Ophuysen.

- M. 531. *Brons*. Oud-Javaansche, zoogenaamde **tempelmunt**, met vierkante opening in het midden. Voorstelling op den rijstbouw betrekkelijk. Middell. 4 c.M.
Geschenk van wijlen Prins Hendrik der Nederlanden.

532. — Drie en zestig Chineesche **munten**, met vierkante opening in het midden; met meestal zeer uitgesleten Chineesche en Mantsjoe karakters. Geslagen van 713—1425 onzer jaartelling; 37 niet leesbaar, doch alle waarschijnlijk tot de Saing- en de Mingdynastie behorende en opgegraven in de residentie Kediri.

M. v. Kolon.

533. — Twee oud-Javaansche **munten**, in het midden eene zeskantige opening. Omschr. in Jav. karakter: Pangeran Ratoe, 15(?) eeuw van onze jaartelling. Middell. 1.6 c.M.

Zie Netscher en van der Chijs. *De munten van Nederl. Indië*. Pl. XXI, Munt 171 en blz. 148.

534. *Lood*. **Gewicht** (?) eene ronde **schijf**, langs de kanten bol bijgewerkt, op de bovenzijde in opkomend werk, Hanoeman op eenen lotuskelk gezeten. Middell. 7.8; dik 2 c.M. Zwaarte 700 Gr.

Verkoop. 's Gravenhage.

535. — **Kom** met *geëmailleerd ingelegde pate (niello)* in verschillende kleuren, bloemen, dieren enz. Denkelijk oud Chineesch werk, doch op Java opgegraven. H. 6.6; middell. 25 c.M.

O.

ONECHT, VAN HEDENDAAGSCH WERK.

- O. 1, 2. *Brons* met *tin* vermengd. Twee staande **mannen**, een met kris achter in den sarong. H. 9 en 9.5 c.M.
3. — Een **man**, met speer, op een voetstuk met hekwerk. 18 c.M.
4. — **Man** met staf in de hand, op de Oostersche wijze op een voetstuk zittende. H. 16 c.M.
5. — **Man** met gekruiste armen zittende op een matje, op een rond voetstuk met leuning. H. 12.5 c.M.
- 6, 7. — Twee **mannen** als voren, de een met korten staf, de ander met krommen sabel. H. 12 en 12.4 c.M.
- 8, 9. — Twee als voren, op matjes op een rond voetstuk; 9 met eenen staf. H. 9 en 8.5 c.M.
- 10, 11. — Twee als voren, op stoelen met hooge leuning, op den top der rugleuning een menschenhoofd. H. 19.5 en 17.5.
- 12, 13. — Twee als voren, doch zonder het menschenhoofd op de rugleuning. H. 19 en 18 c.M.
14. — Een **man** met baard en knevels, zittende onder eene poort of nis van vlechtwerk. Vóór hem een korte staf. H. 14; de nis diep 2.7 c.M.

- O. 15—17. *Brons*. Drie **mannen** op stoelen met leuning, met over elkander gekruiste handen. H. 15.5; 12 en 10.5 c.M.
18. — **Man** als voren, doch de stoel zonder rugleuning, de rechterhand op eenen staf rustende, die onder in twee tanden eindigt. H. 18.5 c.M.
- 19—22. — Vier **mannen** als voren met bloemstengels in de rechterhand. H. 10.5; 11; 9.5 en 9.5 c.M.
- 23, 24. — Twee **mannen** als voren, met lange pijp in de rechterhand. H. 13.5 en 12.5 c.M.
- 25, 26. — Twee **mannen** als voren, doch één met eene zeis-speer, de ander met korten sabel in de hand. H. 13 en 11 c.M.
- 27—29. — Drie **mannen** als voren, de handen op de zijleuning, uitgestrekt. H. 11.3 en 10.5 c.M.
- 30—33. — Vier **mannen** als voren, de linker op de zitting, de rechter op de knie; of de rechter op de zitting, de linker op de knie. H. 10.5; 10.5; 11 en 10 c.M.
- 34—37. — Vier **wachthuisjes** met eenen daarin zittenden **man**. H. 13.5 tot 16; br. 7—8 c.M.
- 38—52. — Vijftien groepen van twee **mannen** op platte voetstukken, eenen op eenen stoel gezeten, den anderen den pajong of het zonnescherm boven diens hoofd houdende. H. 10—24 c.M.
- 53—58. — Zes groepen als voren, doch een staf in de rechterhand nevens den rechtervoet, op den grond, of op de knie. H. 11—15 c.M.
- 59, 60. — Twee groepen als voren, doch beide **mannen** op de Oostersche wijze zittende, de voorste op lotuskussen, de andere met den pajong achter hem. H. 16.5 en 19 c.M.

- O. 61—63. *Brons*. Drie groepen als voren, doch de eene **man** op eenen stoel gezeten met eenen stok in de hand; de andere staande achter hem met den pajong. H. 23.5; 23; 19.5 c.M.
- 64, 65. — Twee groepen als voren, doch beide **mannen** staande met eenen staf. H. 20.5 en 18.5 c.M.
- 66, 67. — Twee groepen als voren, beide **mannen** op de Oostersche wijze zittende op langwerpig-rond voetstuk met leuning. Achter het grootste beeld aan de leuning een pajong bevestigd. Vóór hem en als op zijnen schoot een kleinere persoon, die eenen vogel bij den poot houdt. H. 10 en 16 c.M.
68. — Groep als voren, doch de achterste **man** met eene zeis-speer in de rechter; vóór hem een jonge **man** met de handen over elkander gekruist. H. 18 c.M.
69. — Groep van twee **personen**, beide op de Oostersche wijze zittende, vóór elkander, op een voetstuk, waarop aan weerszijde een boom. H. 8 c.M.
70. — Groep van twee **personen**, op stoelen aan eene ronde tafel, waarop gebak of andere spijs. H. 12 c.M.
71. — Groep van twee als voren, doch zonder tafel, over elkander gezeten, den eenen op rond lotuskussen met leuning, den ander in eerbiedige houding. H. 9 c.M.
- 72—76. — Vijf groepen van drie: éenen hoofdpersoon op eenen stoel, achter hem, insgelijks op eenen stoel zittende, een volgeling met den pajong; van 72 is de pajong verloren gegaan. Vóór den eersten een jongen, in eerbiedige houding op den grond gezeten. H. 9.5; 18; 18.5; 18.5 en 21 c.M.

- O. 77. *Brons*. Groep als voren, doch van vier **personen**, waaronder eene **vrouw** met een **kind** op den schoot. H. 17 c.M.
- 78, 79. — Twee groepen van drie **personen**, twee nevens elkander op eene bank of eenen stoel, achter hen zit een **dienaar** met pajong. H. 17; 20.5 c M.
- 80, 81. — Twee groepen: **man** met pajong boven het hoofd, op eene kikvorsch zittende. H. 14.5; 15.5 c.M.
82. — **Man** op stoel vóór een tafeltje of lessenaar, waarop in getalmerken 1854, onder den lessenaar een hond. H. 10 c.M.
83. — **Man** op de Oostersche wijze, op een rond voetstuk met lotuskussen zittende, de rechterhand op de rechterknie, in de linker eene zeis-speer. H. 9 c.M.
84. — **Man** als voren, de handen op de knieën. H. 8 c.M.
- 85, 86. *Zwarte was*. Twee geboetseerde zittende **mannen**. Modellen voor het gieten van *bronzen* beeldjes.

De beeldjes 1—84, in of omtrent 1854 in de Kadoe, als echte, bij Parahan, eene Chineesche vestiging, opgedolven beeldjes, aan eenen heer B.....r verkocht, door of namens dezen naar Amsterdam aan den heer H. G. F. Crone ter verkoop opgezon- den en in 1859 van dien heer, voor het Rijks Mu- seum van Oudheden overgenomen.

Ns. 85, 86 door de Policie te Parahan, in de residentie Kedoe op Java in beslag genomen, in de woning van den Javaan So Semito, die in het vervaardigen van metalen beeldjes, om die als oud-Javaansche en uit den grond opgedolven te verkoopen, zich eene niet onvoordeelige kostwinning bereid had. Zie C. Leemans, *Over metalen beeldjes uit Java*, in de *Versl. en Mededeel. d. K. Akad. v. Wetenschh. Afd. Letterk.* Dl. III. blz. 137 en volg.

A.
AFGIETSELS.

JAVA.

TEMPELS EN BEELDEN.

- A. 1. *Talk*. Model van eenen **tempel** te Separie. H. 64.5 c.M.
2. — **Laksjmi** staande op een lotuskussen, met vier armen; in de achterste linkerhand de drietand, de rechter met den palm naar buiten gekeerd; in de voorste rechterhand het bidsnoer, in de linker de waterflesch. H. 51.5 c.M.
3. — **Ganesa** staande, op eene menigte menschen-schedels, met vier armen, in de achterste de olifants-haak en het bidsnoer, in elke der voorste handen een bakje. H. 42 c.M.
- 4, 5. — Twee zittende **Raksjasa's** als **tempelwachters**, op het eene been knielende, het andere opgetrokken; in de hand eene knots. H. 32 c.M.
- 6, 7. — Twee zittende **Biksjoes** of **Boeddha-leerlingen**, de eene hand op de knie, de andere in den schoot. H. 22.5 c.M.
8. — Knielende **Stier** of Nandi van Siva. H. 18.5 c.M.
- Deze acht modellen ten geschenke van Mr L. A. J. W.
Bn Sloet van de Beele.

A. 9. *Talk*. Knielende **Stier** als voren. H. 15.5 c.M.

Gesch. Dr G. F. Wienecke.

10. *Gips*. **Tempelschel**, het handvat of steel aan het boven einde met vier daaromheen geplaatste sikkelvormige voorwerpen (bliksemschichten).

Gesch. van den Hoogl. Dr J. Hoffman.

11, 12. — Twee **werktuigen** voor het omwerken van den grond, het doorsteken van boomwortels of diergelijk. Zie M. 504.

Geschenk van het *Rom. Germ. Centraal Museum* te Mainz.

GEDENKSTEENEN MET OPSCHRIFTEN.

13. — **Gedenksteen** met Kawi-opschriften op de twee breede, de twee zij- en de twee dekvlakken. H. 1.57; br. 0.735—0.975, dik 0.34 M.

14. — Als voren, met Kawi-opschriften op vijf vlakken. H. 1.23; br. 0.83; dik 0.32 M.

15. — **Gedenksteen** of plaat, met Kawi-opschrift op het voorvlak. H. 0.43; breed 0.955 M.

16. — Als voren met Kawi-opschrift op het voorvlak. H. 0.425; br. 0.805 M.

17. — Opschrift op eenen steenen **paal**. H. 0.53; br. 0.325 M.

18. — **Gedenksteen** of **plaat**, met Kawi-opschrift op het voorvlak. H. 0.39; br. 0.555 M.

19. — **Gedenksteen** met Kawi-opschriften op de voor- achter- en zijvlakken. H. 0.965; br. 0.495; dik 0.09 M.

20. — Kawi-opschrift op een **beeld**. Het opschr. H. 0.605; br. 0.305 M.

21. — **Steen** of **plaat** met Kawi-opschrift op het voorvlak. H. 0.123; br. 0.427 M.

- A. 22. *Gips*. **Gedenksteen** als voren, met Kawi-opschrift op het voorvlak. H. 0.97; br. 0.537 M.
23. — **Gedenksteen** of **plaat** als voren, met Kawi-opschrift op het voorvlak H. 0.825; br. 0.45 M.
24. — **Gedenksteen** als voren, met Kawi-opschrift op het voorvlak. H. 0.075; br. 0.253 M.

De oorspronkelijken van al deze afgietsels, nn 13—24, bevinden zich in het Museum van het *Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen*, aldaar gemerkt met II, III, VI, VIII, IX, XII, XV, XVII, XX, XXII, XXIII en XXIV.

25. — **Gedenksteen** met Kawi-opschrift op het voor- en achtervlak. H. 0.67; br. 0.40; dik 0.075.

Vóór het huis van den Regent van Kendal, resid. Samarang.

26. — **Gedenksteen** met Kawi-opschrift op het voorvlak. H. 0.205; breed 0.57 M.

Op den berg Diëng, resid. Bagelen.

27. — **Gedenksteen**, met Kawi-opschriften op de voor-, achter- en beide zijvlakken. H. 0.83; br. 0.57 en 0.56; dik 0.17 M.

Op het erf van den Regent van Poerworedjo, resid. Bagelen.

28. — **Gedenksteen** of **plaat** met Kawi-opschrift op het voorvlak. H. 0.445; br. 1.125 M.

In de desa Gondo-soeli, resid. Kedoe.

29. — **Gedenksteen** als voren, met Kawi-opschrift op het voorvlak. H. 0.495, br. 0.20 M.

In de desa Dewak Karadjan, afd. Temanggung, Regentsch. Magelang resid. Kedoe.

Afkomstig (?) van de desa Gondo-soeli.

30. — **Gedenksteen** met Kawi-opschrift op het voorvlak H. 0.45 en 0.25; br. 0.47 M.

In de desa Karang Tengah, afd. Tewanggong, resid. Kedoe.

31. — **Gedenksteen**, met Kawi-opschrift op het voorvlak. H. 0.386; br. 0.69 M.

Bij den Rijksbestuurder te Djokjokarta; afkomstig uit de desa Kloerak-sablak, Tjandi Lôrô-Djongrang te Parambanan.

- A. 32. *Gips*. Gedeelte van **gedenksteen** of **plaat**, met Kawi-opschrift op het voorvlak. H. 0.95; breed 1.675 en 0.745 M.
Op het land Parambanan, resid. Djokjokarta.
33. — **Gedenksteen** of **plaat**, met Kawi-opschrift op het voorvlak. H. 0.55, breed 0.55 en 0.66 M.
Bij de Controleurswoning te Poerwodadi, resid. Madioen.
Afkomstig van de desa Taji, berg Lawoe.
34. — **Gedenksteen**, met Kawi-opschriften op de voor-, de achter- en de twee zijvlakken. H. 0.90 en 0.83; br 0.446 en 0.55; dik 0.225 en 0.245 M.
Op het erf van den Regent van Madioen; afkomstig van de desa Sira Keting, afd. Ponorogo, resid. Madioen.
35. — Kawi-opschrift op de achterzijde van een **beeld**, bij het residentiehuis te Kediri. H. 0.126; br 0.342 M.
36. — **Gedenksteen**, met Kawi-opschriften op de voor-, de achter- en de beide zijvlakken. H. 1.20; br. 0.96 en 0.74; dik 0.235 M.
In de desa Goerit, distr Wlingi, afd. Blitar, resid. Kediri.
37. — **Gedenksteen**, met Kawi-opschriften op voor-, achter- en de twee zijvlakken. H. 1.91; breed 1.22 en 0.985; dik 0.21 M.
In de desa Plambangan, distr. Wlingi, afd. Blitar, resid. Kediri.
38. — **Gedenksteen**, met Kawi-opschriften op voor-, achter- en beide zijvlakken. H. 1.31 en 1.25; breed 0.85 en 0.77; dik 0.28 M.
In de desa Modjo-sari, distr. Djambean, resid. Kediri.
39. — **Gedenksteen**, met Kawi-opschriften op voor-, achter- en beide zijvlakken. H. 1.515; br. 0.955; dik 0.09 M.
Bij het Residentiehuis te Kediri.

- A. 40. *Gips*. **Gedenksteen**, met Kawi-opschriften op voor-, achter- en beide zijvlakken. H. 1.15, breed 0.68 en 0.57; dik 0.20 M.

In de desa Pingiar-sari, afd. Blitar. Afkomstig uit de desa Pikatan, distr. Sringat resid. Kediri.

41. — **Gedenksteen**, met Kawi-opschriften op voor-, achter- en beide zijvlakken. H. 1.33 en 1.145; br. 0.655; dik 0.44 M.

In het bosch Goerit, distr. Lodoyo, regentsch. Blitar, resid. Kediri.

Deze afgietsels, bij het Rijks Museum van Oudheden vervaardigd op afdruksels in papier van elk der opschriften, die door het Bestuur van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen aan het Rijks Museum van Oudheden overgemaakt waren. De vorm zelf der gedenksteen, is, voor zoover daarvoor gegevens aan de afdruksels ontleend konden worden, zoo nauwkeurig mogelijk overeenkomstig met de oorspronkelijken teruggegeven.

SUMATRA.

42. — Kawi-opschrift op twee zijden van een, eenigszins rond bijgewerkt **blok** steen te Batoe-Beragong, in het oude rijk van Menang Karbouw op Sumatra's Westkust. Hoog 0.54; lang 1.86 M.
43. — Kawi-opschrift op de voorzijde van eenen **gedenksteen** te Pager Roejong, in hetzelfde rijk van Menang Karbouw. H. 1.40; br 1.24 M.

Beide opschriften afkomstig van- en betrekkelijk op- den vorst Adityawarman, die het Boeddhisme beleed. Het opschrift 42 is van den 5ⁿ dag van de lichte helft der maand Karttika, van het jaar 1269

van Çaka, = 1347 van onze tijdrekening. Het andere, n. 43, is 9 jaren later vervaardigd, den 15ⁿ dag der lichte helft van Waiçākha, 1278 van Çaka = 1356 van onze jaartelling.

Deze Adityawarman was wellicht een vorstentelg uit het geslacht der Javaansche keizers. Toen hij in 1265 van de Javaansche, 1343 van onze tijdrekening, op Java in het rijk van eene Javaansche Keizerin eenen Boeddhistischen tempel deed bouwen, en een beeld van Mañdjuçri (thans in de Kon. Museen te Berlijn) wijdde, bevond hij zich op Java, vermoedelijk, om als regent van een Sumatraansch wingewest zijne hulde aan de Keizerin te brengen.

Zie H. Kern, *het opschrift van Batoe-Benagong op nieuw onderzocht*, in de *Bijdragen tot de T. L. en Vkk. v. Neder. Ind.* uitgeg. door het Kon. Inst. v. d. T. L. en Vkk. 4e volgr. 1e dl. 1e st. 1877, blzz. 159—164. Vergelijk ook nog over deze opschriften, in verband tot die op het beeld van Mandjuçri in het Museum te Berlijn, Dr Kern's brief aan den Heer K. F. Holle, door dezen medegedeeld in de vergad. v. h. Batav. Gen. v. KK. en WW. van 6 Juli 1880; Zie *Notulen d. Algem. en Best. vergader.* Dl. XVIII. 1880 n. 3, blzz. 106—109.

A.

AFDRUKKEN VAN ZEGELRINGEN.

- A. 1. Een paar in liefkoozende houding. Afdruk van M. 461.
2. Monsterhoofd.
- 3—7. Vijf met bloemversiersels.
- 8—12. Vijf met eenen visch boven lotus(?)bloem.
13. Met eenen visch.

A. 14. Twee visschen, boven elkander.

15. Een harpoen (?), tusschen de letters S. C. (van lateren tijd).

16. Een insekt.

17—52. Vijfendertig met Kawi-opschriften.

17 pa-gu-ra; 19, 21, 25, 31, 51 Çri-ha-na, *geluk kome, heil*; 20 Tha-tha, *verordening*, (Zie M. 462); 22 Gam bo; 23 Ka na ka, kan ya ka, *meisje, maagd*; 24 sarat, *geheele wereld*; 26 pra na ta, *eerbiediging*; 27 Çri ja, *door het geluk*; 28 den da, *boete*; 29 Çri ki ta; 30 pudjan, *vereeniging*; 32 kadjit, *verschrikt*; 33 pra li na, *overleden, verdwenen*; 34 sa man; 35 ya; 36 na; 37 sa ra na, *toevlucht*; 38 bra ti, *boeteling*; 39 Çri ga djata (?); 41 Çri gara, of tara (?); 42 Çri wana; 43 pra wa ha; 44 sa(?) pa(?); sekta na=sam mâ na, *eerbewijs*; 45 Çri te ka, *geluk kome*; 46 sar wa djati; 47, 48, 49 Çri ja, *door geluk*; 50 Çri laga; 51 ma ta ra.

Zie over opschriften op Javaansche ringen R. H. Th. Friederich, *Verklaringen van inscriptiën op gouden ringen van Java*, in *Tijdschr. v. Ind. Taal- Land- en Volkenk.* van het Batav. Genootsch. 1856 DI V.

TEEKENINGEN, PHOTOGRAPHIEËN, KAARTEN.

1. Kaart van een gedeelte van het distrikt Kedoe en aangrenzende distrikten, met aanteekening van den weg naar Goenong Prauw, in 1814 gevolgd, om de oudheden van Goenong Prauw, het meer Tellaga Menyer, Oostwaarts van het Diëng gebergte, en het meer Tellaga Diëng ten W. van het Prauw gebergte op te nemen. (in inkt).
2. Platte grond van eenen der noordelijke tempels, in het meer Diëng, het huis van Rejoeno genaamd.
3. Opstand voorgevel.
4. Doorsnede.
5. Platte grond van eenen anderen tempel, het huis van Semar.
6. Opstand van voren en van achter van, en gezicht op dien tempel.
7. Platte grond van eenen derden tempel aldaar, genaamd het huis van Derwongso. Opstand van, en gezicht op den tempel, dit laatste in potlood.
8. Doorsnede van den tempel.
9. Opstand van den tempel.
10. Platte grond van eenen vierden tempel, het huis van Rejoeno's vrouw, Sembodro geheeten. Opstand van voren. Gezicht op den tempel, dit laatste in potlood.

11. Opstand op zijde.
12. Doorsnede.
13. Platte grond van eenen vijfden tempel, het huis van Rejoeno's vrouw, Srikandi genaamd.
14. Opstand op zijde.
15. Doorsnede.
1—15 gesch. van den Hoogl. Reinwardt.
- 16, 17. Omgevallen gedenksteen, denkelijk den lingam voorstellende, op de hoogte ten westen van de desa Toegoe, in het distrikt Kaliewoengie, resid. Samarang.
Uitgeg. bij Raffles T. II pl. 13.
18. Plan van de bergen bij de desa Toegoe.
16—18 gesch. van den Hoogl. Reinwardt.
19. Platte grond van den zuidelijken bergrug Kroenroengan van het groote gebergte Oengaran, met aanwijzing van de ligging der zeven aldaar gelegen tempels. Residentie Samarang.
20. Platte grond en doorsnede van den eersten tempel.
(in inkt.)
21. Twee gezichten op den tempel, van voren en van de N.O.zijde. (in kleuren.)
22. Platte grond en doorsnede van den tweeden tempel.
(in inkt.)
23. Twee gezichten op den tempel, van voren en van de N.O.zijde. (in kleuren.)
24. Platte grond en doorsnede van den derden tempel.
(in inkt.)
25. Twee gezichten op den tempel, van voren en van de N.O.zijde. (in kleuren.)
26. Vijf beelden: Brahma, Siva, Ganesa, tempelwachter en Doerga, uit de buitennissen van den tempel. (in inkt.)

27. Platte grond en doorsnede van den vierden tempel.
(in inkt.)
28. Twee gezichten op den tempel, van voren en van de
Z.O.zijde. (in kleuren).
29. Platte grond en doorsnede van den vijfden tempel.
(in inkt.)
30. Twee gezichten op den tempel, van voren en van de
Z.W.zijde. (in kleuren.)
31. Platte grond en doorsnede van den zesden tempel.
(in inkt.)
32. Twee gezichten op den tempel, van voren en van de
Z.O.zijde. (in kleuren.)
33. Vijf beelden: Siva, Doerga, Ganesa, tempelwachter
en Brahma (of Trinawindoe?) in de buitennissen van
den tempel. (in inkt.)
34. Platte grond en doorsnede van den zevenden tempel.
(in inkt.)
35. Twee gezichten op den tempel, van voren en van de
Z.O.zijde. (in kleuren.)
36. Gezicht van de N.W.zijde en het hoogste gedeelte
van den berg Woedjil, nabij de desa van dien naam
in het distrikt Oengaran, waarop de bouwvallen van
eenen tempel zich bevinden. (in kleuren.)
37. Gezicht van de N.W.zijde, op de bouwvallen van
den tempel. (in kleuren.)
38. Gezicht op de bouwvallen van denzelfden tempel van
de Z.O.zijde, met aanwijzing van de nis, waarin
het Ganesa-beeld zich bevond, dat in 1827, door
den Resident Domis naar Nederland is overgezonden.
(in kleuren.)
39. Gezicht op een kolossaal en op een kleiner Ganesa-beeld,

benevens eenige andere brokken van beeldhouwwerk, aan de N.Z. van de Doekoan Sekoeneer, op eenigen afstand van den berg Woedjil; distrikt Oengaran. (in kleuren.)

40. Het kolossale beeld van de N.W. of rechterzijde gezien. (in inkt.)

41. Hetzelfde van de linkerzijde. (in inkt.)

Al deze teekeningen 19—41, vervaardigd door Jhr J. M. van Braam, werden, bij aanschrijving van den Admin. van Onderw. KK. & WW. van 22 Jan. 1830, N. 30, bij het Museum geplaatst.

Tempels enz. van Bôrô-Boedoer.

42. Kaart van den omtrek van Bôrô-Boedoer.

43. Gezicht op Bôrô-Boedoer.

44. Platte grond.

45. Doorsnede.

46. Opstand van de trap van voren	} van de benedenterrassen naar den eersten omgang.
47. " " " " op zijde	

48. Opstand van de Poort van den eersten naar den tweeden omgang, voorzijde.

49. " " " " op zijde.

50. " " " " van achter.

51. " " eene nis op zijde van den ringmuur.

52. Doorsnede van de nis.

53. Opstand van de nis van achter.

54. " " den hoek van den ringmuur.

55. Doorsnede van het torengewoel.

56. Opstand van de Poort van den tweeden naar den derden omgang.

57. Opstand op zijde.
58. Doorsnede.
59. Opstand van eene nis op den ringmuur om den derden omgang.
60. Opstand der nis op zijde.
61. Doorsnede.
62. Opstand van de Poort, achterzijde en van de nis. Achterzijde.
63. Opstand van de Poort van den derden naar den vierden omgang. Voorzijde.
64. Opstand op zijde.
65. Doorsnede van de Poort.
66. Opstand achterzijde.
67. Gebouwtje naast de Poort op den ringmuur. Achterzijde.
68. Opstand van het Poortgebouw met de aansluitende gebouwtjes. Achterzijde.
69. Opstand van het een gedeelte van den ringmuur.
70. Opstand van de Poort van den vierden naar den vijfden omgang. Voorzijde.
71. Opstand op zijde.
72. Doorsnede op zijde.
73. Opstand van de Poort en aansluitend gebouwtje. Achterzijde.
74. Opstand van de Poort en aansluitend gedeelte met de nissen, van den vijfden naar den zesden omgang. Voorzijde.
75. Opstand op zijde.
76. Doorsnede.
77. Opstand achterzijde.

78. Opstand en doorsnede van de koepelgebouwen op het 2^e, 3^e en 4^e boventerras.
79. Opstand en doorsnede van den grooten koepel op het vierde boventerras.
80. Siva op de schouders van zijnen Vahan of drager, den zittenden *Nandi* in menschelijke gedaante met stierekop; een voetstuk met Yoni en een zittende leeuw of singha.

Al deze teekeningen 42—80 (in inkt,) vervaardigd in 1814, verzameld en aan het Museum geschonken door den Hoogl. Reinwardt,

81. Gezicht op den tweeden omgang; teeken. (in potlood) van den Resident A. Bekking.

Geschenk van den Hr A. Bekking.

Zie ook 125, 142—156 en 158.

- 82, 83. Bas-reliefs van oud Javaansche gebouwen, met voorstellingen uit de Rāmāyana en Boeddha-geschiedenis (penteekening.)

Vervaardigd in 1814, verzameld en aan het Museum geschonken door den Hoogl. Reinwardt.

Tempels enz. bij Prambanan.

84. Kaart van den omtrek der tempels.
- 85, 85*. Platte grond (en dubbel) van den hoofdtempel met de 6 minder groote en 248 kleine tempels, genaamd Tjandi Sewoe, of de duizend tempels, in Djokjokarta.
- 86, 86*. Opstand (en dubbel) van den Hoofdtempel.
- 87, 87*. Afzonderlijke platte grond en doorsneden van het hoofdgebouw; (en dubbel).
- 88, 88*. Doorsnede van den Hoofdtempel; (en dubbel).
- 89, 89*. Platte grond en opstanden van de voor- en achterzijden van twee der zes tempels van de tweede grootte; (en dubbel).

- 90, 90*. Platte grond, opstand van eenen derden der zes tempels, (en dubbel).
- 91, 91*. Doorsneden van die tempels, (en dubbel).
92. Opstand van eenen der kleinste tempels. Voorzijde.
93. „ zijde.
84—93 alle penteekeningen.
94. Gezicht op eenen der kleinste tempels. (in kleuren.)
- 95, 96. Beelden van eenen tempelwachter, waarschijnlijk van denzelfden tempel. (in inkt.)
97. Tempelwachter, waarschijnlijk van denzelfden tempel. (in inkt.)
98. Platte grond van den tempel genaamd Tjandi Assoe, en van de groep tempels genaamd Tjandi Loro Djongrang, (Doerga). (in inkt.)
99. Platte grond van het bovenste gedeelte, en doorsnede van een der drie kleine vertrekken van den Hoofdtempel van Tjandi Loro Djongrang. (in inkt.)

Van deze teekeningen zijn 84—91 en 99 in 1805 en 1806 opgenomen en vervaardigd door de Ingenieurs Cornelius, Wardenaar en van der Geugten, en door den Gouverneur van Java's Oosthoek, den Hr Engelhardt, aan de Nederlandsche Regeering ten geschenke gegeven; de dubbelen van de meesten 85*—91*, geteekend door den Hr C. Muysken, en de overige teekeningen 92—97 zijn verzameld en aan het Museum geschonken door den Hoogl. Reinwardt.

De platte grond van Tjandi Loro Djongrang is uitgegeven bij de verhandeling van C. Leemans, *Javaansche tempels bij Prambanan*, in *Bijdragen tot de T. L. en Vlkk. v. Neêrl. Indie*, *Tijdschr. v. h. Kon. Inst. voor de T. L. en Volk.* Dl. III 1885 blzz. 1—26.

Bouwvallen enz. van Singa-sarie.

- 100. Gezicht op de bouwvallen van eenen der tempels van Singa-sarie. (in inkt.)
- 101. Beeld van Brahma (?) zittende. (in inkt.)
- 102. Beeld van Visjnoe staande, omringd van zes andere beelden: twee staande, gelijkvormig aan het hoofdbeeld, twee zittende Ganesa's, en twee andere onkenbaar.
- 103. Beeld van Visjnoe als Boeddha zittende. (in potlood.)
- 104. Beeld van Laksjmi zittende. (in inkt.)
- 105. Raksjasa of tempelwachter zittende. (in inkt.)
- 106. Beeld van Boeddha. (in inkt.)
- 107. Hoeksteen met beeldhouwwerk, van voren en ter zijde gezien. (in inkt.)
De teekeningen 100—107 van de hand van J. Bik.
- 108. Beelden van Siva en van eenen tempelwachter, staande. (in inkt.)
- 109. Beelden van Bheireva (Siva), en van Ganesa, zittende. (in inkt.)
- 110. Beeld van Doerga en den Majsjasoera.

De oorspronkelijke beelden 108—110 thans in het Museum; zie 39, 48, 58, 82 en 91.

Daar de teekeningen gemaakt zijn toen de beelden nog bijna ongeschonden waren, zijn zij, ofschoon de uitvoering veel te wenschen overlaat, zeer belangrijk.

Beelden enz. van verschillende plaatsen.

- 111. Brahmaansche priester (van Prambanan?) (in inkt.)
- 112. Tempelwachter, Siva staande en Visjnoe zittende. (in inkt.)

113. Devi, Siva's sakti staande; Mandjuçri zittende. (in inkt.)
114. Boeddhist zittende. (in inkt.)
115. Fraai gebeeldhouwd voetstuk van een beeld, Yoni. (in inkt.)
116. Ruw beeld, gevonden in de residentie Buitenzorg. (in potlood geteekend door J. G. B(ik).)
117. Wagen met vier paarden. (in inkt.)
 Waarschijnlijk van den berg Oengaran. Uitgegeven bij Raffles, pl. 13.
118. Steen met Kawi-opschrift. (in inkt.) Uit het Malangsche.
 Deze teekeningen 111—118 verzameld en aan het Museum geschonken door den Hoogl. Reinwardt.
119. Kawi-opschrift op den zoogenaamden Batoe-toelies, te Buitenzorg, (in inkt) geteekend door A. van Pers Juni 1840.
120. Boeddha beeld op eenen berg nabij Tanie-adjing in de binnenlanden van Soerabaja. (in penteekening.)
121. Kawi-opschrift op eene rots te Diëng. Uitgegeven door Junghuhn, in zijn *Java, deszelfs gedaante* enz. II. blz. 272. (in inkt.)
 Gesch. van Dr Junghuhn.
122. Kawi-opschrift op eenen grooten steen, bij de desa Braran, distr. Modjo Roto, resid. Kediri, 4 of 5 paa] van het Residentiehuis in eene vlakte beneden den berg Willies. (in inkt.)
 Geschenk van den Resident A. F. H. van de Poel.
- 123(a—c). Beeld (a) van Mandjuçri, uit Java, thans in de Kon. Museën te Berlijn, (in potlood) en (in steendruk) de opschriften (b, c) op de vóór- en achterzijden van de plaat, waartegen het beeld uitgehouwen is.

124. Teekeningen en plans van Tempelgrotten op Goenong Tebassan; de grot van Watoe-Lawang (I); op Goenong Lannang (II, III) en op Goenong Merden (II) onder Koeto Ardjo, resid. Bagelen. (in inkt.)
(Geteeekend door F. C. Wilsen.)
Geschenk van den Hr A. W. Kinder de Camarecq.
Zie de beschrijving van A. W. Kinder de Camarecq in het *Tijdschr. v. Ind. T. L. en Vlck.* uitgegeven door het *Bat. Gensch. v. KK. en WW.* Dl. I (1853) blzz. 89—117.
- 125(a—f.) Photographiën. Vier bas-reliefs van de omgangen van Bôrô-Boedoer (a—d), Boeddha-beeld (e), en tempelwachter (f).
126. Teekening. Staande Ganesa, gevonden op de helling van den berg Smeroe, in Java's Oosthoek. (Waar-schijnlijk de Ganesa in het Museum, Catal. 70. (in inkt.)
127. Tempel Tjonkop of Tjandi Dermo, distr. Pandahan, afd. Bangel, resid. Pasoeroeang. (in kleuren.)
128. Tempel Tjonkop Tejawî, distr. Pandahan, afd. Bangel, resid. Pasoeroeang. (in kleuren.)
129. Bron en badplaats Blahan, tegen den Goenong Penangoengan, distr. Gumpol, afd. Bangel, resid. Pasoeroeang. (in kleuren.)
130. Tempeltje gelegen naast eene warme wel te Singoredjo, distr. Penangoengan, regentsch. Malang. (in inkt.)
131. Tempeltje te Blitar. (in sepia.)
132. Tempel te Singasari, distr. Karangloo, afd. Malang. (in inkt.)
133. Tempel in de desa Kidal, distr. Pakies, regentsch. Malang. (in inkt.)
134. Tempel te Djogo, distr. Pakies, regentsch. Malang. (in inkt.)

135. Bouwval en beelden, Hindrokolo geheeten, op eenen bergrug van Goenong Penangoengan, distr. Pandahan, regentsch. Bangel; resid. Pasoeroeang. (in kleuren.)
Op de keerzijde watervazen (in potlood.)
- 136(a, b.) Twee beelden van zittende tempelwachters. (in potlood en inkt.)
137. Bouwval van een tempeltje, met twee beelden van tempelwachters en een zittend beeld tegen eene steenen plaat. (in kleuren.)
Al deze teekeningen 126—137 gesch. van A. J. Bik.
138. Goenong kindjar, opgeworpen heuvel en bidplaats, aan de O.zijde van Diepo-Negoro's woning, genaamd Tagal Redjo, op drie palen van Djokjokarta. (in kleuren.)
139. Bidplaats van Diepo-Negoro. (in potlood.)
140. Bid- en verblijfplaats van Diepo-Negoro. (in kleuren.)
141. Misdjid Pendeman, afgelegen bidplaats van Diepo-Negoro. (in kleuren.)
De vier bid- en verblijfplaatsen van Diepo-Negoro, gedurende zijne afzondering en voorbereiding tot den opstand.
Gesch. van A. J. Bik.
142. Gezicht op Bôrô-Boedoer van de Noordzijde. (in inkt.)
143. De grootste of bovenste koepel of dagobe, van de N.zijde. (in inkt.)
144. Dezelfde koepel van de Z.zijde. (in inkt.)
145. Klok of koepel met de zittende Boeddhabeelden. (in inkt.)
146. Poort van den vijfden omgang, naar het eerste boven-terras. (in inkt.)
147. Nis van eenen der omgangen, met Boeddha-beeld.

- 148(*a, b.*) Boeddha-beeld (*a*) uit eene der nissen; en monsterhoofd (*b*) van eenen der spuiërs.
- 149—155. Acht bas-reliefs van de wanden der omgangen. (in penteekening.)
156. Singha of monsterleeuw van een der benedenterrassen. (in inkt.)
- Deze teekeningen 142—156, door den heer P. Le Clercq, Resid. van de Kedoe, aan den Minister Bon J. C. Baud gegeven, door dezen voor de uitgaaf van het Bôrd-Boedoer-werk aan Dr C. Leemans beschikbaar gesteld, en later aan het Museum van Oudheden toegekend.
157. Lotusplant tegen de ruggeplaat van een beeld van Visjnoe uitgehouwen, in de verzameling van het Kon. Zoölog. Genootschap, Natura artis magistra te Amsterdam. In O. I. inkt get. door T. Hooiberg.
158. Gezicht op Bôrd-Boedoer. (in kleuren.)
159. Steenen naald te Tjandjong Tirta bij Prambanan. (in penteekening.)
160. Tempel Redjo Ardjoeno. Diëng. (in inkt.)
161. Tempel Polo-Dewo. Diëng. (in inkt.)
162. Tempel Redjo-Bimo of Werkoe-Doro. Diëng. (in inkt.)
- Zie ook 177—181.
163. Siva-tempel Selo-grio. Ingang (in omtrek); gezicht op den tempel. (in inkt.)
164. Tempel Tjandi Pawon: doorsnede, platte grond en bas-relief. (in penteekening.)
165. Tjandi Pawon. Bas-reliefs van de Z.zijde. (in penteekening.)
166. Tjandi Pawon. Vier beelden aan de buitenzijde. (in penteekening.)
- Zie ook 183—185.

- 167. Tjandi Mendoet. Platte grond. (in inkt.)
- 168. Tjandi Mendoet, van de O.Z. gezien. (in inkt.)
- 169. Tjandi Mendoet, van binnen; met de drie groote beelden: Boeddha en twee Boeddhistische vorsten. (in penteekening.)
- 170. Tjandi Mendoet. Bas-reliefs van de Oostzijde. (Penteekening.)
- 171. Tjandi Mendoet. Bas-reliefs van de W.zijde. (Penteekening.)
- 172. Tjandi Mendoet. Bas-reliefs van de Z.zijde. (Penteekening.)
- 173. Tjandi Mendoet. Bas-reliefs van den ingang, rechts. (Penteekening.)
- 174. Tjandi Mendoet. Bas-reliefs links van den ingang. (Penteekening.)
- 175. Tjandi Mendoet. Bas-reliefs rechts van de trap. (Penteekening.)
- 176. Tjandi Mendoet. Bas-reliefs links van de trap. (Penteekening.)

Al deze teekeningen, van 159—176, van de hand van F. C. Wilsen, in pen-omtrek, en in O. I gewassen.

- 177. Tempel van Ardjoeno op den Diëng; op de achterzijde bas-reliefs van den tempel Polo-Dewo op den Diëng. (Potloodschets.)
- 178. Tempel van Polo-Dewo, op den Diëng. (in potlood.)
- 179. Het huis van Semar, op den Diëng. (in potlood.)
- 180. Tempel Sombo N.zijde, op den Diëng. (in potlood.)
- 181. De tempel Doro-watie, op den Diëng. (in potlood.)
- 182. Toegoe of naald te Djokjokarta. (in potlood.)

Op de achterzijde der teekening: hoofden, handen, voeten enz. van verschillende beelden.

183. Platte grond van Tjandi-Pawon, bij Bôrô-Boedoer. (in potlood.)
184. Tjandi Pawon, Bas-relief, rechterzijde van de trap. (in potlood.)
185. Tjandi Pawon. Doorsnede en opstand. (in potlood.)
186. Beeld van Oendagi (den werkmán) van Goenong-Dagi, nabij Bôrô-Boedoer. Tempelwachter.
- Al deze teekeningen 177—186, potloodschetsen van de hand van F. C. Wilsen.
187. Afdruk van den Kawi-tekst op eene bronzen plaat in het R. Mus. van Oudheden, Cat. M. 526.
188. Potlood-teekening van een Javaansch bronzen land- of tuinbouwgereedschap. Cat. M. 504.
- 189—192. Vier bladen: drie met afbeeldingen in steendruk van verschillende schriftkarakters op oud-Javaansche opschriften voorkomende, genommerd Aksoro 1—20; Passangan 21—40 (189); Sandangan, 41—54; Aksoro Godi 55—63; Pandjen 64—68 (190); Podo 69—78; Ongko 79—88 (191), en één blad met blad-versieringen (192).
193. Map of Java — constructed in illustration of an *account of Java* by Th. Stamford Raffles, engraved by J. Walker.

Photographieën enz. van Javaansche gebouwen en andere oudheden, als afzonderlijke werken uitgegeven of tot die werken behorende, zijn, als in de Afdeling Boek- en Plaatwerken opgenomen, hier niet vermeld.

B.

VOORWERPEN NIET UIT DEN NEDERLANDSCH-
INDISCHEN ARCHIPEL AFKOMSTIG.

SIAM.

- B. 1. *Albast*. **Goudma** (Boeddha) op kussen, de linkerhand geopend in den schoot, de rechterhand over de knie afhangende. H. 84.5 c.M.

Aangekocht te Londen.

2. — **Goudma** als voren, met overblijfselen van vergulding. H. 21.5 c.M.

Door Dr J. Horstok uit de Kaap de Goede hoop medegebracht en aan den heer C. Temminck te Leiden, door dezen aan het Museum geschonken.

- 3—7. *Klei* met *silverblad* bekleed. Vijf beeldjes van **Goudma** als voren. Puntig kapsel. Op de voorzijde van het voetstuk van 6 een opschrift; de haartoppen van 3 en 7 gedeeltelijk of geheel verloren gegaan. H. 12—15 c.M.

Verzam. Domis.

8. *Brons* met *silver* bekleed. **Beeldjes** als voren, de handen op elkander in den schoot, gezeten op laag kussen en voetstuk. H. 20 c.M.

Verzam. Domis.

- B. 9. *Brons*, met sporen van *verguld*ing. Beeldje van **Goudma** als voren. H. 12 c.M.

Gesch. van Dr W. Leemans.

- 10—13. — Vier beeldjes van als voren; n. 10 met sporen van verguldsel. H. 21.4; 9.3; 9.7 en 10 c.M.

10 Kon. Kab. v. Zeldzz.; 11 verz. Domis; 12 verz. Bagman; 13 verk. Amsterd.

RANGOEN.

14. *Gebakken aarde*. Beeldje als voren op ruw lotuskussen tegen eene puntig uitlopende ruggeplaat gezeten. de rechterhand over de rechterknie afhangende, de linker geopend in den schoot. H. 17 c.M.

Gesch. van den heer A. Hooiberg.

JAPAN.

15. *Brons*. **Goudma** zittende op een zeer hoog lotuskussen, rechterhand over de rechterknie, de linker met de binnenzijde omhoog in den schoot. Bladversiersels van de armen en achter de ooren omhoog rijzende. Hoog 37.3 c.M.

Door eenen Scheepsgezagvoerder vele jaren geleden, uit Japan medegevoerd naar Amerika, vervolgens naar Curaçao overgebracht, aldaar door den Eerw. heer J. A. v. Koolwijk, R. C. P. van den eigenaar verkregen en aan het Museum geschonken.

INDISCH VASTELAND (?)

16. *Hout* met *katoen* bekleed en *verguld*. **Boeddha** met de handen aan elkander in den schoot. Binnen geheel hol. Op de voorzijde van het voetstuk een opschrift in vier regels. H. 55; br. 31 c.M.

Uit de verzamel. van de voormalige Kon. Akademie te Delft.

BASSORA.

B. 17. *Brons. Boeddha* van de Djaina-sekte, op eenen troon, onder eenen troonhemel tegen eene ruggeplaat, die op de bovenste van twee verhoogingen aangebracht is. De troon gedragen door twee leeuwen. Vóór de eerste verhooging ter weerszijde een zittend beeld in biddende houding; vóór de tweede verhooging ter weerszijde een half zittend op het eene been zich oprichtend beeld. Op die verhooging, tegen de achterplaat aan elke zijde twee staande, daarboven aan elke zijde een zittend beeld, en dáarboven een olifant. Tegen den troon op de voorzijde het Svastika teeken. Op de achterzijde van de ruggeplaat een opschrift van het jaar 1618 der Djaina, 1563 van onze tijdrekening. Hoog 16.5 c.M.

Aangekocht van Kolonel Rottiers.

18—25. *Klei met gekleurd stuk*. Reeks van acht beeldjes:

18 **Doerga** met tien armen, den **Maïsjasoera** bestrijdende; uit den nek van den stier komt de Asjoera te voorschijn; wiens bloed door eenen tijger, op welken Doerga haren voet heeft gezet, opgelikt wordt. H. 32.5 c.M.

19 **Siva** als **Maha-kala** met vier armen, den achterover liggenden reus **Tripoera** vertredende. H. 24 c.M.

20 **Siva** als **Kartikeya**, de god van den krijg; met twee armen, op eenen pauw gezeten. H. 27 c.M.

21 Dezelfde op eenen pauw gezeten, op den rug een pijlkoker. H. 31 c.M.

22 **Ganesa**, met vier armen, op den liggenden **Nandi**, of heiligen stier gezeten. H. 24 c.M.

23 Eene **Devangana** of danseres. H. 27.5 c.M.

24, 25 Een **priester**, met eene naald in de rechterhand, en een vóór hem staande naakte knaap. H. 14.5 c.M.

Afkomstig uit eene der kleine kapellen van den grooten Maladola-pagode, nabij Tjandernager aan den linkeroever van de Hoogly, waar zij bij den dagelijkschen eerdienst gebruikt werden. Geplaatst op het altaar Doerga (18), aan hare rechterzijde Ganesa (22), Kartikeya (20) en een der priesters (24); aan hare linkerszijde Siva Maha-kala (19), Kartikeya (20) en de andere priester (25); een weinig lager en naar voren de danseres (23).

Medegebracht door den Luit. ter zee Jhr Gevers, en door diens broeder, Jhr W. A. Gevers aan het Museum geschonken.

CEYLON.

B. 26 (*a, b.*) *Ivoor*. **Vijzel** met **stamper**. De vijzel, in het midden door eenen versierden band in twee helften verdeeld. Op elke helft zijn, zeer fijn, smaakvol en kunstig uitgesneden voorstellingen uit de geschiedenis van Krisjna, de achtste avatara of vleeschwording van Visjnoe, aangebracht. Krisjna op eenen olifant, en op een paard gezeten, gevolgd door Saraswati, in de gedaante van de bovenhelft eener vrouw, met het lichaam van eene pauwin; Krisjna in eenen palankijn gedragen door Gopia's of hemelsche dienaressen, en Krisjna op eenen wagen. Al deze beelden, voertuigen enz. zijn op de meest bevallige wijze van Gopia's zaamgesteld en ineengestrengeld, in hoog opkomend werk uitgesneden.

De Vijzel hoog 15, middell. 10; de stamper lang 19, middell. 3 c.M.

INHOUD.

JAVA.

OORWERPEN IN STEEN . . . 1—201; Blz. 1—37.
BEELDEN EN BEELDHOEWERKEN.

GODEN 1—86 (b); „ 1—21 en 26.

TEMPELWACHTERS 87—104; „ 21—26.

MENSCHENBEELDEN . . . 106—110; „ 26, 27.

GEDEELTEN VAN BEELDEN . 112—118 (a); „ 27.

DIEREN 119—125; „ 27, 28.

BASRELIEFS EN BOUWKUN-
STIGE VERSIERSELS . . . 126—134; „ 29, 30.

OPSCHRIFT 135 ; „ 30, 31.

VERSIERSELEN * 1—5 ; „ 31.

GEREEDESCHAPPEN EN WAPE-
NEN * A. 1—201; „ 31—37.

UIT DEN ARCHIPEL BUITEN

JAVA EN SUMATRA . . . * B. 1—29; „ 38—41.

BORNEO * B. 1—13; „ 38, 39.

TIMOR * B. 14—40; „ 39, 40.

MOLUKKEN * B. 25—27; „ 40.

CERAM * B. 28 ; „ 41.

BANDA-EILANDEN * B. 29 ; „ 41.

GEBAKKEN AARDE G. 1—20; „ 42—44.

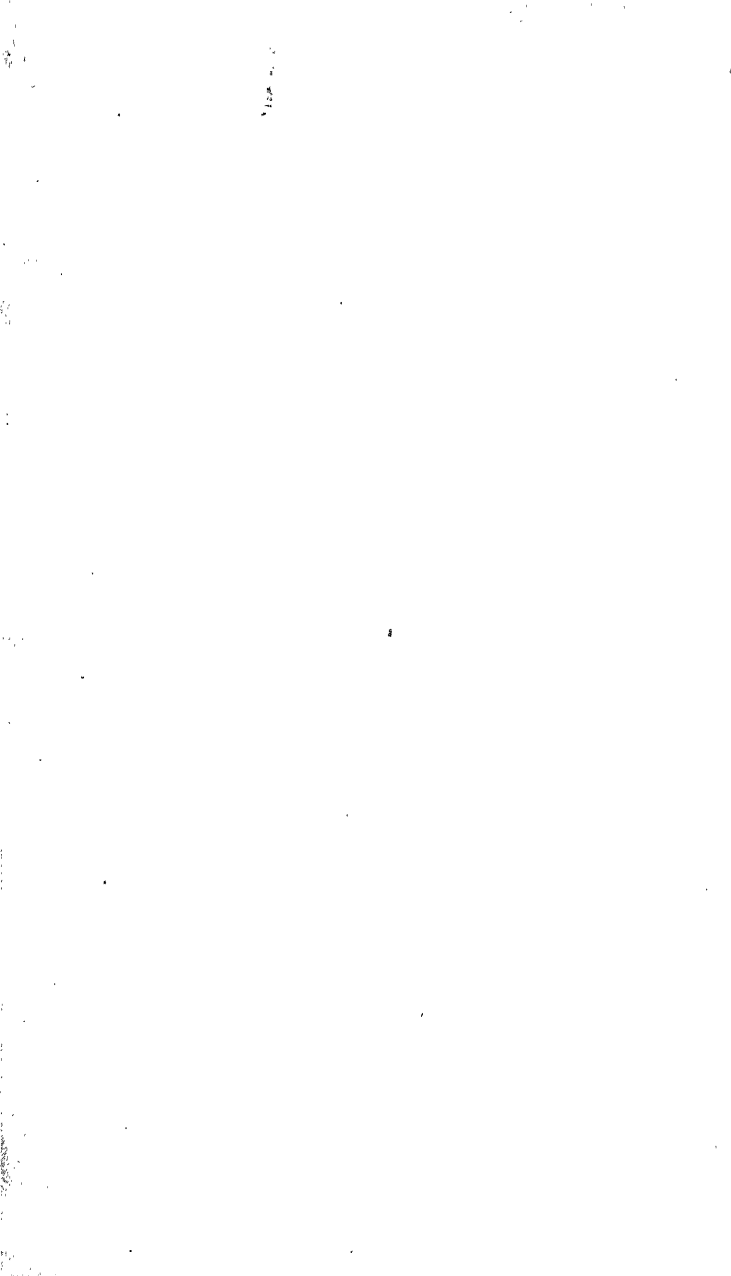
METAAL M. 1—534; „ 45—103.

GODEN M. 1—118; „ 45—61.

TEMPELWACHTERS EN PRIES-
TERS M. 119—120; „ 61, 62.

VORSTEN OF AANZIENLIJKE
EN ANDERE M. 121—183 (a); „ 62—69.

DIEREN	M. 184—228;	Blz. 69—72.
TEMPELGEREEDSCHAP, HUIS- RAAD, TOOI, SIERADIËN, WERKTUIGEN, WAPENEN ENZ.	M. 229—524 (a);	" 72—102.
OPSCHRIFTEN	M. 525—529;	" 102.
MUNTEN ENZ.	M. 530—534;	" 102, 203.
ONECHT, VAN HEDEN- DAAGSCH WERK.	O. 1—86;	" 104—107.
AFGIETSELS	A. 1—43;	" 108—113.
JAVA. TEMPELS EN BEELDEN	A. 1—12;	" 108, 109.
GEDENKSTEENEN MET OP- SCHRIFTEN.	A. 13—41;	" 109—112.
SUMATRA	A. 42, 43;	" 112, 113.
AFDRUKKEN VAN ZEGEL- RINGEN	A. 1—52;	" 113, 114.
TEEKENINGEN, PHOTO- GRAPHIËN, KAARTEN.	1—193;	" 115—128.
VOORWERPEN NIET UIT DEN NEDERLANDSCH- INDISCHEN ARCHIPEL AFKOMSTIG	B. 1—26 (a b);	" 129—132.
SIAM	B. 1—13;	" 129, 139.
RANGOEN	B. 14;	" 130.
JAPAN.	B. 15;	" 130.
INDISCH VASTELAND	B. 16—25;	" 130—132.
CEYLON	B. 26 (a b);	" 132.

~~CANCELLED.~~

"A book that is shut is but a block"

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY
GOVT. OF INDIA
Department of Archaeology
NEW DELHI.

Please help us to keep the book
clean and moving.